

Kemal Gözler

ÖRNEKLERİYLE USÛLSÜZ ALINTI SORUNU

Adnan Küçük, Ahmet Nohutçu, Bilal Canatan, Nevzat Sönmez,
Ali Rıza oban, Serdar zgldr, Fatih Dikici ve Dięerlerinin
Kitapları Hakkında Eleştiriler

Yazarın Kendi Yayını
Bursa - Kasım 2013

ISBN: 978-605-63826-2-8

© 2013. Kemal Gözler. Her hakkı mahfuzdur.

Birinci Baskı: Kasım 2013

Dizgi ve Sayfa Düzeni: Kemal Gözler

Kapak: Kemal Gözler

Eleştirileriniz İçin: kgozler@hotmail.com

Baskı

Star Ajans Ltd. Şti. 634. Sokak, Nilüfer Ticaret Merkezi, Ayaz Plaza no 24,
Nilüfer - BURSA Tel: 0224 249 23 20 *Sertifika No:* 15366

Yayınlayan

Yayınevi yoktur.

Kitap yazarın kendi yayınıdır.

Prof. Dr. Kemal Gözler

Uludağ Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Gemlik - BURSA

Açık Erişim

www.anayasa.gen.tr/usulsuz-alinti-sorunu.htm
books.google.com/books?isbn=9786056382628

Dağıtım

Bu kitabın genel dağıtımını yapılmayacaktır. Kitap parayla satılamaz.

Bu kitap, ücretsiz olarak, hukuk fakültesi kütüphanelerine, hukuk fakültelerinin kamu hukuku bölümlerinde çalışan ve adresini bulabildiğimiz öğretim üyelerine gönderilecektir. Kitap ayrıca bölümü ne olursa olsun, kitaba ilgi göstereceğini tahmin ettiğimiz öğretim üyelerine gönderilmeye çalışılacaktır.

Kitapla ilgilenen herkes kgozler@hotmail.com adresine e-posta göndererek kitabın kağıt nüshasını isteyebilir. Baskısı tükeninceye kadar, kitap isteyenlere ücretsiz olarak gönderilecektir. Kitap ayrıca *Google Books*'ta yayınlatılmaya çalışılacaktır (*books.google.com*'da isbn: 9786056382628 ile arama yapılabilir).

Bu Kitabın Zikrediliş Usûlü

Kemal Gözler, *Örnekleriyle Usûlsüz Alıntı Sorunu*, Bursa, Yazarın Kendi Yayını, 2013.

Kütüphane Tasnif

(LoC) LB2369.G69 2013 veya KKK1155.G69 2013

(Dewey) 001.42 GÖZ 2013 veya 346.0931 GÖZ 2013

Bölüm 4

AHMET NOHUTÇU

Burada Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Ahmet Nohutçu'nun *İdare Hukuku* (Ankara, Savaş Yayınları, 8. Baskı, 2012) isimli kitabı eleştirilecektir.

Ama önce yazar ve kitap hakkında bir kaç gözlemde bulunalım:

I. AHMET NOHUTÇU KİMDİR?

Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi web sitesinde yayınlanmış bir özgeçmişi vardır¹. Aşağıdaki bilgiler çok büyük ölçüde bu özgeçmiş esas alınarak hazırlanmıştır.

Ahmet Nohutçu, halen Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilimdalında doçent unvanıyla görev yapmakta ve bu Fakültede idare hukuku ve idarî yargı dersleri vermektedir². Aynı zamanda bu Fakülte'nin Kamu Hukuku Bölüm başkanıdır³. Yani söz konusu Fakültede Dekandan sonra gelen iki kişiden biridir. Yukarıda belirttiğimiz özgeçmişte yer almakla birlikte Ahmet Nohutçu'nun aynı Fakültede İdare Hukuku Anabilimdalı başkanı olduğu da evleviyetle tahmin edilebilir.

Ahmet Nohutçu'nun özgeçmişi hakkında pek çok bilgiye, bunlardan bazıları çarpıtılarak ve abartılarak⁴, yazdığı çeşitli meslek sınavlarına hazırlık kitaplarının “Önsöz”lerinden veya “Yazar Hakkında” başlıklı sayfalarından ulaşılabilmektedir: Ahmet Nohutçu'nun önce eğitimi, sonra mesleki kariyeri hakkında bazı bilgiler verelim:

1. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (Son Erişim Tarihi: 28 Ekim 2013).

2. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (Son Erişim Tarihi: 28 Ekim 2013).

3. <http://www.yalova.edu.tr/kategori/2037/2/kamu-hukuku-bolumu.aspx> (28 Ekim 2013).

4. Örneğin Ahmet Nohutçu, *Kamu Yönetimi* (Ankara, Savaş, 9. Baskı, 2013) isimli kitabının “Önsöz”ünde “*öğretim üyeliğim boyunca bulunduğum Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Kocaeli Üniversitesi...*” diye yazmaktadır. Ahmet Nohutçu'nun ODTÜ'de “öğretim üyeliği” yaptığı iddiasının doğruluğu şüphelidir. Bu konuda aşağıda s.185'e bakınız.

A. AHMET NOHUTÇU'NUN EĞİTİMİ

Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi web sitesinde (<http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu>) yayınlanmış özgeçmişinde “4. Öğrenim durumu” başlıklı kısım aşağıya konulmuştur:

4. Öğrenim Durumu:

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Kamu Yönetimi	Ankara Üniversitesi	1993
Yüksek Lisans	Kamu Yönetimi	Fairleigh Dickinson University, New Jersey, ABD	1996
Doktora	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	ODTÜ	2002

Bu tabloya göre Ahmet Nohutçu'nun eğitimi hakkında aşama aşama şu bilgiler verilebilir:

1. Lisans: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü (1993)

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinin sitesinde yayınlanan özgeçmişten Ahmet Nohutçu'nun 1993 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünden mezun olduğu anlaşılmaktadır⁵. Yani Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinde doçent olarak çalışan ve Fakülte'de Kamu Hukuku Bölüm Başkanı olan, bu Fakülte'de idare hukuku ve idari yargı dersleri veren Ahmet Nohutçu'nun kendisi hukuk fakültesi mezunu, açıkça “hukukçu” değildir.

2. Yüksek Lisans: Fairleigh Dickinson Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü (1996)

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinin web sitesinde yayınlanan özgeçmişinde, Ahmet Nohutçu'nun yüksek lisansının kamu yönetimi alanında olduğu ve yüksek lisans diplomasını 1996 yılında Fairleigh Dickinson Üniversitesinden (New Jersey, ABD) aldığı belirtilmektedir.

3. Doktora: ODTÜ Kamu Yönetimi, 2002

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinin web sitesinde yayınlanan özgeçmişinden Ahmet Nohutçu'nun doktora diplomasını ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi bölümünden 2002 yılında aldığı belirtilmektedir. Demek ki, Ahmet Nohutçu, “*hukuk doktoru*” değil, “*siyaset bilimi ve kamu yönetimi*”

5. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ağustos 2013).

doktoru”dur. Hukuk doktoru olmayan birisinin nasıl olup da Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesine doçent olarak atıldığı, nasıl olup da bu Fakültenin Kamu Hukuku Bölüm Başkanlığını yaptığı ve bu Fakültede idare hukuku ve idarî yargı dersleri verdiğini anlamak oldukça zordur.

Ben Ahmet Nohutçu’nun çalıştığı Hukuk Fakültesinden 40 km mesafede bulunan bir Hukuk Fakültesinde çalışan ve aynı dersleri veren bir meslektaşım olarak Ahmet Nohutçu’nun doktora tezinin hangi konuda olduğunu merak ettim. Bilindiği gibi ülkemizde kabul edilmiş istisnasız bütün tezlerin künye bilgilerine YÖK Ulusal Tez Merkezinden (<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>) ulaşılabilmektedir. Ben de bu merkezde Ahmet Nohutçu’nun doktora tezini aradım. Ama tez taramada Ahmet Nohutçu adına bir kayda rastlayamadım⁶. Arama yapıldığında şu sonuç çıkıyor:

Benim aramamda herhalde teknik bir sorun vardır; belki benim hatamdan dolayı teze ulaşamıyorum diye düşünüp, konuyu YÖK Tarama Merkezine e-mail atarak sordum. Onlardan “*Ahmet Nohutçu*’ya ait tez kaydı bulunmamaktadır” diye cevap geldi. Gelen 30 Temmuz 2013 tarihli (Saat 15:30) cevap emailini aşağıya olduğu gibi koyuyorum:

Kimden: **Ulusal Tez Merkezi** (no-reply@yok.gov.tr)
Gönderme tarihi: 30 Temmuz 2013 Salı 15:30:56
Kime: kgozler@hotmail.com

Sayın Kemal Gözler,

Sistemimizde AHMET NOHUTÇU'ya ait tez kaydı bulunmamaktadır.

TOKAT (<http://www.toplukatalog.gov.tr/>) adresinden kişiye ait yayın olup olmadığını araştırabilirsiniz.

Bilginize

YÖK Ulusal Tez Merkezi

6. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/SearchTez>

Bilindiği gibi bir üniversitede kabul edilen tezler, YÖK Ulusal Tez Merkezinin dışında tezin kabul edildiği üniversitenin kütüphanesinde de saklanmaktadır. Dolayısıyla Ahmet Nohutçu ODTÜ’de doktora yaptığına göre doktora tezi ODTÜ Kütüphanesinde bulunuyor olmalıdır. Ben Ahmet Nohutçu’nun doktora tezini ODTÜ tez kataloglarında ve keza ODTÜ Kütüphanesinde araştırdım. Maalesef ODTÜ kütüphanesinde de Ahmet Nohutçu adına kayıtlı bir tez yoktur. Aşağıda katalog tarama sonucu aynen konulmuştur⁷.

The screenshot shows a web browser window with the URL <http://library.metu.edu.tr/search>. The search interface includes a search bar with the text 'Nohutçu, Ahmet' and a dropdown menu set to 'METU Theses Collection'. Below the search bar, it says 'No matches found; nearby AUTHORS are:'. A table lists authors and their works:

Mark	Year	Entries
☐ Niyazioğlu, A. Beyazıt.	2006	1
☐ Nizamoğlu, Arzu.	1998	1
☐ Njie, Njaw.	2008	1
☐ Nohutcu, Metin.		2
Your entry Nohutçu, Ahmet would be here ----- Change search to <u>Ahmet, Nohutçu</u>.		
☐ Nokhbeh, M. Reza.	1991	1

Yüzden fazla Türk üniversite kütüphanesinde arama yapan ULAKBİM ile Kültür ve Turizm Bakanlığının birlikte geliştirdikleri ve çalıştırdıkları “Ulusal Toplu Katalog (TO-KAT)”da arama yapıldığında yine Ahmet Nohutçu’nun doktora tezine ulaşamamaktadır. Burada arama yapıldığında Ahmet Nohutçu’nun diğer pek çok kitabına ulaşmakta, ama 2002 yılında yazılmış doktora tezine veya doktora tezinden üretilmiş olabilecek bir kitaba rastlanmamaktadır.

Bu araştırmalarımın bir sonuç alamam üzerine 1 Haziran 2013 tarihinde ODTÜ Rektörlüğü Bilgi Edinme Birimine bilgi edinme başvurusu yaparak Ahmet Nohutçu’nun Üniversitelerinde doktora yapıp yapmadığını, yap-

7. <http://library.metu.edu.tr/search~S4/?searchtype=a&searcharg=NOHUT%C3%87U%2C+Ahmet&searchscope=15&sortdropdown=-&SORT=D&extended=0&SUBMIT=Search&searchlimits=&searchorigarg=aNOHUT%7Bu00C7%7DU%2C+Ahmet>. Aynı katalogta “entire collection” seçilerek yapılan aramada ise sadece Ahmet Nohutçu’nun Ahmet Balcı ile birlikte editte ettikleri *Bilgi Çağında Türk Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması* isimli kitaba ulaşılabilir. Dolayısıyla bu tez, ODTÜ Kütüphanesinde olsaydı, katalog taramada çıkması gerekirdi.

miş ise tez konusunun ne olduğunu ve tezine nasıl ulaşabileceğimi sordum. ODTÜ'den aşağıdaki cevabı aldım:

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde yapmış olduğunuz başvurunuz

Kimden: incit@metu.edu.tr
Gönderme tarihi: 25 Haziran 2013 Salı 09:10:02
Kime: kgozler@hotmail.com
Bilgi: aylayil@metu.edu.tr

İlgi : 01.06.2013 tarih ve 39576713-622/70 sayılı bilgi edinme başvurunuz.

İlgi talebiniz Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde incelenmiş bulunmaktadır.

Talebinizin anılan kanununun 21. maddesi kapsamında olması nedeniyle değerlendirilmeye alınamamıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla.

İnci Temizer

Şef

Akademik Özlük Müdürlüğü

E-posta yoluyla verilen bu cevapla yetinmeyip yazılı olarak hem ODTÜ Rektörlüğüne, hem de ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne yazılı olarak başvurdum. ODTÜ Rektörlüğünden Rektör Danışmanı Prof. Dr. Belgin Ayvaşık imzalı 26.6.2013 tarih ve 7092 sayılı ve ODTÜ Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından Nesrin Ünsal imzalı 18.7.2013 tarih ve 8059 sayılı yazılarla ağı cevabı aldım.

ODTÜ tarafından bilgi edinme başvurum bu şekilde reddedilince ret kararına karşı Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz ettim. İtiraz dilekçemi olduğu gibi aşağıya alıyorum:

BAŞBAKANLIK BİLGİ EDİNME DEĞERLENDİRME KURULUNA

Başbakanlık Merkez Bina B-04
Bakanlıklar/ANKARA

İTİRAZ EDEN: Kemal GÖZLER, Adres: Bursa. TC Kimlik No:

BAŞVURUNUN YAPILDIĞI KURUM VEYA KURULUŞ: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğü (Bilgi Edinme Birimi)

KURUM VEYA KURULUŞA BAŞVURU TARİHİ: 1 Haziran 2013. İnternet Üzerinden Online Başvuru (ODTÜ kayıtlarında 01.06.2013 tarih ve 39576713-622/70 sayılı bilgi edinme başvurusu olarak geçmiştir).

KURUM VEYA KURULUŞUN CEVAP TARİHİ: 25 Haziran 2013 (E-mail ile cevap)

İTİRAZIN KONUSU: ODTÜ Bilgi Edinme Biriminin 25 Haziran 2013 tarihli email ile bildirilen kararına karşı itiraz ve istediğim bilgilerin tarafıma verilmesi istemi.

OLAYLAR:

1- 1 Haziran 2013 tarihinde ODTÜ Rektörlüğü Bilgi Edinme Birimine internet üzerinde online bilgi edinme başvurusunda bulundum. İnternet üzerinde başvuru yaptığım da bana bir kayıt kalmadı. O nedenle başvurumun bir suretini bu itiraz dilekçeme ekleyemiyorum. Ancak ODTÜ'nün verdiği cevaptan başvurumun 01.06.2013 tarih ve 39576713-622/70 sayılı bilgi edinme başvurusu olarak ODTÜ kayıtlarına geçtiği anlaşılmaktadır. Bilgi edinme başvurumun bir örneği ODTÜ bilgi edinme biriminden getirilebilir.

2- Başvurumda şu bilgileri istedim:

a) Ahmet NOHUTÇU geçmişte ODTÜ'de öğretim üyesi olarak çalışmış mıdır? (Çünkü Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Ahmet Nohutçu yayınladığı bir kitabın Önsözünde ODTÜ'de öğretim üyesi olarak çalıştığını yazmaktadır).

b) Ahmet NOHUTÇU, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde doktora yapmış mıdır? (Çünkü Ahmet Nohutçu yazdığı kitapların önsözünde ODTÜ'de doktora yaptığını yazmaktadır).

c) Ahmet NOHUTÇU, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde doktora yapmış ise doktora tez başlığı nedir ve bu tezi ne zaman kabul edilmiştir? (Çünkü Ahmet Nohutçu'nun doktora tezine YÖK Ulusal Tez Tarama Merkezinden ve keza ODTÜ tez kataloglarında ve keza ODTÜ Kütüphanesinden ulaşılamamaktadır).

d) Ahmet Nohutçu, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde doktora yapmış ise, doktora tezinin bir suretine nereden ve nasıl ulaşabilirim?

3. ODTÜ Rektörlüğünden (incit@metu.edu.tr adresinden) 25 Haziran 2013 tarihli İnci Temizer imzasıyla gelen email ile (EK-2) bana “İlgi talebiniz Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde incelenmiş bulunmaktadır. Talebinizin anılan kanununun 21. maddesi kapsamında olması nedeniyle değerlendirilmeye alınamamıştır” cevabı verilmiştir.

HUKUKİ SEBEPLER:

ODTÜ Bilgi Edinme Biriminin 25 Haziran 2013 tarihli email ile bildirilen kararı şu sebeplerden dolayı hukuka aykırıdır ve dolayısıyla talep ettiğim bilgilerin bana verilmesi gerekir:

Bilgi Edinme Kanununun 21'nci maddesinde “kişinin izin verdiği hâller saklı kalmak üzere, özel hayatın gizliliği kapsamında, açıklanması hâlinde kişinin sağlık bilgileri ile özel ve aile hayatına, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi veya belgeler, bilgi edinme hakkı kapsamı dışındadır” denmektedir. Benim istediğim bilgiler özetle şunlardır:

1. Ahmet Nohutçu, ODTÜ'de “öğretim üyesi” olarak çalışmış mıdır? Bu bilginin açıklanması, haliyle Ahmet Nohutçu'nun özel hayatın gizliliğine, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine nasıl olacak da haksız müdahale oluşturacaktır? Bir kişinin bir memuriyette bulunup bulunmadığı hususunun açıklanması nasıl olacak da onun özel hayatının gizliliğini ihlâl edecektir?

2. Ahmet Nohutçu, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde doktora yapmış mıdır? Bu bilginin açıklanması, haliyle Ahmet Nohutçu'nun özel hayatın gizliliğine, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine nasıl olacak da haksız müdahale oluşturacaktır?

Bir kişinin doktora yapıp yapmadığı vakıası nasıl olacak da onun özel hayatının gizliliğini ihlâl edecektir?

3. Ahmet Nohutçu, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde doktora yapmış ise doktora tez başlığı nedir? Bu bilginin açıklanması, haliyle Ahmet Nohutçu'nun özel hayatın gizliliğine, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine nasıl olacak da haksız müdahale oluşturacaktır? Bir kişinin doktora yapıp yapmadığı vakıası nasıl olacak da onun özel hayatının gizliliğini ihlâl edecektir?

4. Ahmet Nohutçu, Orta Doğu Teknik Üniversitesinde doktora yapmış ise, doktora tezinin bir suretine nereden ve nasıl ulaşabilirim? Bir üniversitede kabul edilmiş bir doktora tezine, aynı alanda çalışan bir meslektaşım ulaşma hakkı haliyle en doğal bir hak. Bu Bilgi Edinme Kanunundan önce de olan bir hak. Ahmet Nohutçu'nun bir doktora tezi var ise, bu doktora tezinin bulunduğu kütüphanenin isminin yazılması, nasıl olacak da Ahmet Nohutçu'nun özel hayatın gizliliğine, şeref ve haysiyetine, meslekî ve ekonomik değerlerine nasıl olacak da haksız müdahale oluşturacaktır? Bir kişinin yazdığı doktora tezinin görülmesi, haliyle yazarının özel hayatının gizliliğiyle bir alakası yoktur.

Bir ihtimal yanlış bir yorumla yukarıdaki hususların veya bu hususlardan bazılarının Ahmet Nohutçu'nun özel hayatını ilgilendirdiği düşünülse bile, Bilgi Edinme Kanunu, 21'nci maddesinin ikinci fıkrasında “*kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir*” demektedir.

Ahmet Nohutçu, Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinde idare hukuku anabilimdalı kadrosunda doçent olarak çalışmaktadır. Söz konusu kadroya atanmak için gereken şartlardan birisi de haliyle kamu hukuku doktoru olmaktadır. En azından böyle bir kadroya atanan kişinin doktora yapmış olması gerekir. Ahmet Nohutçu'nun doktora yapıp yapmadığının, yapmış ise doktora tez konusunun atanmış olduğu anabilimdalı ile ilgili olup olmadığının bilinmesinde haliyle kamu yararı vardır.

Bir üniversitenin “*şu kişi bizde doktora yapmıştır*”, “*doktora tez konusu şudur*”, “*doktora tezine şuradan ulaşabilirsiniz*” demesi bu kadar zor mudur?

SONUÇ:

Yukarıda açıkladığım sebeplerle, ODTÜ Bilgi Edinme Biriminin 25 Haziran 2013 tarihli email ile bildirilen kararına karşı itirazımın kabulüne ve istediğim bilgilerin tarafıma verilmesine karar verilmesini saygılarımla arz ederim.

Bursa, 25 Haziran 2013

Prof. Dr. Kemal GÖZLER

Bu itirazımı Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu 18 Temmuz 2013 tarih ve 2013/1318 sayılı kararıyla reddetti. Kararı aşağıya koyuyorum:

T.C.
BİLGİ EDİNME DEĞERLENDİRME KURULU

Karar Tarihi : 18/07/2013
Karar Sayısı : 2013/1318

İtiraz Eden: Kemal GÖZLER

Başvurunun Yapıldığı Kurum veya Kuruluş: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğü

Kurula Başvuru Tarihi: 25/06/2013 (Kurula İntikal Tarihi: 28/06/2013 Kayıt No: 1132)

Raportör: Mehmet Celâl UZUNKAYA

İtirazın Konusu: Kemal GÖZLER'in Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörlüğüne yaptığı müracaat şu şekildedir:

- "1- Ahmet NOHUTÇU geçmişte ODTÜ'de öğretim görevlisi olarak çalışmış mıdır?
2- Ahmet NOHUTÇU ODTÜ'de doktora yapmış mıdır?
3- Ahmet NOHUTÇU ODTÜ'de doktora yapmış ise doktora tez başlığı nedir ve bu tezi ne zaman kabul edilmiştir?
4- Ahmet NOHUTÇU ODTÜ'de doktora yapmış ise doktora tezinin bir suretine nereden ve nasıl ulaşabilirim?"

Mezkur kurum tarafından tanzim edilen cevapta, talep konusu bilgilerin 4982 sayılı Kanunun 21 inci maddesi gereğince karşılanamayacağı ifade edilmiştir.

Kemal GÖZLER, itirazın Kurulumuza müracaat etmiştir.

K A R A R

Kemal GÖZLER'in itirazının REDDİ ile,

- 1- Başvurucunun mezkur bilgi edinme müracaatında yer alan ve yukarıda 1, 2 ve 3 üncü maddelerde zikredilen taleplerin karşılanması halinde üçüncü kişi konumundaki Ahmet NOHUTÇU'nun ekonomik ve mesleki değerlerine haksız müdahale oluşacağı, zira talep konusu bilgilerin doğrudan ismi zikredilen şahsın özel hayatına ilişkin bilgilerin kapsamında bulunduğu tespit edildiğinden, 4982 sayılı Kanunun 21 inci maddesi gereğince işbu itirazın bahsi geçen maddeler yönünden reddine,
- 2- Başvurucunun mezkur bilgi edinme müracaatında yer alan ve yukarıda 4 üncü maddede zikredilen talebin halihazırda kurumun elinde yer alan bir bilgi talebinden ziyade mütalaa talebi niteliğinde olduğu tespit edildiğinden, 4982 sayılı Kanunun 27 nci maddesi aereânce işbu itirazın bahsi geçen talep yönünden reddine,

oy birliği ile karar verilmiştir.

Başkan
Murteza BALCI

Üye
Mustafa ÖZYAR
(Katılmadı)

Üye
Aydin ESER

Üye
Munise KABAKULAK

Üye
Prof. Dr. Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Prof. Dr. İlhan ÜZÜLMEZ

Üye
Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN
(Katılmadı)

Üye
Serhad ZENGİNPEDÜK

Üye
Refatullah KARAKAYA

Biz itiraz dilekçemizde bir öğretim üyesinin doktora yapıp yapmadığının bilinmesi hususunun onun özel hayatı ile ilgili olamayacağını açıklamaya çalıştık. Doktora yapmış olması, onun özel hayatın bir parçası değil, söz konusu öğretim üyesinin ifa ettiği kamu görevine atanabilmesinin bir şartıdır. Bir öğretim üyesinin doktora yapması hobi niteliğinde bir faaliyet değil değildir ki, bu onun özel hayatına ilişkin olsun.

Zaten 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu, 21'nci maddesinin ikinci fıkrasında “*kamu yararının gerektirdiği hâllerde, kişisel bilgi veya belgeler, kurum ve kuruluşlar tarafından, ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabilir*” diyerek, kamu yararının gerektirmesi durumunda özel hayatı ilgilendiren kişisel bilgilerin dahi açıklanabilmesine imkân vermektedir.

Bu nedenle Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun 18 Temmuz 2013 tarih ve 2013/1318 sayılı yukarıdaki kararı Kanuna aykırıdır. Ben bu kararın iptali istemiyle idare mahkemesinde iptal davası açabilirdim. Ama açmadım. Kendi kişisel bir menfaatinin olmamasına rağmen, kamu yararı nedeniyle, usûlsüz alıntı sorunuyla mücadele edebilmek amacıyla bazı iptal davaları açtım. Ama bu karar karşı da iptal davası açmayı gereksiz gördüm. Bir hukuk fakültesinde doçent unvanıyla çalışan, bu fakültenin kamu hukuku bölüm başkanı olan, bu fakültede idare hukuku dersi veren bir öğretim üyesinin doktora unvanına sahip olup olmadığının bilinmesinde kamu yararı yok mudur? Komşu bir üniversitede benzer dersi veren bir meslektaş olarak benim bu meslektaşımın gerçekten doktora yapıp yapmadığını, eğer doktora yapmış ise doktorasının hangi alanda olduğunu bilmemde kamu yararı yok mudur?

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi kamu hukuku bölümünde çalışan öğretim üyeleri ve araştırma görevlilerinin bölüm başkanlarının doktora yapıp yapmadıklarını, yapmış ise doktorasının kamu hukuku alanında olup olmadığını bilmelerinde kamu yararı yok mudur?

Hatta Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Ahmet Nohutçu'dan idare hukuku dersi alan öğrencilerin kendi hocalarının doktora sahibi olup olmadığını, doktora sahibi ise bu doktorasının hukuk doktorası mı olduğunu bilmelerinde kamu yararı yok mudur?

Bunları ben mesele ediyorum da, Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun sayın hukukçu üyeleri kendilerine niye mesele etmiyorlar? Özellikle Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulunun yukarıdaki kararının altında imzaları bulunan hukukçu üyeler Prof. Dr. Yusuf Şevki Hakyemez ve Prof. Dr. İlhan Üzülmöz, acaba Ahmet Nohutçu'nun doktora unvanına sahip olup olmadığını merak etmediler mi?

Ahmet Nohutçu'nun kabul edilmiş bir doktora tezinin olup olmadığını, kendisinin geçerli bir doktor unvanına sahip olup olmadığını ben öğrenmek

istiyorum. Türk üniversitelerinde çalışan her öğretim üyesinin ve hatta bir Türk üniversitesinden hakkıyla doktora unvanını almış herkesin bunu öğrenmeye hakkının olduğunu düşünüyorum.

Ahmet Nohutçu'nun kendisinin veya bu durumu bilen birisinin çıkıp doktora tezinin başlığının ne olduğunu, doktora tez danışmanının kim olduğunu, doktora tezinin ne zaman kabul edildiğini, tez jürisinde kimlerin bulunduğunu, tezi kabul edilmiş ise, neden bu teze YÖK Ulusal Tez Merkezinden ve ODTÜ Kütüphanesinden ulaşılamadığını açıklamasında kamu yararı olduğunu düşünüyorum. Daha açıkça şu soruyu sormak istiyorum: Ahmet Nohutçu geçerli bir doktora diplomasına sahip midir? Değil midir?

Bu soruların cevabını Ahmet Nohutçu'dan başka, Ahmet Nohutçu'nun tez danışmanlığını yapan öğretim üyesi ve Ahmet Nohutçu'nun tezi için bir jüri oluşturulmuş ise jüri üyeleri, zamanın ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü yönetimi ve en azından o zamanlar adı geçen Enstitünün Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilimdalı başkanlığını yapan öğretim üyesinin biliyor olması gerekir.

Birilerinin çıkıp bize Ahmet Nohutçu'nun doktorasında bir sorun bulunmadığını, kendisinin doktora teziyle ilgili bir problem yaşamadığını söyleyeceklerini ve adı geçen doktora tezine YÖK Ulusal Tez Merkezinden ve ODTÜ Kütüphanesinden ulaşılamamasının sebebinin bir teknik sebep olduğunu göstereceklerini umuyorum veya en azından ummak istiyorum.

B. AHMET NOHUTÇU'NUN MESLEKÎ KARIYERİ

Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi web sitesinde yayınlanmış özgeçmişinde “Akademik Unvanlar” başlıklı kısım aşağıya konulmuştur⁸:

Akademik Unvanlar:

Görev Unvanı	Alan	Üniversite	Yıl
Ar.Gör.	Kamu Yönetimi	Muğla Üniversitesi	1994-1996
Ar.Gör.	Siyaset Bil. Ve Kamu Yön.	ODTÜ	1996-2002
Yard. Doç. Dr.	Kamu Yönetimi	Muğla Üniversitesi	2002-2004
Yard. Doç. Dr.	Kamu Yönetimi	Kocaeli Üniversitesi	2004-2010
Doç. Dr.	Kamu Yönetimi	Kocaeli Üniversitesi	2010-2012
Doç. Dr.	Kamu Hukuku	Yalova Üniversitesi	2012-

8. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (Erişim: 28 Ekim 2013).

Yukarıdaki tablodan hareketle Ahmet Nohutçu'nun akademik kariyeri aşağıdaki bilgiler verilebilir:

1. Araştırma Görevliliği: Muğla Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü (1994-1996).- Ahmet Nohutçu'nun yukarıda belirtilen özgeçmişinde 1994-1996 yılları arasında Muğla Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde araştırma görevlisi olduğu belirtilmektedir⁹. Söz konusu özgeçmişten Ahmet Nohutçu'nun 1996-2002 yılları arasında ODTÜ'de araştırma görevlisi, 2002-2004 yılları arasında Muğla Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde yardımcı doçent olduğu belirtilmektedir. Demek ki Ahmet Nohutçu'nun Muğla Üniversitesindeki araştırma görevliliği 1996'da sona ermiştir. Ama bu durumda şu soruyu sormamız gerekiyor: Ahmet Nohutçu'nun unvanı, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisinin* Güz 2002, Sayı 9'da yayınladığı bir makalede neden "Araştırma Görevlisi Dr., Muğla Üniversitesi İ. İ. B. F. Kamu Yönetimi Bölümü" olarak belirtilmiştir¹⁰.

2. Araştırma Görevliliği: ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü (1996-2002).- Ahmet Nohutçu'nun yukarıda belirtilen özgeçmişinde 1996-2002 yılları arasında ODTÜ Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde araştırma görevlisi olduğu belirtilmektedir¹¹. 1996'da ve 2002 yılında Muğla Üniversitesi İ.İ.B.F.'de araştırma görevlisi olduğuna bakarak, Ahmet Nohutçu'nun 1996-2002 yılları arasında ODTÜ'de 2547 sayılı Kanunun 35'nci maddesi uyarınca doktora yapmak üzere görevlendirilmiş olduğu düşünülebilir.

Ben ODTÜ Rektörlüğüne 1 Haziran 2013 tarihli bilgi edinme başvurusuyla Ahmet Nohutçu'nun geçmişte ODTÜ'de araştırma görevlisi olarak çalışıp çalışmadığını sordum. Bilgi talebim ODTÜ Rektörlüğünün 25 Haziran 2013 tarihli yazısıyla reddedildi. Bu ret kararına karşı da yukarıda açıkladığım gibi Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna başvurdum. Söz konusu Kurul, yukarıda açıkladığım gibi başvurumu 18 Temmuz 2013 tarih ve 2013/1318 sayılı kararıyla reddetti. Ben Ahmet Nohutçu'nun ODTÜ'de araştırma görevlisi olmadığını iddia etmiyorum. Ama bu hususun teyit edilmesini istememde ne gibi bir mahzur var, onu anlamış değilim. İnsanlar herhangi bir kurumda bir görev yaptığını iddia edebilirler. Böyle bir durumda hakikati o kuruma sorarak öğrenebiliriz.

9. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

10. <http://www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/view/115/119> ;

<http://www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/download/115/119.pdf>;

<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:XMxgLP4183wJ:www.sbed.mu.edu.tr/index.php/asd/article/download/115/119+&cd=5&hl=tr&ct=clnk&gl=tr>

11. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

Örneğin Ahmet Nohutçu, *Kamu Yönetimi* (Ankara, Savaş, 9. Baskı, 2013) isimli kitabının “Önsöz”ünde aynen şöyle demektedir (Bir yanlışta mahal vermemek için söz konusu ibareyi tekrar yazmıyor; taranmış hâlini olduğu gibi aşağıya koyuyorum):

öğretim üyeliğim boyunca bulunduğum Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Muğla Üniversitesi ve Kocaeli Üniversitesindeki

Bu ifadeden ne anlaşılır? Bilindiği gibi öğretim üyeliği “yardımcı doçentlik” ile başlamaktadır. Ahmet Nohutçu, “öğretim üyeliğim boyunca bulunduğum Orta Doğu Teknik Üniversitesi” demekle ODTÜ’de öğretim üyesi, yani en azından yardımcı doçent olarak çalıştığını iddia etmiş olmuyor mu? Ben, Ahmet Nohutçu’nun, ODTÜ’de “öğretim üyesi”, yani “yardımcı doçent” veya “doçent” olarak çalıştığına ilişkin ben bir bilgiye ulaşamadım. Bu konuda şüphe duydum. Ve şüphemi gidermek için yukarıda belirttiğim gibi ODTÜ Rektörlüğüne 1 Haziran 2013 tarihli bilgi edinme başvurusuyla Ahmet Nohutçu’nun ODTÜ’de öğretim üyesi olarak çalışıp çalışmadığını sordum. Bilgi talebim ODTÜ Rektörlüğünün 25 Haziran 2013 tarihli yazısıyla bu soru Ahmet Nohutçu’nun özel hayatını ilgilendirdiği gerekçesiyle reddedildi. Bu ret kararına karşı da yukarıda açıkladığım gibi Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itiraz ettim. Burası itirazımı 18 Temmuz 2013 tarih ve 2013/1318 sayılı kararıyla reddetti. Demek ki, ülkemizde herhangi bir kişi çıkıp istediği üniversitede öğretim üyesi olduğunu iddia edebilecek, siz bunun doğru olup olmadığını öğrenmek için ilgili üniversiteden bilgi istediğinizde bu bilgi size ilgili kişinin özel hayatına giriyor diye verilmeyecektir! İyi güzelde ben böyle bir iddianın doğru olmadığını nasıl anlayacağım? Böyle bir şey kabul edilirse, Türkiye’de isteyen kişi istediği kamu kurumunda çalıştığı konusunda istediği iddiada bulunabilir.

3. Yardımcı Doçentliği: Muğla Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü (2002-2004).- Ahmet Nohutçu’nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi web sitesinde yayınlanmış özgeçmişinde 2002 ile 2004 yılları arasında Muğla Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde yardımcı doçent olarak çalıştığı belirtilmektedir¹².

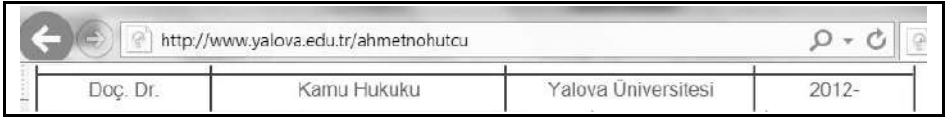
4. Yardımcı Doçentliği: Kocaeli Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü (2004-2010).- Ahmet Nohutçu’nun yukarıda zikrettiğimiz özgeçmişinde 2004 ile 2010 yılları arasında Kocaeli Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde yardımcı doçent olarak çalıştığı belirtilmektedir¹³.

12. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

13. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

5. Doçentliği: Kocaeli Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümü (2010-2012).- Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi web sitesinde yayınlanmış özgeçmişinde 2010-2012 yılları arasında Kocaeli Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünde doçent olarak çalıştığı belirtilmektedir¹⁴.

6. Doçentliği: Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi (2012-).- Ahmet Nohutçu'nun söz konusu özgeçmişinde 2012 yılından beri Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi doçent olarak çalıştığı belirtilmektedir. Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi web sitesinde Ahmet Nohutçu'nun “Doç. Dr.” unvanının karşısına aşağıda görüldüğü gibi “*Kamu Hukuku*” yazılmıştır¹⁵:

Demek ki Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesindeki unvanı “*Kamu Hukuku Doçenti*”dir. Ben şimdiye kadar hukuk fakültelerinde “kamu hukuku” diye bir anabilimdalı ve “kamu hukuku doçentliği” diye bir kadro olduğunu duymamıştım. Hukuk fakültelerinde “genel kamu hukuku” anabilimdalları vardır ve hukuk fakültelerimizde “genel kamu hukuku doçentliği” kadroları da vardır. Ama “kamu hukuku anabilimdalı” diye bir anabilimdalı, “kamu hukuku doçentliği” diye bir kadro yoktur. Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığının bizi aydınlatması gerektir. Adı Dekanlık, bize “kamu hukuku doçentliği” kadrosuna atanmanın şartlarının neler olduğunu söylese mutlu olacağız. Acaba bu şartlar arasında hukuk değil, “kamu yönetimi” mezunu olmak, hukuk değil “kamu yönetimi” doktora-sına sahip olmak şartı da bulunuyor mu?

Ahmet Nohutçu'nun Doçentliği Hangi Alandadır, Doçentlik Çalışması Nedir?

Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi web sitesinde yayınlanmış özgeçmişinden 2010 yılında doçentlik unvanını elde ettiği anlaşılmaktadır¹⁶. Ancak doçentlik unvanını hangi alanda aldığı belirtilmemektedir.

Ben Ahmet Nohutçu'nun doçentlik sınavına hangi alanda girdiğini bilmiyorum. Keza Ahmet Nohutçu'nun hangi çalışmasını doçentlik başvurusunda “doçentlik çalışması” olarak gösterdiğini, hangi özgün makaleleriyle doçentlik başvurusunda bulunduğunu da bilmiyorum. Gerek piyasada, gerek

14. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

15. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

16. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

pek çok üniversitenin kütüphanelerinden katalog taraması yaparak¹⁷ Ahmet Nohutçu'nun doçentlik çalışması olabilecek monografik bir eserine ulaşmaya çalıştım. Ancak editörlüğünü yaptığı iki kitap ve sınavlara yönelik olarak hazırladığı sayısız kitabın dışında “Doçentlik çalışması” olabilecek nitelikte bir monografiye rastlamadım. Demek ki ben yeterince güzel bir araştırma yapamadım!

Araştırmalarımın sonuçsuz kalması üzerine, 25 Haziran 2013 tarihli dilekçemle Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına başvurarak Ahmet Nohutçu'un doçentliğinin hangi alanda/hangi anabilimdalında olduğunun ve doçentlik başvurusunda asgari koşulları sağlayan a) kitabının ve b) makalelerinin neler olduğunun tarafıma bildirilmesini istedim. Dilekçemi olduğu gibi aşağıya koyuyorum:

ÜNİVERSİTELER ARASI KURULU BAŞKANLIĞINA
YÖK-Bilkent/ANKARA

4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu uyarınca, Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Doç. Dr. Ahmet NOHUTÇU'un

1- doçentliğinin hangi alanda/hangi anabilimdalında olduğunun ve

2- doçentlik başvurusunda asgari koşulları sağlayan

a) kitabının ve

b) makalelerinin neler olduğunun

tarafıma bildirilmesini saygılarımla arz ederim.

Bursa, 25 Haziran 2013
Prof. Dr. Kemal GÖZLER

Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı istediğim bu bilgileri vermeyi, Bilgi Edinme Kanununun 21'nci maddesine dayanarak, yani istediğim bilginin “kişinin mesleki ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak” nitelikte olduğu gerekçesiyle 2 Ağustos 2013 tarih ve 8936 sayılı yazısıyla reddetmiştir. Ret yazısını tarayarak olduğu gibi aşağıya koyuyorum:

17. Örneğin ULAKBİM ile Kültür ve Turizm Bakanlığının birlikte geliştirdikleri “Ulusal Toplu Katalog (TO-KAT)” üzerinden Ahmet Nohutçu'nun pek çok kitabına ulaşmakta, ama doçentlik çalışması olabilecek nitelikte bir çalışmasına ulaşamamaktadır. (http://www.toplukatalog.gov.tr/index.php?_f=1&the_page=1&cwid=2&keyword=Ahmet+Nohut%C3%A7u&tokat_search_field=1&order=5&command=Tara#2)

T.C.
ÜNİVERSİTELERARASI KURUL BAŞKANLIĞI

Sayı : 22798904 - 8936
Konu :

102 AĞUSTOS 2013

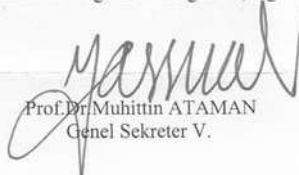
Sayın Prof.Dr. Kemal GÖZLER

Nilüfer / BURSA

İLGİ: 25.06.2013 tarihli dilekçeniz

Bilgi Edinme Hakkı Kanunu'nun 21.maddesi ve Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmeliğin 32.maddesinde kişinin mesleki ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak bilgi ve belgelerin bilgi edinme hakkı kapsamı dışında olduğu, kamu yararının gerektirdiği hallerde kurum ve kuruluşların kayıtlarında bulunan kişisel bilgi veya belgeler kurum ve kuruluşlar tarafından ilgili kişiye en az yedi gün önceden haber verilerek yazılı rızası alınmak koşuluyla açıklanabileceği belirtildiğinden, ilgi dilekçe ile istenen belgeler tarafınıza gönderilememiştir.

Bilgilerinizi saygı ile rica ederim.

Prof.Dr.Muhittin ATAMAN
Genel Sekreter V.

Demek ki, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına göre bir hukuk fakültesinde doçent unvanıyla idare hukuku dersleri veren ve bu hukuk fakültesi kamu hukuku bölüm başkanı olan bir öğretim üyesinin hangi alanda doçent olduğu bilgisi bu öğretim üyesinin “*mesleki ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak*” bir bilgidir. Ben öyle düşünmüyorum: Bir öğretim üyesinin doçent unvanına sahip olup olmadığı hususu, bir hukuk fakültesinde kamu hukuku bölüm başkanı olan ve bu fakültede idare hukuku dersleri veren bir öğretim üyesinin gerçekten *idare hukuku doçenti* olup olmadığının bilinmesi belki o kişinin mesleki ve ekonomik değerlerine bir müdahale oluşturur; ama bu müdahale “*haksız bir müdahale*” değildir. Zira bu kişinin idare hukuku doçenti olması hususu, onun bu göreve atanabilmesinin ön koşuludur. İşgal ettiği kamu görevine atanma koşulu olan bir şey, o kişinin özel hayatının bir parçası olamaz. Söz konusu koşula sahip olup olmadığının bilinmesinde haliyle gerek meslektaşları, gerekse ders verdiği öğrenciler açısından kamu yararı vardır. Kaldı ki, Bilgi Edinme Kanununun 21'nci maddesinin kendisi “*kamu yararının gerektirdiği durumlarda*”, “*meslekî ve ekonomik değerlerine haksız müdahale oluşturacak*” bilgilerin dahi açıklanmasına izin vermiştir. Bu nedenle Üniversitelerarası Kurul Başkanlığının 2 Ağustos 2013 tarih ve 8936 sayılı ret kararı kanuna aykırı bir karardır.

Ben Üniversitelerarası Kurul Başkanlığının bu kararına karşı Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna itirazda bulunabilirdim. Ama bulunmadım. Zira yukarıda açıkladığım gibi, Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu, ODTÜ Rektörlüğünün bilgi vermeme kararına karşı yaptığım başvuruyu reddettiği gibi bu başvuruyu da reddedecekti. Son bir yılımı, dava dilekçeleri yazarak, savcılıklara ve üniversite rektörlüklerine şikayet dilekçesi göndererek, YÖK Etik Kuruluna ve Başbakanlık Bilgi Edinme Değerlendirme Kuruluna başvuru yaparak geçirdim. Bunların pek çoğunda benim kişisel bir menfaatim yoktu. Maalesef bunlardan pek parlak sonuçlar alamadım. Kamu yararını korumak konusunda görevli kişilerin içinde buldukları umursamazlık beni usandırıyor.

Neticede Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı Ahmet Nohutçu'nun doçentliği ile ilgili bir bilgi veremem diyor. Ahmet Nohutçu'nun idare hukuku doçenti olup olmadığı bir muamma olarak kalıyor. Ancak bu arada Ahmet Nohutçu, hukuk doçenti imiş gibi bir izlenim yaratmaya devam ediyor. 2012'den itibaren Ahmet Nohutçu kitaplarının kapaklarında kendi adının üstüne veya altına "Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi" yazmaktadır. Bir örneği aşağıya fotoğrafımı çekerek aynen koyuyorum¹⁸:

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Doç. Dr. Ahmet NOHUTÇU

Bir bilim adamı ne diye yazdığı kitabın kapağına kendi adının üstüne, altını çizerek çalıştığı fakültenin adını yazar? Kapaktaki yukarıdaki şekilde ibareyi gören iyi niyetli bir kişi, Ahmet Nohutçu'nun hukuk doçenti olduğunu sanıyor mu, sanmıyor mu?

Ben Ahmet Nohutçu'nun hukuk doçenti olup olmadığını bilmiyorum. Bunu öğrenmek için bu konuda Türkiye'de tek yetkili kurul olan Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına sordum; o da bu konuda bana bilgi vermeyi 2 Ağustos 2013 tarih ve 8936 sayılı yazısıyla reddetti.

Ben Ahmet Nohutçu'nun kendi yayınladığı özgeçmişine baktığımda kendisinin Hukuk Fakültesi mezunu olmadığını, yüksek lisans ve doktorasının hukuk alanında olmadığını görüyorum ve dolayısıyla kendisinin hukuk doçenti olamayacağını düşünüyorum. Ama bunu yazmadan önce, yine de, yetkili makam olan Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına sordum. Cevap alamadım. Bu nedenle burada Ahmet Nohutçu'nun idare hukuku doçenti olup olmadığı konusunda şüphe duyduğumu belirtiyor ve bu konuda, başta Ahmet Nohutçu'nun kendisi olmak üzere bilgi sahibi olan herkesi bilgilerini açıklamaya davet ediyorum: Ahmet Nohutçu'nun doçentliği hangi alandadır? Doçentlik çalışmasının başlığı nedir? Doçentlik başvurusunda asgari koşulları sağlayan hakemli makaleleri nelerdir?

18. Ahmet Nohutçu, *Kanunname: Anayasa Hukuku-İdare Hukuku-İdari Yargılama Hukuku*, Ankara, Savaş Yayınevi, 2013, ön kapak.

Bu arada belirtelim ki, Ahmet Nohutçu'nun doçentlik unvanını alması sürecinde jüri üyesi olarak en az beş profesör görev yapmıştır. Ahmet Nohutçu'nun bu unvanı aldıktan sonra Kocaeli Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi kamu yönetimi bölümünde doçentlik kadrosuna atanırken en az üç profesör jüri üyesi olarak görev yapmıştır. Keza Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinde doçentlik kadrosuna atanırken yine en az üç idare hukuku profesörü görev almıştır. Keza Ahmet Nohutçu iki ayrı defa yardımcı doçentlik kadrosuna atanmıştır. Bunların her birinde en az üç öğretim üyesi görev almıştır. Bu şekilde toplam 17 öğretim üyesine ulaşıyoruz (haliyle aynı kişi birden fazla jüride görev almış ise, bu sayı daha aşağıya düşer). Bu 17 kişinin hepsinin, bizim burada Ahmet Nohutçu hakkında sorduğumuz soruların cevabını biliyor olmaları gerekir. Ben bu onyedili kişiden hiç olmazsa birinin ortaya çıkıp bu sorulara cevap vereceğini umuyorum.

Ben özellikle Yalova Üniversitesi Rektörlüğünün 2012 yılına kadar İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültelerinde çalışmış ve lisans, yüksek lisans ve doktora eğitiminin hukuk alanında olmayan bir kişiyi hukuk fakültesi doçentlik kadrosuna nasıl atadığını, doçentlik kadrosuna atanma sürecinde görevlendirilen jüri üyesi idare hukuku profesörlerinin kimler olduğunu açıklamaya davet ediyorum.

C. AHMET NOHUTÇU'NUN DERSHANE KARIYERİ (?)

Ahmet Nohutçu'nun geçmişte ve bugün KPSS sınavlarına yönelik hazırlık dersleri veren çeşitli dershanelerde ders verdiği yolunda söylentiler vardır. Bu söylentileri destekleyen bazı deliller aşağıda sıralanmıştır:

Örneğin <http://forum.memurlar.net/konu/702315/> adresinde açılmış bir forumda “*En İyi Dersane Hocaları*” başlığı altında “Mukemwell” isimli bir kullanıcı tarafından 29 Temmuz 2009 tarihinde (saat 16:09) şöyle bir mesaj girilmiştir:

“ahmet nohutçudan da bir çok ders alma şerefine nail oldum ... **lakin ne zaman bu istanbul kariyere başladı** ve kitap yazdı yani ünlendi biraz maalesef hocamızın davranışları çok çok başkalaştı”¹⁹.

<http://www.ekpss.com/forum.php?a=readmsg&topic=1688&page=1> adresinde “renkrt” isimli kullanıcı 10 Ağustos 2010 tarihinde (saat 16:54) “*Arkadaşlar maksimum akademi kadrosu için ne düşünüyorsunuz?*” diye sormuş ve kadronun altında bu dershanede ders veren hocaları saymıştır. Bunların arasında “*Anayasa Ahmet Nohutçu*” ismi okunmaktadır.

19. <http://forum.memurlar.net/konu/702315/>

<http://www.uludagforum.com/archive/index.php/t-26356.html> adresinde “Burakland” isimli kullanıcı 01 Ağustos 2012 (saat 19:27) tarihinde şöyle yazmıştır:

“Dershane konusunda da dershanenin isminden ziyade hocalara göre karar verin. Yüksel Bilgili, **Ahmet Nohutçu** ve Ferhat Yıldız bu işi bilen hocalar ben onlardan ders aldım ve **uzman kariyerdeler....**”²⁰.

<http://forum.memurlar.net/konu/369207/190.sayfa> adresinde “angella-bella” isimli bir kullanıcı 19 Ağustos 2012 tarihinde (saat 16:07) bir “*Kartal FEM Akademi hakkında kimsenin bir fikri yok mu?*” diye sormuş ve bu dershanenin hocaları arasında “*Hukuk-Ahmet Nohutçu*” ismini zikretmiştir²¹.

<http://forum.memurlar.net/konu/1779861/> adresinde “iphone5” isimli kullanıcı 6 Nisan 2013 tarihinde (saat 10:30) “*Kocaeli FEM Akademi de Ahmet Nohutçu, Yüksel Bilgili, Ferhat Yıldız, Mehmet Remzi vs giriyordu*” diye yazmıştır²².

<http://forum.memurlar.net/konu/1779861/> adresinde “anıl.t” isimli kullanıcı 17 Mart 2013 tarihinde (saat 14:15) “*arkadaslar fem dersaneleri ilden ile cok farklılık gosteriyor. izmitteki fem de ahmet nohutcu yuksel bilgili ferhat yıldız giriyodu ama boluda arkdasım fem e yazıldı bu sene bu hocaların adı bile yok*” diye yazmıştır²³.

Yukarıda verilen forum yazıları doğru ise, Ahmet Nohutçu’nun çeşitli KPSS kurslarında ders verdiği söylenebilir. Son iki e-mailden Ahmet Nohutçu’nun 2013 yılında “Kocaeli FEM Akademi” isimli dershanede ders verdiği anlaşılmaktadır.

İnternette araştırma yapıldığında Ahmet Nohutçu’nun çeşitli dershanelerde ders verdiğine ilişkin daha pek çok yazı ortaya çıkmaktadır. Bu yazıların en ilginç şüphesiz 10 Mayıs 2012 - 18 Mayıs 2012 tarihleri arasında <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa> adresinde Ahmet Nohutçu’nun 2012-2013 döneminde “**FEM Akademi**” dershanesinde mi, yoksa “**Yargı Akademi**” dershanesinde mi ders vereceği yönünde yapılan tartışmadır. Tartışmayı aşağıya olduğu gibi koyuyorum (Anlaşıldığı kadarıyla “*kuzeygunesi*” isimli kullanıcı “Yargı Akademi”, “*Neva.*” isimli kullanıcı “FEM Akademi”nin bir temsilcisidir):

20. <http://www.uludagforum.com/archive/index.php/t-26356.html> (15 Eylül 2013).

21. <http://forum.memurlar.net/konu/369207/190.sayfa> (15 Eylül 2013).

22. <http://forum.memurlar.net/konu/1779861/> (15 Eylül 2013).

23. <http://forum.memurlar.net/konu/1779861/> (Yazı imla hatalarıyla olduğu gibi alınmıştır).

http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa KPSS A Grubu Adayl... X

10 Mayıs 2012 14:54

kuzeygunesi

Arkadaşlar yargı akademiyi öneririm.Hem kendine ait yayın ve denemeleri var hem de **AHMET NOHUTÇU** hocamızı derse girecek.Ayrıca genel yetenek kültürüde diğer tüm dershanelerden daha güçlü

11 Mayıs 2012 09:19

Neva:

Geçen yılda Kocaeli de **Ahmet Nohutcu** Bey gelecek derslere diyerek kayıt yapan kurslar oldu. Ahmet Nohutcu Bey yine sadece Kocaeli Fem Akademi de derse girdi. **Ahmet Nohutcu** Bey Facebook Adresinden veya mail adresinden ulaşip doğru bilgilere ulaşabilirsiniz. Ahmet Nohutcu Bey sorduğunuzda eski yerimde devam ediyorum cevabını alırsınız. Zaten Ahmet Nohutcu Bey **Tüm Marmara da Sadece Fem Akademi** de derse giriyor. Doğru Bilgilere Ahmet Nohutcu Beye direkt ulaşarak ulaşabilirsiniz. Riske girmeyin. Araştırın 300-500 e bakmayın Sizin için en verimli olabilecek kursları tercih edin... 300-500 TL düşük para vereceğim diye aylık maaşınızın 3-5 milyar düşük olmasını sağlayacak durumlara karşı karşıya gelmeyin...

http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa KPSS A Grubu Adayl... X

11 Mayıs 2012 13:31

kuzeygunesi

Sorun arkadaşlar **AHMET NOHUTÇA'YA** sorun size gelecek yıl hafta içi grupları için **YARGI AKADEMİ'DE** derse gireceğini söyleyecektir.Kimse kimseyi karalamasın herkes kendi ekmeğini derdinde olsun.

11 Mayıs 2012 14:33

Neva.

Ahmet Nohutcu bey hafyaya **pazartesi salı carsamba** kocaeli fem akademi de olacak . Hangi kurumda çalışacağını bizzat sorup öğrenin . Bu yılki kadro fem akademi de aynen devam ediyor . Ve bu hocalar kocaelide sadece fem akademi de çalışacak fem akademiye gelip kpss alan hocalarıyla birebir konuşabilirsiniz . Haftaya Ahmet Nohutcu Beyle kocaeli fem akademiye gelip görüşebilirsiniz.

11 Mayıs 2012 21:34

kuzeygunesi

perşembe gününde yargıda olucak:)Gelip görüşün:)

http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa KPSS A Grubu Adayı... X

12 Mayıs 2012 00:02

Neva. Bu isler dalga geçer gibi olmaz onumuzdeki hafta pazartesi sali carsamba fem akademiye ugrayin kpss alan hocalarla birebir gorusun . Gercekleri kendiniz bizzat gorun . Yalancinin mumu pazartesiye kadar yanar . Insanlarin hayatleriyle dalga gecmeyin kpss alanda derslere 25 e yakin hoca girer zincirde bir halka bile zayıf olsa istediginiz puani alamazsiniz . Yatili program yapan tek kurs . Bina mukemmel . Fiyatlar uygun . Kpss alan da deneyimli kpss alan kocaeli 1.2.3.4.5. Sini cikarmis marka bir kurum . Kpss alan da gitmeyi dusundugunuz kursa sorun bir kpss alan sinifi neresi diye ... Gosterilen sinif Size gosterilen degeri de gosterecektir . Kpss alan da kocaeli de yuzde doksandan fazlasi kocaeli fem akademiye gidiyor .

12 Mayıs 2012 16:34

kuzeygunesi neva kimsin bilmiyorum ama biz ahmet hoca ile anlastik.Hafta ici birgununu bize ayirdi.Hatta bu hafta ici gorusup yemek yemek icin haberlesicez Biz kimseyi karalamiyoruz sizden de aynisini bekliyor herkes kendi yolunda ilerlesin

14 Mayıs 2012 12:38

sude* Ahmet Nohutcu Beyle gorustum . Onumuzdeki yilda hafta ici hafta sonu Fem Akademi de oldugunu, adayların bizzat kendisine ulasarak bilgilennemeleri gerektigini soyledi. Bazen diger kurslardan ricalarin oldugunu, ısrarcı davranıldığını , ancak hicbir sekilde kesin gelirim diye söz vermedigini soyledi. zaten onumuzdeki yil da hafta ici hafta sonu tum gruplarda programının dolu oldugunu soyledi.

http://forum.memurlar.net/konu/1269604/3.sayfa forum.memurlar.net

15 Mayıs 2012 09:28

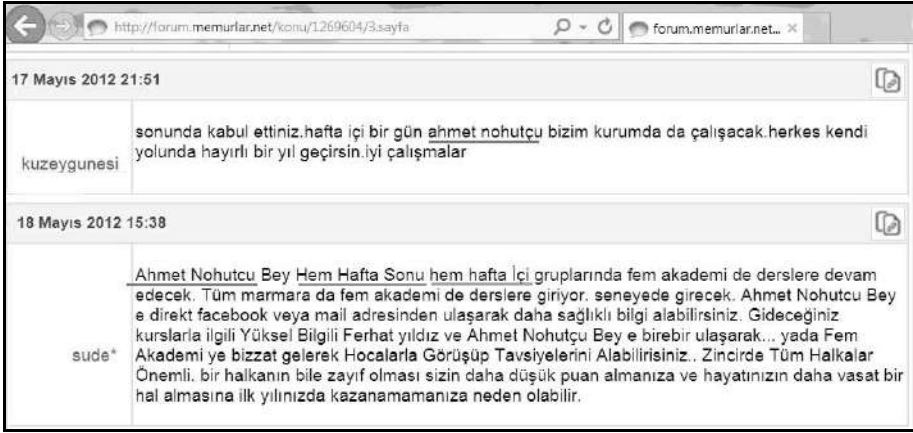
noyes yoruma gerek yok Ahmet Nohutcu Beye direkt sorun eski yerinde devam edeceğini soyluyor. Ahmet Nohutcu Bey ve 25 e yakin kpss alan Hocası sadece fem akademi de derse girecekmis. Fem Akademi ye ugrayip birebir gorusebilirsiniz. geçen sene de benzer haberler cikardılar sadece yine fem akademi de derse girdiler. forum sitelerini arastirsaniz gorursunuz .

15 Mayıs 2012 23:51

kuzeygunesi Ahmet bey fem akademi yetkililerine gereken cevabi zaten vermistir. Seneye yargıda olucağini bizzat yetkililere soyledi Bunu burda yazisan femin yetkilileri öğrenmek istiyorsa,kendi müdürlerine sorabilir.

17 Mayıs 2012 09:33

kazansam KPSS A da tek hoca önemli değil zincirin tüm halkası sağlam olmalı. Ahmet Nohutcu sadece anayasa ve idari hukuk dersi anlatıyor 4-5 soruluk kısmı anlatıyor... daha yüzde doksan beşi var. Ahmet Nohutcu tüm Marmara da Fem Akademi de devam edeceğini soyluyor fırsat olursa diger kurumlara destek olurum . fakat genelde zamanın olmuyor diyor. geçen sene de başka kurumlar aynı ifadeleri kullandılar Ahmet Nohutcu Bey Sadece yine fem akademi de ders verdi. : Ahmet Nohutcu Beye direkt ulaştığınızda zaten başka yoruma gerek kalmıyor. Ahmet Nohutcu Bey Fem Akademi de şu sıralar derslere devam ediyor. birebir gelip görusebilirsiniz.

Kaynak: <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa>;
<http://forum.memurlar.net/konu/1269604/3.sayfa> (15 Eylül 2013).

Yukarıdaki forumdaki yazılanlar doğruysa bundan, 2012-2013 döneminde Ahmet Nohutçu'nun nerede ve ne zaman ders verdiğine ilişkin şu **sonuçlar** çıkmaktadır:

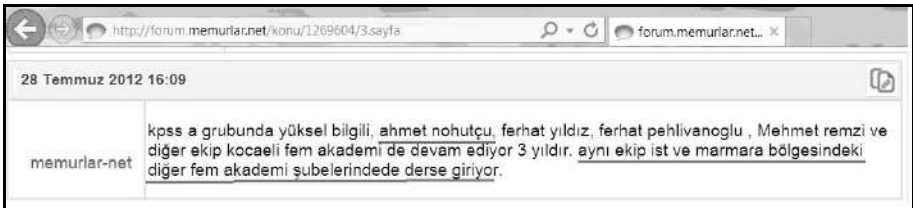
1. Ahmet Nohutçu, Perşembe günleri Yargı Akademide ders vermektedir (Bkz.: <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa> - “Kuzeygunesi” isimli kullanıcının 11 Mayıs 2012 tarihli girdisi).

2. Ahmet Nohutçu, hafta içi Pazartesi, Salı ve Çarşamba günleri ise FEM Akademide ders vermektedir. (Bkz.: <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa> - “Neva” isimli kullanıcının 11 ve 12 Mayıs 2012 tarihli girdileri).

3. Ahmet Nohutçu, sadece hafta içi günlerde değil, hafta sonu da FEM Akademide ders vermektedir (Bkz.: <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa> - Sude isimli kullanıcının 18 Mayıs 2012 tarihli girdisi).

4. Ahmet Nohutçu, sadece FEM Akademinin Kocaeli şubesinde değil, FEM Akademinin İstanbul ve bütün Marmara şubelerinde ders vermektedir (Bkz.: <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/3.sayfa> - “Neva” isimli kullanıcının 11 mayıs 2013, “kazansam” isimli kullanıcının 17 Mayıs 2013 tarihli girdileri).

Aşağıya olduğu gibi konulan “memurlar-net” isimli kullanıcının 28 Temmuz 2012 tarihli girdisinde de Ahmet Nohutçu'nun içinde yer aldığı ekibin “*İstanbul ve Marmara Bölgesindeki diğer FEM Akademi Şubelerinde derse girdiği*” açıkça belirtilmektedir.

Yukarıdaki veriler doğru ise Ahmet Nohutçu'nun, 2012-2013 döneminde Perşembe günleri *Yargı Akademi*; Pazartesi, Salı, Çarşamba ve hafta sonu günleri *FEM Akademi* isimli dershanede ders verdiği söylenebilir. Yine yukarıdaki forumda yazılanlar doğru ise, Ahmet Nohutçu, FEM Akademinin sadece Kocaeli şubesinde değil, bu Dershanenin İstanbul ve bütün Marmara bölgesindeki diğer şubelerinde derse girmektedir.

Biz yukarıda verdiğimiz forumlarda yazılanların doğru olup olmadığını bilmiyoruz. Bu iddiaların doğru olup olmadığını Ahmet Nohutçu ve ismi geçen dershaneler biliyor. Tabii bir de bu iddialar doğru ise, bu dershanelerde Ahmet Nohutçu'dan ders almış olan yüzlerce öğrenci de bu konuda bilgi sahibidir.

Ahmet Nohutçu Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi kadrosunda çalışan bir kamu görevlisidir. Eğer dershanelerde ders verdiği iddiası doğru ise, Ahmet Nohutçu yaptığı bu şey tamamıyla kanuna aykırıdır. Eğer bu durum doğru ise, Yalova Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. M. Niyazi Eruslu'ya ve Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Seyithan Deliduman'a Ahmet Nohutçu hakkında ne işlem yaptıklarını sormak isterim. Eğer gerçekten sayın Rektör ve Dekan, bugüne kadar Ahmet Nohutçu'nun dershanelerde ders verdiğini duymamışlar ise, kendilerine bu soruyu sorduğum için özür dilerim. Yok eğer bu durumu bildikleri hâlde bir şey yapmamışlar ise, bu durumu açıklamak sanıyorum kendilerine düşer.

Şu hususun da altını çizmek isterim: Yukarıda verdiğim *forum. memurlar.net*²⁴ isimli forumdaki yazılanlar doğru ise Ahmet Nohutçu'nun hafta sonları dâhil, Cuma günü dışında bütün günleri dershanelerde geçmektedir. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> adresinde yayınlanan özgeçmişinden, Ahmet Nohutçu'nun Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinde 2012-2013 öğretim yılında lisans programında “İdare Hukuku”, yüksek lisans programında da “İdarî Yargı Çalışmaları” olmak üzere iki ayrı ders verdiğini anlaşılmaktadır²⁵. Lisansta verdiğini “İdare Hukuku” dersi haftada dört saatlik bir derstir²⁶. Yüksek lisanstaki “İdarî Yargı Çalışmaları” dersinin kaç saat olduğunu bulamadım. Ancak bu dersin üç saatlik bir ders olduğu tahmin edilebilir. Bu ders yükünün dışında Ahmet Nohutçu'nun yüksek lisans öğrenci danışmanlığı görevleri de muhtemelen vardır. Acaba Ahmet Nohutçu bu derslerini ve var ise danışmanlık görevlerini hangi gün, hangi zaman diliminde yapmaktadır?

Ahmet Nohutçu'nun “Koordinatörlükleri”.- İnternette yazılanlar doğru ise Ahmet Nohutçu'nun “dershanecilik kariyeri” yukarıda dökümü yapılan dershanelerde verdiği derslerle sınırlı değildir. Bunların dışında Ah-

24. <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa> (15 Eylül 2013).

25. <http://www.yalova.edu.tr/ahmetnohutcu> (28 Ekim 2013).

26. <http://www.yalova.edu.tr/icerik/2042/2042/ders-icerikleri.aspx> (15 Eylül 2013).

met Nohutçu'nun çeşitli dersanelerde “koordinatörlük” görevi yaptığı da anlaşılmaktadır. Örneğin “Bursa Uzman Kariyer” dershanesinin web sayfasında adli ve idarî hâkimlik kurslarının “Doç. Dr. Ahmet Nohutçu'nun Koordinatörlüğünde” olduğu yazılmaktadır. Adı geçen dershanenin web sayfasının ilgili kısmı aşağıya olduğu gibi konulmaktadır²⁷:

Yine “Yedi İklim Akademi” isimli Dershane, “Doç. Dr. Ahmet Nohutçu'nun Koordinatörlüğünde Adli ve İdari Yargı Kurslarımız Başlıyor” diye duyuru yapmıştır. Adı geçen dershanenin web sayfasının ilgili kısmını aşağıya koyuyorum. Görüleceği gibi sayfada “Kurumumuzda verilen ADLİ YARGI grubu dersleri; Doç. Dr. Ahmet Nohutçu koordinatörlüğünde alanında uzman, deneyimli, sınav formatına hâkim, bu alanda çok iyi bilinen akademisyen bir eğitim kadrosu tarafından yürütülmektedir” diye yazılmaktadır. Adı geçen dershanenin web sayfasının ilgili kısmı aşağıya olduğu gibi konulmaktadır²⁸:

27. Kaynak: <http://www.bursauzmankariyer.com/Adli-Idari-Hakimlik.aspx> (Erişim Tarihi: 22 Eylül 2013). Erişim tarihini özellikle yazıyorum. Çünkü bunlar ortaya çıkınca ilgili internet siteleri web sayfalarını siliyorlar. Örneğin Prof. Dr. Ramazan Çağlayan'ın *PlusHukuk* isimli bir hukuk bürosunda /danışmanlık şirketinde danışman olarak çalıştığını *Ramazan Çağlayan'ın İdari Yargılama Hukuku İsimli Kitabı Hakkında Eleştiriler* isimli kitabımda yazmıştım. Daha sonra adı geçen büro, internet sitesinden ilgili sayfayı sildi ve ana sayfasını dahi kaldırdı. Şimdi <http://www.plushukuk.com/> adresine girerseniz “Sitemiz Yenilenmektedir” diye bir sayfa çıkıyor. Site Eylül sonu itibarıyla iki aydır “yenileniyor”. Bakalım daha ne kadar süreyle “yenilenecek”? Bu konuda bkz.: <http://www.idare.gen.tr/plushukuk.htm>.
28. Kaynak: <http://www.eylulkurslari.com/icerikgoster.asp?katid=9&id=20> (Erişim Tarihi: 22 Eylül 2013).

http://www.eylulkurslari.com/icerikgoster.asp?katid=9&id=20

Gaziantep Yediliklim...

YEDİ İKLİM akademi

400 Saatlik Program
Ücretsiz Ders Kayıtları
Ücretsiz Soru Bankası
Ekol Programları
5 Deneme Sınavı

Doç. Dr. AHMET NOHUTÇU
KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE
ADLİ-İDARİ HAKİMLİK
KURSLARIMIZ BAŞLIYOR!

ANKARA VE İSTANBUL'DA
DEV KADROSU
GAZİANTEP YEDİ İKLİM DE

30.8.2013 Cuma, 13:45:15

ANASAYFA HAKKIMIZDA HABERLER BASINDA BİZ FOTO GALERİ İLETİŞİM

KURSLAR

ADLİ-İDARİ HAKİMLİK

ADLİ VE İDARİ YARGI HAKİMLİĞİ HAZIRLIK KURSU

ADLİ YARGI HAKİMLİĞİ

ADLİ YARGI gruplarımızda, toplamda 400 saatlik ders programı verilmektedir.
Kurumumuzda verilen ADLİ YARGI grubu dersleri; Doç. Dr. Ahmet Nohutçu koordinatörlüğünde alanında uzman, deneyimli, sınav formatına hâkim, bu alanda çok iyi bilinen akademisyen bir eğitim kadrosu tarafından yürütülmektedir.

Anlaşılan Ahmet Nohutçu, artık bizzat gidip ders veremediği şehirlerdeki dershanelere de “koordinatörlük” hizmeti vererek yardım etmektedir!

İnşallah bu iddia karşısında, Ahmet Nohutçu, “Bursa Uzman Kariyer” ve “Yedi İklim Akademi” isimli dershanelerin web sayfalarına “Ahmet Nohutçu’nun Koordinatörlüğünde” ibarelerinin kendisinin bilgisi konulduğunu savunması yapılmaz.

II. AHMET NOHUTÇU’NUN KİTAPLARI

Burada Ahmet Nohutçu’nun *İdare Hukuku* (Ankara, Savaş Yayınevi, Altın seri, 8. Baskı, 2012, 1080 s.) isimli kitabını eleştireceğiz. Ancak, Ahmet Nohutçu’nun kamu yönetiminden, uluslararası ilişkilere, uluslararası ilişkilerden hukuka kadar çok değişik alanlarda yazılmış meslek sınavlarına yönelik olarak hazırladığı daha pek çok kitabı vardır. Dahası bunların çoğu bin sayfa civarında kitaplardır. Bunların eksiksiz bir listesini yapmak dahi çok güçtür. Bunlardan gözümüze çarpanlar aşağıda listelenmiştir:

- Ahmet Nohutçu, *Anayasa Hukuku*, Ankara, Savaş Yayınevi, Altın Seri, 5. Baskı, 2012.
- Ahmet Nohutçu, *İdari Yargı*, Ankara, Savaş Yayınevi, Altın Seri, 6. Baskı, 2012.
- Ahmet Nohutçu, *Kanunname: Anayasa Hukuku - İdare Hukuku, İdari Yargılama Hukuku*, Ankara, Savaş Yayınevi, Altın Seri, 2013.
- Ahmet Nohutçu, *Primus Inter Pares Soru Bankası*, Ankara, Savaş Yay., Altın Seri, 2012.
- Ahmet Nohutçu, *Maksimum Kamu Yönetimi Soru Bankası*, Ankara, Savaş Yayınevi, Altın Seri, 2013.
- Ahmet Nohutçu, *Kamu Yönetimi*, Ankara, Savaş, Altın Seri, 2013.
- Ahmet Nohutçu, *Mülakat Sınavları İçin Hazırlık Kitabı*, Ankara, Savaş Yayınevi, Altın Seri, 2009.

Hasret Çomak, Ahmet Nohutçu, Yasemin Kilit Aklar, *Uluslararası İlişkiler*, Ankara, Savaş Yayınevi, Altın Seri, 2007.

Ahmet Nohutçu, Ahmet Gazi Kaya, *İnsan Hakları ve Demokratikleşme*, Ankara, Savaş Yayınevi, Altın Seri, 2013.

Ahmet Nohutçu, Barbaros Kul, *Polis Meslekiği Komiserlik*, Ankara, Savaş Yayınları, Altın Seri, 2012.

Bu kitaplar genellikle 500 sayfadan büyük kitaplardır. İçlerinde 1000 sayfayı geçen kitaplar vardır. Bu kitapların dışında Ahmet Nohutçu'nun Tan Tahsin Zapata, Ahmet Gazi Kaya, Reşat Esmer ile birlikte hazırladıkları 9 cilt ve toplam bilmem kaç bin sayfa büyüklüğünde “*Külliyat Soru Bankası*” isimli bir sınav kitabı vardır. Bu kitapların yazarları arasında Ahmet Nohutçu'nu ismi ilk sırada yer almaktadır. Bu “*Külliyat Soru Bankası*” anayasa hukuku, idare hukuku, idarî yargı, borçlar hukuku, icra ve iflas hukuku, medeni usûl hukuku, ceza hukuku ve ticaret hukuku ciltlerinden oluşmaktadır. Kendisi hukuk fakültesi mezunu dahi olmayan bir kimsenin hukukun bunca değişik alanında binlerce sayfalık bu kitapları yazmış olması şaşırtıcıdır.

Ahmet Nohutçu'nun yazarı olduğu sınav kitaplarının toplamı muhtemelen 10.000 (on bin) sayfayı geçmektedir. Üstelik bunlar, yukarıda da belirttiğimiz gibi, sadece idare ve anayasa hukukuna ilişkin değil, medeni usûl hukuku, icra ve iflas hukuku, ticaret hukuku, ceza hukuku gibi hukukun tüm alanlarına ilişkindir. Dahası Ahmet Nohutçu'nun kitapları sadece hukuk alanında değil, kamu yönetimi ve uluslararası ilişkiler alanına da ilişkindir. Keza Ahmet Nohutçu, polislerin gireceği bir meslek içi yükselme sınavına ilişkin de bir kitap yayınlamıştır. Adeta nerede bir sınav var ise, orada Ahmet Nohutçu'nun yazdığı bir sınava hazırlık kitabı bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi raportörlüğü sınavı açılınca burada “*İnsan Hakları ve Demokratikleşme*”ye ilişkin sorular çıkınca Ahmet Nohutçu, Ahmet Gazi Kaya ile birlikte derhal bir *İnsan Hakları ve Demokratikleşme* başlıklı bir sınava hazırlık kitabı çıkarmışlardır.

Bir insan, uzmanı olmadığı bir alanda bu kadar kitabı nasıl yazabilir? Üstelik *forum.memurlar.net*²⁹ isimli forumdaki yazılanlar doğru ise Ahmet Nohutçu'nun hafta sonları dâhil, Cuma günü dışında bütün günleri, değişik şehirlerdeki dershanelerde ders vererek geçmektedir³⁰. Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesinde lisans ve yüksek lisans düzeyinde idare hukuku ve idarî yargı dersleri verdiği dikkate alınırsa Ahmet Nohutçu'nun bunca kitabı yazacak zamanı nasıl bulduğu merak konusudur.

Ahmet Nohutçu'nun yazdığı kitaplardan biri olan *İdare Hukuku* isimli kitaptan aşağıda örnek sayfalar alınmıştır. Bu sayfalara bakarak belki, Ahmet Nohutçu'nun uzmanı olmadığı alanda bu kadar kitabı nasıl yazdığı sorusuna cevap olacak bazı ipuçları bulunabilir.

29. <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa> (15 Eylül 2013).

30. Bu konuda yukarıda 193'üncü sayfaya bakınız.

III. AHMET NOHUTÇU'NUN İDARE HUKUKU İSİMLİ KİTABINDAN USÛLSÜZ ALINTI ÖRNEKLERİ

Aşağıda Ahmet Nohutçu'nun *İdare Hukuku* (Ankara, Savaş, Altın Seri, 8. Baskı, 2012, 1030 sayfa) isimli kitabında bulunan sayısız usûlsüz alıntılara birkaç örnek vereceğiz. Burada diğer kitaplardan örnek verirken izlediğimiz usulden farklı bir usûl izleyeceğiz. Örneklerimizi söz konusu kitabın birinci sayfasından sonuncu sayfasına doğru seçmeyeceğiz. Söz konusu kitaptan iki bölüm seçip, bütün örneklerimizi sadece bu iki bölümden vereceğiz. Bunu, usûlsüz alıntıların bölümlerde münferit paragraflar olarak kalmadığını, bölümün bütününü usûlsüz alıntılarla yazılmış olduğunu göstermek için yapıyoruz.

Aşağıda Ahmet Nohutçu'nun *İdare Hukuku* (Ankara, Savaş, Altın Seri, 8. Baskı, 2012, 1080 sayfa) isimli kitabında bulunan sayısız usûlsüz alıntılara birkaç örnek vereceğiz. Burada diğer kitaplardan örnek verirken izlediğimiz usulden farklı bir usûl izleyeceğiz. Örneklerimizi söz konusu kitabın birinci sayfasından sonuncu sayfasına doğru seçmeyeceğiz. Söz konusu kitaptan iki bölüm seçip, bütün örneklerimizi sadece bu iki bölümden vereceğiz. Bunu, usûlsüz alıntıların bölümlerde münferit paragraflar olarak kalmadığını, bölümün bütününü usûlsüz alıntılarla yazılmış olduğunu göstermek için yapıyoruz.

Bir yazarın FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan "kaynak göstermek sizin iktibasta bulunma" fiilini işlediğini söyleyebilmek için, bu yazarın kitabından kaynağı bilerek gösterilmeden yapılmış üç beş alıntının bulunduğu ispatlamak yeterlidir. "Kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" fiilinin oluşabilmesi için kitabın bütününün veya bir bölümün bütününü kaynaksız alıntılarla yazılmış olması şart değildir. Zaten usûlsüz alıntının bu şekline nadiren rastlanır.

Ne var ki, Ahmet Nohutçu'nun kitabında usûlsüz alıntının bu en iptidai şekline de örnek teşkil eden bölümler vardır. İşte biz Ahmet Nohutçu'nun kitabından "Kolluk Hizmetleri" (Sekizinci Bölüm) ve "Kamu Malları" (Onuncu Bölüm) olmak üzere iki bölüm seçiyoruz. Ve bu bölümlerin neredeyse bütün paragraflarının usûlsüz alıntılarla yazıldığını aşağıda göstereceğiz.

Burada ayrıca belirtelim ki, aşağıda vereceğimiz her örnek Ahmet Nohutçu'nun *Kanunname: Anayasa Hukuku-İdare Hukuku-İdarî Yargılama Hukuku* (Ankara, Savaş, 2013) isimli kitabında da olduğunu söyleyelim. Aşağıda örnekleri verirken aynı zamanda "*Kanunname*"deki sayfa numaraları da alıntının üstüne yazılmıştır:

ÖRNEK 1Nohutçu, *İdare Hukuku*, op. cit., 2012, s.XXXI-XXXII:(Nohutçu, *Kanunname...*, op. cit., 2013, s.XXXVI):**SEKİZİNCİ BÖLÜM
KOLLUK HİZMETLERİ**

I. GENEL OLARAK KOLLUK HİZMETİ	439
II. KAMU DÜZENİ KAVRAMI	439
A. Kamu düzeninin Unsurları	440
1. Klasik (Geleneksel) Anlayışa göre Kamu Düzeni Unsurları	440
a. Kamu Güvenliği	440
b. Dirlik ve Esenlik	440
c. Kamu Sağlığı	440
2. Modern Anlayışa göre Kamu Düzeni Unsurları.....	440
a. Genel Ahlak	440
b. İnsan Onuru	441
c. Bireylerin Kendilerine Karşı Korunması.....	441
d. Kamusal Estetik	441
III. KOLLUK TÜRLERİ	441
A. İdari Kolluk – Adli Kolluk Ayrımı	441
B. İdari Kolluk ve Adli Kolluk Arasındaki Farklar	443
C. İdari Kolluğun Özellikleri	444
D. Genel İdari Kolluk ve Özel İdari Kolluk.....	444
IV. KOLLUK MAKAMLARI VE KOLLUK PERSONELİ	448
A. Genel İdari Kolluk Makamları	448
B. Özel İdari Kolluk Makamları.....	449
V. KOLLUK YETKİLERİNİN ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI.....	450
A. Genel Kolluk Makamları Arasındaki Çatışma ve Yarışma	450
1. Merkezi idare kolluk makamları arasındaki Çatışma ve Yarışma	450
2. Merkezi İdare Kolluk Makamları ile Yerel Yönetim Kolluk Makamları Arasındaki Çatışma ve Yarışma	451
3. Yerel Yönetim Kollukları Arasındaki Çatışma ve Yarışma	451
B. Genel Kolluk Makamlarının Yetkileri ile Özel Kolluk Makamlarının Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması	451
C. Özel Kolluk Makamlarının Yetkilerinin Kendi Aralarında Çatışması	452
VI. KOLLUK USULLERİ VE İŞLEMLERİ	452
A. Kolluk Usulleri.....	452
B. Kolluk İşlemleri	453
VII. KOLLUK YETKİSİNİN SINIRLARI VE HUKUKA UYGUNLUĞU.....	454
A. Anayasal Sınırlar.....	454
B. Diğer Sınırlar	455
C. Kolluk Faaliyetlerinin Denetimi	455
VIII. KOLLUK YETKİLERİNİN GENİŞLEMESİ.....	456
A. Olağanüstü Hal.....	456
B. Sıkıyönetim.....	456

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.XX-XXI:**Bölüm 10
KOLLUK**

I. Kamu Düzeni Kavramı.....	577
A. Klasik Anlayış: “Geleneksel Üçlü”	578
1. Kamu Güvenliği	578
2. Kamu Huzuru	578
3. Kamu Sağlığı	578
B. Modern Anlayış	579
1. Genel Ahlâk unsuru	579
2. Kamusal Estetik	579
3. İnsan Onuru	579
4. Bireylerin Kendilerine Karşı Korunması	579
II. İdarî Kolluk - Adlî Kolluk Ayrımı	580
A. Ayrımın Kriterleri	580
1. Önleme-Bastırma.....	580
2. Belirli Bir Suçla İlgili Olup-Olmama Kriteri	580
3. Mevzuatımızdaki Ayrım	581
B. Ayrımın Sonuçları.....	582
III. İdarî Kolluğun Özellikleri.....	583
IV. Genel İdarî Kolluk - Özel İdarî Kolluk Ayrımı	583
A. Genel İdarî Kolluk	585
B. Özel İdarî Kolluklar	587
V. Kolluk Makam, Amir ve Personeli.....	588
VI. Kolluk Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması.....	591
A. Merkezî İdare Kolluk Makamları Arasında Çatışma ve Yarışma.....	591
B. Merkezî İdare Kolluğu ile Mahallî İdare Kolluklarının Çatışması ve Yarışması	592
C. Mahallî İdare Kolluklarının Kendi İçinde Çatışması ve Yarışması	592
D. Genel Kolluk Yetkileri ile Özel kolluk Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması..	593
E. Özel Kolluk Yetkilerinin Kendi Arasında Çatışması ve Yarışması	594
VII. Kolluk Usûlleri	594
A. Serbestlik Usûlü (Düzeltici Sistem)	595
B. İzin Usûlü (Önleyici Sistem)	595
C. Bildirim Usûlü	596
VIII. Kolluk Tedbirleri (Kolluk Eylem ve İşlemleri)	596
A. Düzenleyici Kolluk İşlemleri	597
B. Bireysel Kolluk İşlemleri	597
C. Kolluk Eylemleri.....	598
IX. Kolluk Eylem ve İşlemlerinin Hukuka Uygunluğunun Şartları (Kolluk Yetkisinin Sınırları)	598
X. Kolluk Yetkisinin Genişlemesi	602
1. Olağanüstü Hâl	602
2. Sıkıyönetim	604

Görüldüğü gibi “Kolluk Hizmetleri” başlıklı Sekizinci Bölümün plânı olduğu gibi benim plânımdan alınmıştır. Dikkat edileceği gibi, Ahmet Nohutçu’nun kitabındaki Roma rakamlı ana başlıklar, benim kitabımdaki Roma rakamlı ana başlıklarla aynı sırayla gitmekte ve başlıkların hepsinde neredeyse benim başlıklarımda kullanılan aynı kelimeler aynı sırayla kullanılmaktadır. Dahası, Ahmet Nohutçu’nun plânı ile benim plânım arasında sadece Roma rakamlı ana başlıklar bakımından değil, bunların altındaki alt başlıklar bakımından da çok büyük benzerlikler vardır. Hem üst başlıkların, hem de alt başlıkların benim kitabımdaki aynı sırayla gitmesi başlıklarda aynı kelimelerin kullanılması bir rastlantı olabilir mi? Ben “Kamu Düzeni Kavramı” konusunda şöyle bir plân yapmışım:

I. Kamu Düzeni Kavramı.....	577
A. Klasik Anlayış: “Geleneksel Üçlü”	578
1. Kamu Güvenliği	578
2. Kamu Huzuru	578
3. Kamu Sağlığı	578
B. Modern Anlayış	579
1. Genel Ahlak Unsuru	579
2. Kamusal Estetik	579
3. İnsan Onuru	579
4. Bireylerin Kendilerine Karşı Korunması	579

Ahmet Nohutçu da şu plânı yapıyor:

II. KAMU DÜZENİ KAVRAMI	439
A. Kamu düzeninin Unsurları	440
1. Klasik (Geleneksel) Anlayışa göre Kamu Düzeni Unsurları	440
a. Kamu Güvenliği	440
b. Dirlik ve Esenlik	440
c. Kamu Sağlığı	440
2. Modern Anlayışa göre Kamu Düzeni Unsurları	440
a. Genel Ahlak	440
b. İnsan Onuru	441
c. Bireylerin Kendilerine Karşı Korunması	441
d. Kamusal Estetik	441

Yukarıdaki 10 başlıklı benim plânım ile Ahmet Nohutçu’nun arasında şu farklılıklar var: (1) Benim “kamu huzuru” dediğim yerde Ahmet Nohutçu “dirlik ve esenlik” diyor. (2) Benim ikinci sırada verdiğim “kamusal estetik” başlığını dördüncü sırada veriyor. (3) “II. Kamu Düzeni Kavramı” başlığı altında bende bulunmayan “A. Kamu Düzeninin Unsurları” şeklinde bir alt başlık atmış. Ancak bu alt başlık bir fonksiyon ifa etmiyor; çünkü bundan sonra “B” başlığı gelmiyor. A ve B şeklinde bir ayırımın olmadığı yerde A diye bir başlık atılmasının sebebi merak konusudur? Acaba Ahmet Nohutçu bu tuhaf başlığı plânın benden alınmış olduğunu gizlemek için mi attı?

ÖRNEK 2

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.439-440:
(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.671):

I. GENEL OLARAK KOLLUK HİZMETİ

Bütün toplumların devamlılıklarını sürdürebilmek için gereksinim duydukları düzenin sağlanması idare hukukunun en önemli konularından birisi olmuştur. Devletin egemenlik yetkisine dayanarak toplumsal asayiş ve kamu düzenini kamu gücünü kullanmak suretiyle sağlamaya çalışması idare hukukunda “kolluk faaliyetleri” olarak adlandırılmaktadır.

Tanımlayacak olursak; kolluk faaliyetleri, kamu gücünü haiz kamu otoriteleri tarafından, kamu düzeninin sağlanması ve bu düzenin devamı amacıyla gerçekleştirildiği kamu özgürlüklerini sınırlayıcı tüm faaliyetlerdir.

Ancak sadece sınırlayıcı bir faaliyet olarak alınması bu hizmetin olumsuzlanmasına neden olabilir. Bu yüzden sınırlayıcı olduğu kadar yararlandırıcı bir hizmet ya da faaliyet olarak ele almak yerinde olacaktır.

İdare hukukunda “kolluk” kavramı maddi anlamda kamu düzeninin sağlanması, korunması ve sürdürülmesini amaçlayan “idari etkinlikleri” ifade ederken organik anlamda da bu faaliyetleri yürüten görevleri içermektedir. Jandarma tarafından kara yolu üzerinde kimlik kontrolü yapılması ya da vali tarafından il sınırları içerisindeki eğlence yerlerinin kapanış saatlerini düzenleyen genel emir çıkarılması kolluk faaliyetlerinin klasik örnekleridir.

II. KAMU DÜZENİ KAVRAMI

Kolluk faaliyetlerinin amacı kamu düzeninin sağlanması ve korunmasıdır. “Kamu Düzeni” kavramının ne ifade ettiği, kolluk hizmetleri bağlamda önemlidir. Kamu düzeni kavramı, tanımı yapılması bir hayli zor bir kavramdır. Ancak nitelik itibarıyla sağlandığında kamu yararının gerçekleştiği, bozulduğunda ise kamu yararının olumsuz yönde etkilendiği bir düzende söz edilmektedir. Bu noktada kamu düzeni, toplumsal alanda düzen tesis eden kurallar bütünüdür. Yani toplumun dış maddi düzenidir. “Bu içeriğiyle kamu düzeni, yollar, parklar ve meydanlar gibi umumi yerlerde ve gazino, kahvehane, tiyatro, sinema, han, hamam, otel, lokanta gibi umuma açık yerlerde geçerli bulunan düzeni ifade etmektedir.”¹⁴³ Anayasa Mahkemesi’ne göre kamu düzeni: “...toplumun huzuru ve sükûnun sağlanması, devlet ve devlet teşkilatının korunmasını amaç olan her şeyi ifade eder. Bir başka deyimle, toplumun her alandaki düzeninin temelini oluşturan bütün kuralları kapsar...”¹⁴⁴

¹⁴³ Kalabalık, *a.g.e.*, s. 217.

¹⁴⁴ Anayasa Mahkemesi’nin E.1967/27, K.1976/51, T.22.11.1976 sayılı kararını **Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisi** sayı.14, sf. 363’ten aktaran Giritli, Bilgen ve Akgüner, *a.g.e.*, s. 818.

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.577:**Bölüm 10
KOLLUK**

Bibliyografya.- Chapus, *op. cit.*, c.I, s.697-745; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.677-721; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.847-865; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.289-305; Bénoit, *op. cit.*, s.739-765; Rivero, *op. cit.*, s.384-395; Dupuis ve Guédon, 428-239; De Forges, *op. cit.*, s.171-176, 189-201; Vlachos, *op. cit.*, s.175-183; Peiser, *op. cit.*, s.114-117; Long *et al.*, *op. cit.*, s.126-129, 224-227, 300-306, 550-564, 768-776; Onar, *op. cit.*, c.III, s.1474-1511, Duran, *op. cit.*, s.248-300; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.595-654; Giritli, Bilgen ve Akgüner, *op. cit.*, s.740-772; Özay, *op. cit.*, s.564-639; Günday, *op. cit.*, s.245-280; Metin Kırath, *Koruyucu İdarî Hizmetler*, Ankara, TODAİE, 1973, s.1-88.

Yukarıda (s.521) gördüğümüz gibi, idarenin faaliyetleri “kamu hizmeti (*service public*)” ve “kolluk (*police*)” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Kolluğa “zabita” veya “polis” de denir. “Kamu hizmeti”ni önceki bölümde gördük. Şimdi bu bölümde de “kolluk” konusunu inceleyeceğiz. Plânımız şöyle olacaktır.

PLÂN:

I. Kamu Düzeni Kavramı	VIII. Kolluk Tedbirleri (Kolluk Eylem ve İşlemleri)
II. İdarî Kolluk - Adlî Kolluk Ayrımı	IX. Kolluk Eylem ve İşlemlerinin Hukuka Uygunluğunun Şartları (Kolluk Yetkisinin Sınırları)
III. İdarî Kolluğun Özellikleri	X. Kolluk Yetkisinin Genişlemesi (Sıkıyönetim ve Olağanüstü Hâllerde Kolluk Yetkisinin Sınırları)
IV. Genel İdarî Kolluk-Özel İdarî Kolluk	XI. Kolluğun Cebri İcra ve Zor kullanma Yetkisi
V. Kolluk Makam, Amir ve Personeli	XII. Kolluk Tedbirlerinin Müeyyideleri
VI. Kolluk Yetkilerinin Çatışması	
VII. Kolluk Usûlleri	

Tanım.- İlk önce kolluğun tanımıyla işe başlayalım: *Kolluk, kamu düzenini sağlamaya yönelik bir kamu hizmeti faaliyetidir.* Görüldüğü gibi, bu tanımda temel unsur “kamu düzeni” kavramıdır. O nedenle, kamu düzeni üzerinde ayrıca durmak gerekir.

I. KAMU DÜZENİ KAVRAMI

Bibliyografya.- Chapus, *op. cit.*, c.I, s.702-712; Rivero, *op. cit.*, s.386-387; Dupuis ve Guédon, *op. cit.*, s.428-429; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.679-680; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.848-849; Onar, *op. cit.*, c.I, s.1479-1483; Kıratlı, *op. cit.*, s.32-34; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.595-599; Duran, *op. cit.*, s.254-256; Günday, *op. cit.*, s.248-249.

Kolluk faaliyetlerinin amacı, “kamu düzeni (âmmе nizamı, *ordre public*)”nin korunmasıdır. Yetkili kolluk makamının bir eylem veya işlemi ancak “kamu düzeni”ni sağlama veya koruma amacını güdüyorsa, bu eylem veya işlem hukuka uygundur. Peki ama, kolluk konusunda böylesine önemli bir kavram olan “kamu düzeni” nedir? Kamu düzeni neden veya nelerden oluşmaktadır? Bu konudaki görüşleri “klasik anlayış” ve “modern anlayış” olmak üzere iki gruba ayırarak özetleyebiliriz.

ÖRNEK 3

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.439-440:*
(Nohutçu, *Kanunname..., op. cit., 2013, s.672*):

A. Kamu Düzeninin Unsurları

1. Klasik (Geleneksel) Anlayışa Göre Kamu Düzeni Unsurları

a. Kamu Güvenliği

Bireylerin can ve mal güvenliklerinin korunması, bireyde canlarına ve mallarına yönelik saldırı, tehdit ve tehlikelerin bulunmadığı kanısının yerleşmiş olmasını, devletin korunmasını kapsamaktadır.

Kamu güvenliği kavramı ile milli güvenlik kavramlarının birbirleriyle karıştırılmaması gerekmektedir. Milli güvenlik kavramı, kamu güvenliği kavramından daha geniş bir olguyu ifade etmektedir. Milli güvenlik kavramında toplumun ayrıca devletin yerleşik düzeninin devamının sağlanması amaçlanır. Milli güvenliği tehlikeye düşürecek her şeyin kamu düzenini bozduğu söylenebilir de kamu düzenini bozan her şeyin milli güvenliği tehdit ettiği söylenemez. Kamu düzeni normal hukuk düzeni çerçevesindeki faaliyetlerle sağlanabilirken, milli güvenliği tehdit eden unsurlar olağanüstü hukuk rejimini gerekli kılabilir.

b. Dirlik ve Esenlik

Kamu huzuru, sükûn olarak da ifade edilebilecek olan bu unsur, toplumsal hayatta düzensizlik ve kamu huzurunu bozucu karışıklıkların olmaması toplumsal barışın hüküm sürmesini ifade etmektedir. Dirlik ve esenliği bozucu durumlar zaman ve mekâna göre de farklılıklar gösterebilmektedir.

Gürültü, toz, duman, koku gibi bireyleri ve toplumu rahatsız edebilecek dış etkiler dirlik ve esenlik unsuru içerisinde sayılabilir.

c. Kamu Sağlığı

Tek tek bireylerin sağlığı, kolluk faaliyetleri çerçevesinde değil, devlet ve özel sektör tarafından sunulan sağlık hizmeti çerçevesinde ele alınmaktadır. Kamu sağlığı unsuru, toplumun bir bütün olarak yaygın ve bulaşıcı hastalıklardan korumak amacıyla kolluk faaliyetlerinde bulunulması anlamına gelmektedir. Bu amaçla suların, yiyecek içecek maddelerinin sağlık kurallarına uygun olarak üretilip üretilmediğinin denetlenmesi kamu sağlığı korumak amacıyla yapılan kolluk faaliyetleridir.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.578:*

A. KLASİK ANLAYIŞ: “GELENEKSEL ÜÇLÜ”

Özellikle Maurice Hauriou tarafından 1900’lerin ilk çeyreğinde savunulmuş olan klasik anlayışa göre, kamu düzeni, toplumun “maddî ve dış düzeni (*ordre matériel et extérieur*)” olarak tanımlar. Bu anlayışa göre, “kamu düzeni” demek, “ahlâk düzeni (*ordre moral*)” demek değildir. Polis, kolluk yetkisini ahlâkî korumak amacıyla kullanamaz; ahlâkî düzensizlikler, kolluğu ilgilendirmez³¹. Klasik anlayış, yani kamu düzenini maddî ve dış bir düzen olarak algılayan anlayış, Fransa’da 1900’lerin ilk yarısında mahkemeler tarafından kabul edilmiş ve uygulanmıştır. Örneğin Fransız Danıştayı boks karşılaşmaları konusunda verdiği 7 Kasım 1924 tarihli *Club sportif chalonais* kararında, “ahlâkî düzensizliğin (*désordre moral*)” ancak “maddî düzensizliğe (*désordre matériel*)” yol açması durumunda kolluğun müdahale yetkisine sahip olduğuna karar vermiştir³².

Klasik anlayış, maddî ve dış düzen olarak kamu düzeni kavramını, *kamu güvenliği, kamu huzuru ve kamu sağlığı* kavramlarından oluşan “geleneksel üçlü (*triologie traditionnelle*)”³³ ile tanımlanır. Biz de bu kavramları kullanarak, klasik anlayışa göre, kamu düzenini şu şekilde tanımlayabiliriz: *Kamu düzeni, bireylerin güvenlik, huzur ve sağlık içinde yaşamaları durumudur. Kamu düzenininin bu üç klasik unsurdan her biri şöyle tanımlanır:*

1. Kamu Güvenliği.- “Kamu güvenliği (âmmе emniyeti, âmmе asayışı, *sécurité publique, sûreté publique*)”, “şahsa ve eşyaya zarar verecek kazaların ve tehlikelerin yokluğudur”³⁴. Örneğin yollarda trafik güvenliğinin sağlanması kamu güvenliği amacına yöneliktir³⁵.

2. Kamu Huzuru.- “Kamu huzuru (âmmе selameti, âmmе sükûnu, *tranquillité publique*)”, “cemiyette, intizamsızlığın, karışıklığın yokluğu, hayatın normal seyrini takip etmesi demektir”³⁶. Kamu huzuru amacıyla kolluk, gürültü, duman, koku, toz gibi bireyleri rahatsız edecek, onların huzurunu bozacak faaliyetlere karşı gerekli tedbirleri alır³⁷.

3. Kamu Sağlığı.- “Kamu sağlığı (genel sağlık, umumî hıfzıssıhha, *salubrité publique*)”, bireylerin bulaşıcı ve salgın hastalıklardan korunması, sosyal hayatın sağlık koşulları içinde sürmesi demektir³⁸. Haliyle kamu sağlığı, bireylerin teker teker sağlığı demek değildir³⁹. Kolluk kamu sağlığı amacıyla, yiyecek ve içecek maddelerinin sağlık koşullarına uygun olarak üretilmesini ve satılmasını denetler. Salgın hastalıklara yol açabilecek bataklıkları kurutur; sivrisineklere karşı mücadele eder.

31. Maurice Hauriou, *Précis du droit administratif*, 12. B., s.549-550’den nakleden Chapus, *op. cit.*, c.I, s.702, 707.

32. Conseil d’État, 7 Kasım 1924, *Club sportif chalonais*, RDCE, 1924, s.863 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.848). Aynı yönde: Conseil d’État, 29 Ocak 1937, *Société Zed*, RDCE, 1937, s.231 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.848).

33. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.702.

34. Onar, *op. cit.*, c.III, s.1483.

35. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.703-704.

36. Onar, *op. cit.*, c.III, s.1479.

37. Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.596.

38. Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.596; Günday, *op. cit.*, s.248.

39. Duran, *op. cit.*, s.255.

ÖRNEK 4

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.440-441:
(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.673):

2. Modern Anlayışa Göre Kamu Düzeni Unsurları

a. Genel Ahlak

Kolluk faaliyetleri bireylerin ahlaki tutum ve davranışlarıyla ilgilenmezken, bireylerin ahlaki davranışları toplumun dış maddi düzeni oluşturan kamu düzeni bozacak bir hal alırsa kolluk faaliyetlerinin konusu olur. Bu noktada idare açıdan düzen sağlama faaliyetlerinin en zor kısmı ortaya çıkar. Kamu yararı ile bireysel hak ve özgürlükler arasında bir denge kurmak kolluk faaliyetlerinin en zor yanlarından biridir.

b. İnsan Onuru

Modern anlayışta insan onuru da kamu düzeninin bir unsuru oluşturmaktadır. Bu nedenle insan onurunun korunmasıyla kamu düzeninin sağlanması gerektiği savunulmaktadır.

c. Bireylerin Kendilerine Karşı Korunması

Modern anlayış, kamu düzeninin sağlanması noktasında bireylerin kendilerine karşı bile korunmasını savunmaktadır.

d. Kamusal Estetik

Kamu düzeni kavramı giderek zenginleşmekte, estetik gibi kavramlar da kamu düzeninin içerisinde yer bulmaktadır. Aslında bütün bu unsurlar birbirleriyle bağlantılı ve birbirlerini tamamlıyıcıdır.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, *op. cit.*, 2010, s.578:

B. MODERN ANLAYIŞ

Klasik anlayış kamu düzenini münhasıran bu üç unsurla tanımlarken modern anlayış bu üç unsur dışında, kamu düzeninin tanımında “genel ahlâk”, “kamusal estetik”, “insan onuru” gibi bazı yeni unsurlara da yer vermiştir:

1. Genel Ahlâk.- Klasik anlayış “genel ahlâk (*moralité publique*)”ı kamu düzeninin bir unsuru olarak saymayı kesin olarak reddederken, modern anlayış bunu kesin olarak reddetmez; bazı durumlarda genel ahlâkı da kamu düzeninin bir unsuru olarak kabul eder⁴⁰.

40. Conseil d'État, 18 Aralık 1959, *Société “Les films Lutetia”*, RDCE, 1959, s.693 (Bu kararın metni ve incelemesi Long *et al.*, *op. cit.*, s.550-557’de bulunmaktadır).

2. Kamusal Estetik⁴¹.- Modern anlayış, kolluk makamlarının bazı durumlarda “kamusal estetiği (*esthétique publique*)” korumak amacıyla kolluk yetkilerini kullanabileceğini kabul etmektedirler. Örneğin belediye, bir sokaktaki evlerin dış cephelerinin belli bir renge boyanması yolunda kolluk kararı alabilir. Keza belediye bir kişinin arsasındaki hurda otomobillerin kaldırılmasına karar verebilir⁴².

3. İnsan Onuru.- Modern anlayış “insan onuru (*dignité de la personne humaine*)”nun da kamu düzeninin bir unsurunu oluşturduğuna ve dolayısıyla kolluk makamlarının, insan onurunu korumak amacıyla kolluk işlemleri yapabileceğini kabul etmektedir⁴³.

4. Bireylerin Kendilerine Karşı Korunması.- Modern anlayışa göre bazı istisnaî durumlarda bireylerin kendi kendilerine karşı koruması amacı da bir kamu düzeni amacı olarak kabul edilmektedir. Örneğin kolluk makamları kendi güvenliklerini sağlamak amacıyla motosiklet sürücülerine “kask”, otomobil sürücülerine emniyet kemeri takma zorunluluğu getirebilir⁴⁴.

KUTU 10.1: “Cüce Fırlatma” Kararı.-

Fransa'da “cüce fırlatma (*lancer de nain*)” denen ve oyuncuların bir cüceyi olabildiğince uzağa fırlatması şeklinde oynanan bir oyun vardır. Cüce özel giysiler içinde olduğu için yere düştüğünde zarar görmez. Fırlatılan cüce haliyle bu oyundan para kazanır. Morsang-Sur-Orge Belediyesi Başkanı, 1991 yılında, belde sınırları içinde bu oyunun oynanmasını, insan onuruna aykırı olduğu gerekçesiyle bir kolluk işlemiyle yasaklamıştır. Bu yasaklama kararına karşı açılan iptal davasında Versailles İdare Mahkemesi, Belediye Başkanının bu kararını kolluk yetkilerini aşan bir karar olarak görmüş ve iptal etmiştir⁴⁵. Bu kararı temyizen inceleyen ve bozan Fransız Danıştay ise bu oyunun insan onuruna aykırı bir pratik olduğuna ve “*insan onuruna saygının kamu düzeninin unsurlarından biri olduğuna*” ve dolayısıyla Belediye Başkanının kolluk yetkisine dayanarak bu oyunu yasaklayabileceğine karar vermiştir⁴⁶.

41. İmar hukukunda estetiğin korunması konusunda Türkçe olarak bkz. Halil Kalabalık, *İmar Hukuku*, Ankara, Seçkin, 2002, s.512-518. Fransa için bkz.: Michel Prieur, *Droit de l'environnement*, Paris, Dalloz, 1991, s.671-681.

42. Conseil d'État, 14 Mart 1941, *Compagnie nouvelle des chalets de commodités*, RDCE, 1941, s.44; Conseil d'État, 11 Mart 1983, *Commune du Bures-sur-Yvette*, RDCE, 1983, s.706 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.849; Chapus, *op. cit.*, c.I, s.706)

43. Conseil d'État, Assemblée, 27 Ekim 1995, *Commune de Morsang-Sur-Orge*, RDCE, 1995, s.372 (Bu kararın metni ve açıklaması Long *et al.*, *op. cit.*, s.768-776'da bulunmaktadır).

44. Cour de cassation, Chambre criminelle, 20 Mart 1980, D, 1980, IR, s.521; Conseil d'État, 4 Haziran 1975, *Bouvet de la Maisonneuve*, RDCE, 1975, s.330 (Nakleden: Chapus, *op. cit.*, c.I, s.711-712).

45. Tribunal administratif de Versailles, *Société Fun Productions, M. Wackeneim c. Morsang-Sur-Orge*, AJ, 1992, s.525 (Nakleden: Long *et al.*, *op. cit.*, s.769).

46. Conseil d'État, Assemblée, 27 Ekim 1995, *Commune de Morsang-Sur-Orge*, RDCE, 1995, s.372 (Bu kararın metni ve açıklaması Long *et al.*, *op. cit.*, s.768-776'da bulunmaktadır)

ÖRNEK 5

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.440-441:
(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.673-674):

III. KOLLUK TÜRLERİ

A. İdari Kolluk – Adli Kolluk Ayrımı

İdari kolluk ve adli kolluk ayrımı her iki kolluğun amacına göre yapılmış bir ayrımdır.

Aralarındaki bu ayrım teşkilat ve personel ayrımı değildir. Ayrım kolluk faaliyetlerindeki bir ayrımdır.

Adli kolluk suç işlenip kamu düzeni bozulduktan sonra işlenen suç ve suç delillerini ortaya çıkarma, suçu işleyenleri yakalayıp adli makamlara teslim etmeye yönelik faaliyetlerdir. Yani adli kolluk suç işlendiğinde ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle adli kolluğa "suç kolluğu" da denilmektedir. Adli kolluk, kamu düzenini bozan eylemleri bastırmaya, cezalandırmaya yönelik bir faaliyetlerdir.

İdari kolluk ise kamu düzenini korumak amacıyla, kamu düzeni bozulmadan önce gerekli tedbirleri alma faaliyetidir. Suç işlenmesinden önce olduğundan, İdari kolluğa "önleyici kolluk" da denilmektedir.

Amaçları ve görevleri yönünden farklılaşmış olan idari ve adli kolluk teşkilat ve görevleri açısından bir bütünlük arz etmektedir. Aralarındaki bu teorik ayrım uygulamada bu kadar kolay algılanmayabilir. Kolluk faaliyeti bir suç nedeniyle yapılıyor ise adli kolluktan söz edilir. Ancak suçun fiilen işlenmiş olması gerekli değildir. Kolluk kuvvetlerinin failleri hazırlık aşamalarında yakalamak için gerçekleştirdikleri faaliyetler idari değil, adli kolluk faaliyetleridir.

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.580-581:**II. İDARÎ KOLLUK - ADLÎ KOLLUK AYRIMI**

Kolluk teşkilâtını ve personelini aşağıda göreceğiz. Ancak hemen belirtelim ki, ne kolluk teşkilâtı, “idarî kolluk teşkilâtı-adlî kolluk teşkilâtı”; ne de kolluk personeli, “idarî kolluk personeli-adlî kolluk personeli” olarak ikiye ayrılır. Bununla birlikte kolluk faaliyeti, “idarî kolluk (*police administrative*)” ve “adlî kolluk (*police judiciaire*)” şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Böyle bir ayırımın yapılması hem hukukî rejim, hem de yargı düzeni bakımından gereklidir; çünkü aşağıda belirtileceği gibi, idarî kolluğa idare hukuku uygulanır ve bundan kaynaklanan uyuşmazlıklar idarî yargıya tâbidir. Oysa adlî kolluğa ceza usûl hukuku uygulanır ve bundan kaynaklanan uyuşmazlıklara adlî yargıda (ceza mahkemelerinde) bakılır⁴⁷. O hâlde idarî kolluk ile adlî kolluğu birbirinden ayırmak gerekir. Ayırım konusunda kullanılan kriterleri görelim:

A. AYRIMIN KRİTERLERİ

1. Önleme-Bastırma Kriteri.- İdarî kolluk “önleyici (*préventive*)”, adlî kolluk ise “bastırıcı (*répressive*)” niteliktedir⁴⁸. Diğer bir ifadeyle, idarî kolluk kamu düzeninin bozulmasını *önlemeyi*⁴⁹; adlî kolluk ise kamu düzenini bozan fiilleri *bastırmayı*, bunları *cezalandırmayı*⁵⁰ amaçlar⁵¹. Yani adlî kolluk, bir suçun veya kabahatin işlenmesinden sonra devreye girebilir⁵². O hâlde idarî kolluk ile adlî kolluk arasında bir farkın da bunların harekete geçme zamanı bakımından olduğunu söyleyebiliriz. İdarî kolluk, kamu düzeninin bozulmasından, yani suç işlenmesinden *önce*; adlî kolluk ise, suçun işlenmesinden *sonra* harekete geçer⁵³. Adlî kolluk, suçun işlenmesinden sonra, failler hakkında bir ceza davasının açılmasına imkân vermek amacıyla, failleri teşhis etmek ve yakalamak, delilleri toplamak ve failleri adlî makamlara teslim etmek amacını güder⁵⁴. Bu nedenle adlî kolluğa “suç kolluğu” diyenler de vardır⁵⁵.

2. Belirli Bir Suçla İlgili Olup-Olmama Kriteri.- Fransız Danıştayının 11 Mayıs 1951 tarihli *Baud*⁵⁶ ve Fransız Uyuşmazlık Mahkemesinin 7 Haziran 1951 tarihli *Dame Noualek*⁵⁷ kararlarında geliştirilen kriterlere göre, eğer bir kolluk faaliyeti, “belirli bir suç (*une infraction pénale déterminée*)” ile ilgiliyse ortada adlî kolluk, yok eğer ilgili değilse ortada idarî kolluk vardır⁵⁸. Örneğin bir

47. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.735.

48. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.850; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.290; Rivero, *op. cit.*, s.385; Vlachos, *op. cit.*, s.177; Dupuis ve Guédon, *op. cit.*, s.430.

49. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.850; Rivero, *op. cit.*, s.385; Vlachos, *op. cit.*, s.177.

50. Burada cezalandırmadan kastedilen haliyle dar anlamda cezalandırma değildir. Ceza verme yetkisi mahkemelere aittir. Adlî kolluk bu cezalandırma için gerekli işlemleri hazırlar.

51. Dupuis ve Guédon, *op. cit.*, s.430.

52. Vlachos, *op. cit.*, s.177.

53. Feridun Yenisey, “Zabita ve Adlî Kolluk Kanun Tasarısı”, *in Ceza Kanunları*, İstanbul, Beta, 7’nci Baskı, 1996, s.39.

54. Tribunal des conflits, 7 Haziran 1951, *Noualek*, RDCE, 1951, s.636 (Nakleden: Rivero, *op. cit.*, s.385).

55. Özay, *op. cit.*, s.568.

56. Conseil d’État, 11 Mayıs 1951, *Cons. Baud*, RDCE, 1951, s.265 (Nakleden: Chapus, *op. cit.*, c.I, s.737).

57. Tribunal des conflits, 7 Haziran 1951, *Dame Noualek*, RDCE, 1951, s.636 (Nakleden: Chapus, *op. cit.*, c.I, s.737).

58. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.737.

suçlunun yakalanması için yapılan takipte bir kişinin öldürülmesi fiilî adlî kolluk faaliyeti esnasında işlenmiştir⁵⁹. Bu finalist bir kriterdir. Mühim olan söz konusu kolluk faaliyetinin amacıdır. Dahası bu amaç, kolluk makamlarının veya kolluk personelinin kolluk faaliyetine başlarken sahip oldukları *niyettir*⁶⁰. Kolluk makamının veya personelinin niyetine göre, kolluk faaliyeti belirli bir suç nedeniyle başlatılmış ise, burada adlî kolluk; yok eğer belirli bir suç nedeniyle başlatılmamış ise idarî kolluk söz konusudur. “Belirli bir suç” demek illa ki, “fiilen işlenmiş bir suç” demek değildir. Bu suç, henüz işlenmemiş, hazırlık safhasında olan bir suç da olabilir. Polisin işleneceğini haber aldığı bir suçun faillerini suçüstü yakalamak üzere gerekli faaliyetlerde bulunması (tuzak hazırlaması, vs.), idarî kolluk değil, adlî kolluk faaliyeti teşkil eder⁶¹. Kimlik kontrolleri, “belirli bir suçla ilgili olma” kriterine göre idarî kolluk veya adlî kolluk faaliyeti niteliğinde olabilir. Eğer polis, belirli bir suçun failini bulmak ve yakalamak için kimlik kontrolü yapıyorsa bu adlî kolluk faaliyeti; yok eğer belirli bir suçla ilgili olmaksızın böyle bir kontrol yapıyorsa ortada idarî kolluk faaliyeti vardır⁶².

59. Conseil d'État, 11 Mayıs 1951, *Cons. Baud*, RDCE, 1951, s.265 (Nakleden: Chapus, *op. cit.*, c.I, s.737).

60. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.737.

61. *Ibid.*

62. *Ibid.*, s.739-742.

ÖRNEK 6

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.442:*
(Nohutçu, *Kanunname..., op. cit., 2013, s.674:*)

Mevzuatta idari kolluk - adli kolluk ibaresi geçmese de yukarıda anlatılan ayırım 4 Temmuz 1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 2. Maddesinde:

A) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, hükümet amirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak;

B) İşlenmiş olan bir suç hakkında "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak" şeklinde bir ayırım yapılmaktadır.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.581:*

3. Mevzuatımızdaki Ayırım.- 4 Temmuz 1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununda "âdli kolluk" "idarî kolluk" terimleri kullanılarak böyle bir ayırım yapılmamış olmasına rağmen, esas itibarıyla Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun ikinci maddesinde polisin görevleri şu şekilde iki kısma ayrılmıştır:

"A) Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak,

B) İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak".

ÖRNEK 7

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.442-443:*
(Nohutçu, *Kanunname..., op. cit., 2013, s.674:*)

İdari kolluk - adli kolluk ayrımının önemi karşımıza şu şekilde çıkmaktadır:

- İdari kolluk, idari makamların emri altında faaliyette bulunur ve bu faaliyetlere ilişkin uyumsuzluklar idari yargıda çözümlenmektedir. Adli kolluk ise adli makamların emri altında faaliyette bulunur ve bu faaliyetlere ilişkin uyumsuzluklar adli yargıda çözümlenir.
- İdari kolluk görevlilerinin, görevleri sebebiyle işledikleri suçların kovuşturması 4483 sayılı Memurların ve Diğer Kamu Görevlilerin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre yapılır. Adli kolluk görevlilerinin, görevleri dolayısıyla işledikleri suçlar ise doğrudan Cumhuriyet Savcısı tarafından kovuşturulur.

...

B. İdari Kolluk ve Adli Kolluk Arasındaki Farklar

Tablo 15: İdari ve Adli Kolluk Arasındaki Farklar

İdari Kolluk	Adli Kolluk
İdari makamların emrinde faaliyet gösterir.	Adli makamların emrinde Faaliyet gösterir.
İdari kolluk faaliyetleri, İdare hukukuna tabidir.	Adli kolluk faaliyetleri ceza hukukuna tabidir.
İdari kolluk faaliyetlerinden doğan uyumsuzluklar idari yargıda çözümlenir.	Adli kolluk faaliyetlerinden doğan uyumsuzluklar adli yargıda çözümlenir.
İdari kolluk faaliyetlerini gerçekleştiren görevliler, görevlerinden dolayı işledikleri suçlarda 4483 sayılı Memurlar ve diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümlerine göre kovuşturulurlar.	Adli kolluk faaliyetleri gerçekleştiren görevliler, görevlerinden dolayı işledikleri suçlarda doğrudan Cumhuriyet Savcısı tarafından kovuşturulur. Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre takibat yapılır.
İdari kolluk her yerde bulunur.	Adli kolluk tam teşekküllü karakolların bulunduğu yerlerde oluşturulur. Karakol istenilen düzeyde teşkilatlanmaya sahip değilse, personelin bir kısmı veya hepsi bu görevde çalışır.
Önleyici nitelikte faaliyet gösterir.	Bastırıcı nitelikte faaliyet gösterir.
İdari kolluk, devlet ve mahalli idareler (il özel idaresi, belediye ve köy) adına ifa edilir.	Adli kolluk, sadece devlet tüzel kişisi adına ifa edilir.
İdari kolluk düzenleyici işlemler, maddi fiiller ve bireysel işlemler yapabilir.	Adli kolluk düzenleyici işlemler yapamaz, maddi fiiller ve bireysel işlemler yapabilir.
İdari kolluk, idari makamların emrindedir. Cumhuriyet Savcısı idarî kollağa emir ve talimat veremez.	Adli kolluk, Cumhuriyet Savcıları ve Sulh Hâkimlerinin emrindedir. Ancak adli soruşturma ve adli işlerin dışında idari makamların emrindedir.

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.581-582:**B. AYRIMIN SONUÇLARI**

İdarî kolluk ile adlî kolluk faaliyetleri arasındaki ayırım fevkalâde önemli sonuçlara yol açmaktadır:

1. İdarî kolluk faaliyetleri idare hukukuna tâbidir. Oysa adlî kolluk faaliyetleri ceza hukukuna tâbidir.

2. İdarî kolluk faaliyetlerinden doğan uyuşmazlıklar idarî yargının görev alanına girer⁶³. Oysa adlî kolluk faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklara adlî yargıda (ceza mahkemelerinde) bakılır⁶⁴.

3. İdarî kolluk, sadece devlet adına değil, mahallî idareler (il özel idaresi, belediye ve köy) adına da icra edilir. Oysa adlî kolluk sadece devlet adına ifa edilir; münhasıran bir devlet faaliyetidir; dolayısıyla adlî kolluktan kaynaklanacak zararlardan daima devlet tüzel kişiliği (merkezî idare) sorumlu olur⁶⁵.

4. Normalde idarî kolluk alanında olan bir işlemin adlî kolluk işlemi olarak yapılması veya kolluk makamının idarî kolluk yetkisini kullanarak yapması gereken bir işlemi, adlî kolluk yetkisini kullanarak yapması “usûl saptırması (*détournement de procédure*)”na yol açar ve dava konusu edildiğinde işlemin bu nedenden dolayı iptal edilmesi gerekir⁶⁶.

5. İdarî kolluk, maddî fiiller (örneğin yanlış yere park edilmiş arabanın kaldırılması) ve bireysel idarî işlemler (örneğin kamu düzenini bozan ilân panosunun kaldırılması konusunda verilen emir) yapabileceği gibi düzenleyici işlemler (örneğin belli bir yol boyunca park yasağı ihdas edilmesi) de yapabilir. Buna karşılık adlî kolluk, düzenleyici işlemler yapamaz; sadece bireysel işlemler ve maddî fiiller (örneğin arama, yakalama) yapabilir⁶⁷.

6. İdarî kolluk-adlî kolluk ayırımının doğurduğu bir sonuç da, kolluk makamları ile adlî makamlar arasındaki ilişkiler bakımından ortaya çıkmaktadır. 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununun 12’nci maddesinin birinci fıkrasına göre adlî kolluk, “adlî işlere müteallik tahkikat salâhiyetli adlî otoritelerin direktifleri altında” yapar. Dolayısıyla adlî makamlar adlî kolluk faaliyetlerine ilişkin olarak kolluğa emir ve talimat verebilir. Keza 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 164’üncü maddesinin ikinci fıkrası, “adli kolluk görevlileri, Cumhuriyet savcısının adli görevlere ilişkin emirlerini yerine getirir” demektir. Yani Cumhuriyet savcıları, idarî kolluğa emir ve talimat veremez iken, adlî kolluğa emir ve talimat verebilir. Diğer yandan cumhuriyet savcıları idarî kolluk amir ve memurları hakkında doğrudan doğruya kovuşturma yapamaz iken, adlî kolluk amir ve memurları hakkında doğrudan doğruya kovuşturma yapabilir. Zira, Ceza Muhakemesi Kanununun 161’inci maddesinin beşinci fıkrası “kanun tarafından kendilerine verilen veya kanun dairesinde kendilerinden istenen adliye ile ilgili görev veya işlerde kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kamu görevlileri ile Cumhuriyet savcılarının sözlü veya yazılı istem ve emirlerini yapmakta kötüye kullanma veya ihmalleri görülen kolluk amir ve memurları hakkında Cumhuriyet savcılarınca doğrudan doğruya soruşturma yapılır” demektir.

63. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.735; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.849; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.290.

64. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.735. 65. *Ibid.*

66. Conseil d’État, Assemblée, 24 Haziran 1960, *Société Frampar*, RDCE, 1960, s.412 (Bu kararın metni ve incelemesi Long *et al.*, *op. cit.*, s.558-564’te bulunmaktadır).

67. Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.290.

ÖRNEK 8

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.444:
(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.675):

C. İdari Kolluğun Özellikleri

- İdari kolluğun işlem ve eylemleri her zaman tek taraflıdır. Kamu gücüne sahip olma ayrıcalığından dolayı kolluk makamları tek taraflı bireysel ve düzenleyici işlemler yapabilir.
- Kolluk yetkisi devredilemez bir yetkidir.
- Kolluk yetkisi kullanılması zorunlu bir yetkidir. Kanunun verdiği açık yetkiye istinaden kullanılır.
- Kolluk işlem ve eylemleri, hak yaratıcı bir nitelikte değildir.
- Kolluk işlem ve eylemleri, idari yargı denetimine tabidir ve bu eylem ve işlemlerden doğan zararlar, idare tarafından tazmin edilir.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.583-584:***III. İDARİ KOLLUĞUN ÖZELLİKLERİ**

Biz burada adli kolluğu değil, idarî kolluğu inceliyoruz. O nedenle sadece kolluk dediğimizde bundan kastettiğimiz şey, idarî kolluktur. O nedenle, burada çoğunlukla doğrudan doğruya “kolluk” terimini kullanacağız. Kolluğun başlıca özellikleri şunlardır:

1. İdarî kolluğun eylem ve işlemleri her zaman “*tek-taraflı*”dır⁶⁸. Kolluk makamları bireysel veya düzenleyici nitelikte tek-yanlı işlemler yapabilir. Buna karşılık iki-yanlı işlemler, yani sözleşmeler akdedemezler. Kolluk ile sözleşme birbirini dışlayan iki kavramdır⁶⁹.

2. Kolluk yetkisi devredilemez bir yetkidir. Diğer bir ifadeyle, idare, sözleşmeyle kolluk faaliyetlerinin yürütülmesi işini özel kişilere devredemez⁷⁰.

(...)

3. Kolluk yetkisi kullanılması zorunlu olan bir yetkidir⁷¹. İdare gerekli olan durumlarda gerekli olan kolluk tedbirini almakla yükümlüdür. Dolayısıyla kolluk yetkisi kullanılması zorunluluğu bakımından bir “bağlı yetki (*compétence liée*)”dir⁷².

4. İdarenin kolluk eylem ve işlemleri yapması, idarenin kamu gücü ayrıcalıklarına dayanır⁷³.

5. Kolluk eylem ve işlemleri hak yaratıcı eylem ve işlemler değildir. Yani kolluk işlemleri kişiler lehine “kazanılmış hak” yaratmaz. Dolayısıyla kolluk işlemleri her zaman geri alınabilir⁷⁴.

6. Kolluk eylem ve işlemleri nedeniyle ortaya çıkan zararlardan idare ancak “ağır kusur” hâlinde sorumlu olur⁷⁵.

68.De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.851; Dupuis ve Guédon, *op. cit.*, s.434; De Forges, *op. cit.*, s.175.

69.De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.851; De Forges, *op. cit.*, s.175.

70.De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.851; Chapus, *op. cit.*, c.I, s.701. Conseil d'État, 23 Mayıs 1958, *Amoudruz*, RDCE, 1958, s.302 (Nakleden: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.851).

71.De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.852; Dupuis ve Guédon, *op. cit.*, s.434.

72.Dupuis ve Guédon, *op. cit.*, s.434..

73.*Ibid.*, s.435.

74.De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.852; Dupuis ve Guédon, *op. cit.*, s.434.

75.De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.852; Vlachos, *op. cit.*, s.181; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.303.

ÖRNEK 9

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.444-445:*
(Nohutçu, *Kanunname..., op. cit., 2013, s.675-676*):

D. Genel İdari Kolluk ve Özel İdari Kolluk

İdari kolluk, kendi içerisinde genel idari kolluk ve özel idari kolluk olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

- Genel idari kolluk, bir ülkede kamu güvenliğini, kamu düzenini ve toplumsal huzuru sağlamak amacıyla ülkedeki tüm bireyler, gruplar ve tüm faaliyetler hakkında kolluk işlem ve eylemi tesis etmekle yetkilendirilmiş ve görevlendirilmiş kolluktur. Genel idari kolluk polis ve jandarmadır. Polis, İçişleri Bakanlığı'na bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde örgütlenmiştir. Jandarma, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bir parçasıdır. Silahlı Kuvvetler ile ilgili görev, eğitim ve öğretim yönünden Genelkurmay Başkanlığı'na bağlıdır. Polis ile jandarma arasındaki görev ve sorumluluk paylaşımı coğrafik alan esasına dayanır. Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 10. Maddesine göre: "Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; Polis görev sahası dışında olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir."

Günümüzde artık örneği kalmayan bekçiler de genel idari kolluk personel olarak sayılabilir.

- Özel idari kolluk, kamu düzeninin belirli bir bölümünü muhafaza etmekle görevli olan belirli faaliyet alanında ve/veya bazı bireyler ve gruplar hakkında kolluk işlem ve eylemi tesis etmekle yetkili ve görevli kolluktur. Özel idari kolluk, hizmet alanına göre değişiklik göstermektedir. Bu nedenle özel idari kolluğa "hizmet kolluğu" da denilmektedir. Çevre, turizm, kültürel ve doğal varlıklar, avcılık... gibi konular özel idari kolluğun faaliyet alanına girmektedir.

Özel idari kolluğa başlıca iki sebepten dolayı ihtiyaç duyulmaktadır:

- Özel koruma ihtiyacı
- Daha ağır müeyyide ihtiyacı

Bazı durumlarda genel idari kolluk faaliyetleriyle alınan tedbirler söz konusu faaliyet konusunda yetersiz kalabilir. Bu nedenle özel koruma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Yani kamu düzenini sağlamada genel idari kolluğun yanında bir de özel idari kolluk faaliyetleri gerekli olmaktadır. (örn. avcılık, çevre, doğal zenginlikler...) Ayrıca kendisine özel idari kolluk özgülenmiş olan bir faaliyette, kamu düzeni bozucu ihlallerde bulunulmuşsa genel idari kolluk tedbirlerine nazaran daha ağır müeyyidelerle cezalandırılır. Yani, özel idari kolluk, genel idari kolluğa göre daha kısıtlayıcı faaliyetlerde bulunabilir. Yaptırımını da genel idari kolluk faaliyetlerine göre daha ağırdır. Başlıca özel idari kollukları sıralayacak olursak; Orman Muhafaza Kolluğu (6831 sayılı Orman Kanunu), Limanlar Zabıtası (618 sayılı Limanlar Kanunu), Hudut ve Sahiller Sağlık Kolluğu (1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu)

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.584-586:**IV. GENEL İDARÎ KOLLUK - ÖZEL İDARÎ KOLLUK AYRIMI**

İdarî kolluk, genel idarî kolluk ve özel idarî kolluk olmak üzere ikiye ayrılır:

1. “Genel idarî kolluk (police administrative générale)”, kamu güvenliği, kamu huzuru ve genel sağlık amacıyla, belirli bir toprak üzerinde bulunan her birey, her grup ve her çeşit faaliyet hakkında yetkili olan kolluktur⁷⁶. Genel idarî kolluk kamu düzenini sağlamak amacıyla, coğrafî olarak yetkili olduğu sahada herkes hakkında ve her çeşit faaliyet hakkında kolluk tedbir ve işlemleri tesis etmeye yetkili ve görevlidir.

2. Genel idarî kolluğun yanında bir de “özel idarî kolluklar (polices administratives spéciales)” vardır. Özel idarî kolluk ise bütün faaliyetler hakkında değil, sadece belirli bir faaliyet kategorisine veya belirli grup kişiler hakkında yetkili olan kolluktur⁷⁷. Örneğin orman kolluğu, gümrük kolluğu, tarım kolluğu, av kolluğu, banka ve sigorta kolluğu, turizm kolluğu, çevre kolluğu, imar kolluğu, tarihi ve doğal anıtları koruma kolluğu (sit kolluğu), vs. özel kolluk niteliğindedir. Bu kolluklar belirli bir coğrafî alanda genel olarak yetkili değildir; sadece özgülendikleri faaliyet konusu bakımından yetkilidirler.

Nedeni.- Genel idarî kolluğun dışında bir de özel idarî kolluğa ihtiyaç duyulmasının başlıca iki nedeni vardır:

1. Özel Koruma İhtiyacı.- Bir kere, çevre, ormanlar, doğal ve kültürel zenginlikler, av hayvanları gibi bazı alanların özel olarak korunması gerekmektedir. Bu alanlarda özel idarî kolluk ihdas edilmezse bu alanların genel idarî kolluk tedbirleriyle yeterince korunması mümkün olmayabilir. Özel idarî kolluk makamları, kanunla kendisine verilmiş yetkilere dayanarak, kendi özel alanında normalde genel idarî kolluğun alamayacağı bazı tedbirleri alabilir. Örneğin çevreyi kirletebilecek belirli tip sanayi tesislerinin kurulabilmesinin, basit bir inşaat ruhsatından öte, özel izne ve şartlara bağlanması gerekmiştir. Eğer bu konuda kanunlarla bu tür kuruluşlara bazı özel şartlar getirilmemiş olsaydı, genel kolluğun sahip olduğu genel kolluk yetkileri, bu tür tesislerin çevreye verebileceği zararla mücadele etmek bakımından yetersiz kalabilirdi. Kısacası, genel idarî kolluk dışında bir de özel idarî kolluğa ihtiyaç duyulmasının sebebi, idareyi bazı özel tehlikelere karşı daha güçlü hâle getirmektir⁷⁸.

2. Daha Ağır Müeyyide İhtiyacı.- Özel idarî kolluk rejiminin ihdas edilmesinin ikinci nedeni ise, bu rejimin genel kolluk rejimine nazaran daha sert bir şekilde müeyyide uygulanmasına imkân vermesidir. Diğer bir ifadeyle, özel idarî kolluk tedbirlerinin ihlâli, genel idarî kolluk tedbirlerinin ihlaline göre daha ağır şekilde cezalandırılır⁷⁹.

76. Rivero, *op. cit.*, s.387; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.852; De Forges, *op. cit.*, s.189.

77. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.852; De Forges, *op. cit.*, s.191-192; Rivero, *op. cit.*, s.387.

78. Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.299.

79. *Ibid.*

A. GENEL İDARÎ KOLLUK

Genel idarî kolluk ile özel idarî kolluk arasındaki ayrımın kriteri, bunların arasındaki *konu itibarıyla yetki* unsuru bakımındandır. Her türlü faaliyet hakkında yetkili olan kolluk, genel idarî kolluk; sadece belirli bir tür faaliyet hakkında yetkili olan kolluk ise özel idarî kolluktur. Genel idarî kolluk bu şekilde tanımlandığına göre, Türkiye’de belediye kolluğunu da genel idarî kolluk arasında saymak gerekir. Çünkü aşağıda ayrıca göreceğimiz gibi, belediye kolluk yetkisi, yer itibarıyla sınırlı olsa da, konu itibarıyla sınırsızdır; yani belde sınırları içinde bütün faaliyetler hakkında yetkilidir. O hâlde Türkiye’de genel idarî kolluğu, merkezî idare kolluğu ve mahallî idareler kolluğu olarak ikiye ayırmak gerekir.

Ne var ki, bu teorik ayrımımız kolluk mevzuatımızla pek uyuşur nitelikte değildir. Zira, 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3’üncü maddesinde kolluk, “genel kolluk (umumi zabıta)” ve “özel kolluk (hususî zabıta)” olarak ikiye ayrılmaktadır. Bu maddeye göre genel kolluk, “silahlı bir kuvvet olan polis ve jandarmadır”. Özel kolluk ise “umumî zabıta haricinde kalan ve mahsus kanunlarına göre teşekkül edip muayyen vazifeleri gören zabıta kuvvetleridir”. 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3’üncü maddesinden hareket edersek, belediye kolluklarını da genel idarî kolluk olup olmadığı tartışılabilir. Zira, belediye kolluğu, polis ve jandarmanın dışında kalmakta ve kendine mahsus kanuna göre (3 Temmuz 2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu) teşekkül etmiş bulunmaktadır. Ancak, belediye kolluğu, belirli bir coğrafi alanda genel yetkili bir kolluktur. O nedenle, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3’üncü maddesinde öngörülen “muayyen vazifeleri gören zabıta kuvveti” olmak şartını yerine getirdiği şüphelidir. Biz Türkiye’de belediye kolluğunu genel idarî kolluk olarak kabul ediyoruz.

(...)

B. ÖZEL İDARÎ KOLLUKLAR

Yukarıda belirttiğimiz gibi, özel idarî kolluk belirli bir tür faaliyet konusunda yetkili ve görevli olan kolluk demektir. 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3’üncü maddesi, özel idarî kolluğu (hususî zabıta) “umumî zabıta haricinde kalan ve mahsus kanunlarına göre teşekkül edip muayyen vazifeleri gören zabıta kuvvetleri” olarak tanımlamıştır. Demek ki özel bir kanunla kurulan ve genel kolluk görevi dışında “muayyen vazifeleri” olan, yani sadece belirli tür faaliyetler konusunda görevli olan kolluk ise özel idarî kolluktur. Örneğin orman kolluğu, gümrük kolluğu, hayvan kolluğu, tarım kolluğu, av kolluğu, turizm kolluğu, maliye kolluğu, tekel kolluğu, çevre kolluğu, karayolları trafik kolluğu, demiryolları kolluğu, deniz yolları kolluğu, havayolları kolluğu, hudut ve sahil kolluğu böyledir⁸⁰. Bunların kendilerine mahsus bir kanunları vardır ve bunlar bu kanunlarla belirlenmiş “muayyen vazifeler”i, yerine getirirler. Yani bu kolluklar, her tür faaliyet konusunda ve herkes hakkında değil, sadece bu kanunlarda belirlenmiş faaliyetler konusunda ve bu tür faaliyetleri icra eden kişiler üzerinde yetkili ve görevlidirler.

(...)

Merkezî İdare Kolluk Personeli.- 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3'üncü maddesine göre merkezî idarede genel kolluk (umumi zabıta) personeli, "polis" ve "jandarma" olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Polis ile jandarma arasında görev paylaşımı veya ayrımı, *konu* bakımından değil, *yer* bakımındandır. Diğer bir ifadeyle, polis ile jandarma arasında görev ve sorumluluklar *coğrafi alan* itibarıyla paylaşılmaktadır. Bu husus 10 Mart 1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 10'uncu maddesinde belirtilmiştir. Bu madde şöyle demektedir: "Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı, polis görev sahası dışı olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir". Demek ki, il ve ilçe belediye hudutları içinde, yani il veya ilçe merkezî olan şehir ve kasabalarda polis, bunların dışında kalan yerlerde, örneğin köylerde ve belediye hudutları dışındaki arazilerde ise jandarma görevlidir.

a) Polis.- 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 4'üncü maddesine göre "polis, silahlı icra ve inzibat kuvveti olup üniformalı ve sivil olmak üzere iki kısımdır". "Üniformalı polis; vasıtalı ve vasıtasız kısımlara ayrılır. Vasıtalı polis; atlı, bisikletli, motörlü ve canlı, cansız diğer vasıtalarla teçhiz edilen kısımdır" (Aynı Kanun, m.5). Sivil polis; her nevi emniyet hizmetinde üniformasız çalıştırılan kısımdır (m.6). 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu polisi "idarî, siyasî ve adlî polis" olmak üzere üç kısma ayırmaktadır (m.8). "İdari polis, içtimai ve umumi intizamı temin etmekle mükellef olan kısımdır (m.9/A). "Siyasî polis, devletin umumî emniyetine taalluk eden işlerle mükellef olan kısımdır" (m.9/B). "Adli polis, asgari tam teşekküllü bir polis karakolu bulunan yerlerde adlî işlerle uğraşmak üzere Emniyet Umum Müdürlüğünce kadrodan ayrılan bir kısımdır. Tam teşekküllü bir kadrodan daha az kuvvette olan polis teşekküllerinin tamamı veya bir kısmı adli polis olarak tefrik edilebilir (m.9/C). Polis İçişleri Bakanlığına bağlı bir genel müdürlük olan Emniyet Genel Müdürlüğü halinde teşkilâtlandırılmıştır.

b) Jandarma.- Jandarmanın il ve ilçe belediye sınırları dışında kalan yerlerde ve belediye sınırları içinde olmakla birlikte polis teşkilatı kurulmamış yerlerde görevlidir. Jandarmanın kuruluş, görev ve yetkileri 10 Mart 1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununda düzenlenmiştir. Bu Kanunun 3'üncü maddesinde jandarma "*emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askerî bir güvenlik ve kolluk kuvveti*" olarak tanımlanmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere jandarma polisten farklı olarak "*askerî*" bir kolluk personelidir. Jandarma, "Jandarma Genel Komutanlığı" bünyesinde teşkilâtlandırılmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı *çifte yönlü* bir kuruluştur: *Kuruluşu, personeli, eğitim ve öğretimi bakımından Genelkurmay Başkanlığına bağlıdır* (m.4). Jandarma Genel Komutanlığı, "*emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden ise İçişleri Bakanlığına bağlıdır*" (m.4).

ÖRNEK 10

**Nohutçu, İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.445-446:
(Nohutçu, Kanunname..., op. cit., 2013, s.676-677):**

Kolluk türleri başlığı altındaki tabloda “idari kolluk” un bir türü olan “genel idari kolluk” da merkezi yönetim ve yerel yönetimler bünyesinde teşkilatlanmalarına göre ikiye ayrılmaktadır.

Merkezi yönetim bünyesinde teşkilatlanmış kolluk; Polis, Jandarma, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü bünyesinde istihdam edilecek görevlilerdir.

Yerel yönetim kolları ise; İl Özel İdaresi, Belediye ve Köy kolluklarıdır.

İl özel idarelerinin kolluk personeli istihdam etme imkânları ve kolluk yetkileri vardır. Fakat uygulamada il özel idareleri kendileri kolluk personeli istihdam etmezler, diğer kolluk kuvvetleri vasıtasıyla kolluk faaliyetlerini gerçekleştirirler.

İl özel idarelerinin uygulamada kolluk yetkilerini kullanmamaları ve kolluk personeli istihdam etmemeleri belediye ile aralarındaki farklardan biridir.

Belediye kolluk kuvveti zabıta.

Zabıta, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 51. Maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre: “Belediye zabıtası; beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.” Ayrıca bu kanuna göre, görevlerini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır. Zabitanın, polis ve jandarma gibi silah taşıma yetkisi yoktur.

Köy kolları, köy korucularıdır.

1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanunu’nun 8. Faslı (Madde 68- 77) köy korucuları ve göreceği işlerle ilgilidir. Köy korucuları, ihtiyar meclisi tarafından belirlenir, muhtar tarafından kaymakama bildirilir ve kaymakamın onayı ile göreve başlarlar. Köy korucuları silahlıdır. Mahsul zamanı köy halkını yağmadan korumak için yine ihtiyar meclisi ve köy muhtarı tarafından belirlenen kişiler kaymakamın onayı ile gönüllü köy korucusu olurlar.

Ayrıca Köy Kanunu’na 1985 yılında eklenen hüküm çerçevesinde, Bakanlar Kurulu’nca tespit edilecek illerde valinin teklifi İçişleri Bakanı’nın onayı ile geçici köy korucuları görevlendirilir. Geçici köy korucuları, olağanüstü hal ilanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması halinde ve her ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketinin artması halinde görevlendirilirler. Görevlendirilmeleri gerektiren hallerin ortadan kalkması halinde yetki ve usulde paralelçilik ilkesi gereğince aynı şekilde görevlendirilmelerine son verilir.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.584-586:*

1. Merkezî İdare Kolluğu (Devlet Kolluğu)

4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3'üncü maddesine göre genel idarî kolluk, "silahlı bir kuvvet olan polis ve jandarmadır". Yani devletin genel idarî kolluğu, teşkilât ve personel bakımından "polis" ve "jandarma" olarak ikiye ayrılmaktadır.

Burada şunu belirtmek uygun olacaktır ki, genel idarî kolluğun içindeki uzmanlaşmış birimleri özel idarî kolluk ile karıştırmamak gerekir. (...)

2. Mahallî İdare Kollukları

Mahallî idareler, il özel idaresi, belediye ve köy olmak üzere üç tane olduğuna göre, mahallî kolluklar da "il özel idaresi kolluğu", "belediye kolluğu" ve "köy kolluğu" olmak üzere üç tanedir.

Ne var ki, 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 3'üncü maddesinden hareket edilirse, bu kollukların bir "genel idarî kolluk" mu, yoksa birer "özel idarî kolluk" mu oldukları hususu tartışmalıdır. Zira, söz konusu Kanunun 3'üncü maddesi, "özel kolluğu (hususî zabıta)", "*umumî zabıta haricinde kalan ve mahsus kanunlarına göre teşekkül edip muayyen vazifeleri gören zabıta kuvvetleridir*" diyerek tanımlamaktadır. Bu tanımdan hareketle, belediye kolluğu ve köy kolluğunun özel idarî kolluk olduğu akla gelebilir. Çünkü, bir kere belediye ve köy kollukları, polis ve jandarmanın dışında kalmakta ve kendilerine mahsus kanunlara (3 Temmuz 2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 18 Mart 1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanunu) göre teşekkül etmiş bulunmaktadır.

Ancak, biz mahallî idare kolluklarının genel idarî kolluk olduğunu düşünüyoruz. Çünkü gerek belediye kolluğu, gerekse köy kolluğu belirli bir coğrafi alanda *genel yetkili* bir kolluktur. Zira mahallî idareler belirli bir coğrafi alanda genel yetkili kamu tüzel kişileridir. Dolayısıyla mahallî idarelerin kolluk alanında sadece belirli bir tür faaliyet konusunda yetkili olmaları mümkün değildir. Gerçekten de, gerek Belediye Kanununda belediye kolluğuna, gerekse Köy Kanununda köy kolluğuna verilen görev ve yetkiler, belirli bir faaliyet türüyle sınırlı olmayıp, belde ve köy sınırları içinde icra edilen bütün faaliyet türlerine ilişkindir. O nedenle gerek belediye kolluğunu, gerekse köy kolluğunu genel idarî kolluk olarak kabul etmek gerekir⁸¹. Bu konunun etraflıca açıklanması için *İdare Hukuku* isimli inceleme kitabımıza bakınız (*op. cit., c.II, s.444-446*).

Ancak belediye ve köy kollukları, gerek kolluk personeli, gerekse kolluk makamları bakımından genel idarî kolluktan farklıdır. Ancak genel idarî kolluk ile özel idarî kolluk arasındaki ayrımın kriteri organik bir kriter değil, fonksiyonel bir kriterdir. Yani bir kolluk, genel idarî kolluk ile aynı konularda yetkili ise, bu kolluk da genel idarî kolluktur. Yukarıda açıkladığımız gibi belediye ve köy kollukları, genel idarî kolluk ile aynı konularda yetkilidir. O hâlde belediye ve köy kollukları birer genel idarî kolluktur. Bu kollukların farklı bir teşkilâta ve personele sahip olması, bunları genel idarî kolluk olmaktan çıkarmaz.

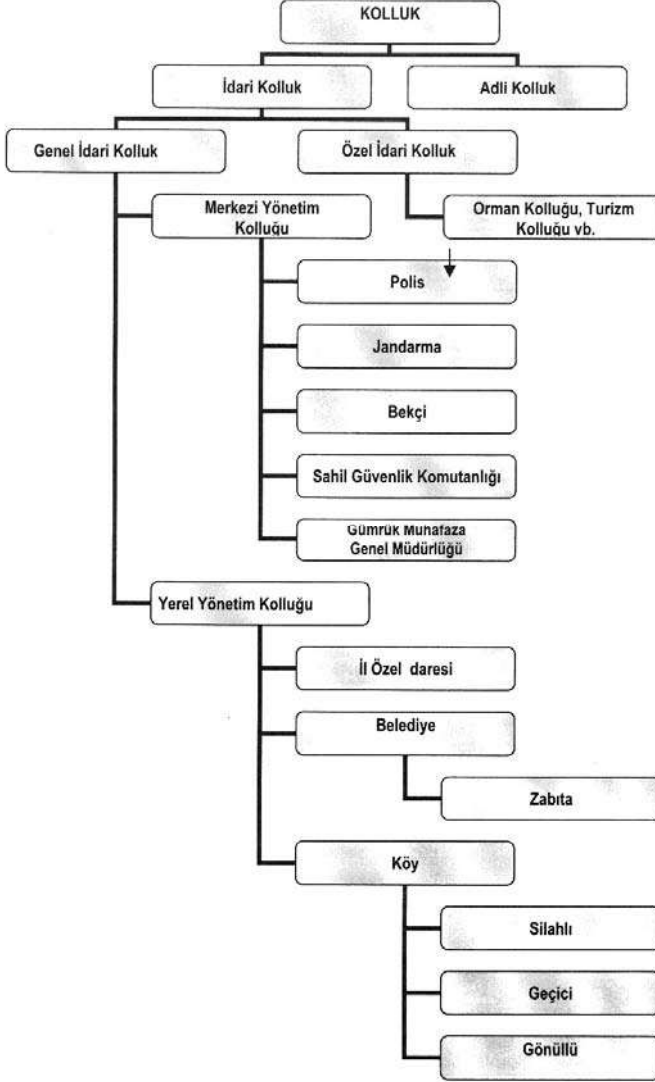
Mahallî idareler, il özel idaresi, belediye ve köy olmak üzere üç tane olduğuna göre üç tane de mahallî idare kolluğu vardır: İl özel idaresi kolluğu, belediye kolluğu ve köy kolluğu. Ancak hemen belirtelim ki, il özel idaresi kolluğunun kendine has bir teşkilât ve personeli yoktur. Belediye ve köy kolluklarının ise kendine has bir teşkilâtı, kolluk makam ve amirleri ve keza personeli mevcuttur. Bunların teşkilâtını, kolluk makam, amir ve memurlarını biraz aşağıda göreceğiz.

81. Fransa'da belediye kolluğu genel kolluk olarak kabul edilmektedir. Örneğin bkz.: De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit., c.I, s.855*; Vlachos, *op. cit., s.182*; Dupuis ve Guédon, *op. cit., s.433*.

ÖRNEK 11

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.445-446:*
 (Nohutçu, *Kanunname..., op. cit., 2013, s.678*):

Tablo 16: Kolluk Şeması

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.584-586:*

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu'nun şeması benim şemamdan kaynağı gösterilmeksizin alınmıştır. Sadece benim şemam grafik olarak değiştirilmiştir. Her iki şema özü itibarıyla aynıdır.

ÖRNEK 12

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.448:
(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.679):

IV. KOLLUK MAKAMLARI VE KOLLUK PERSONELİ

Kolluk makamları, kolluk faaliyetlerinin amacı olan kamu düzeninin sağlanması ve korunması amacıyla düzenleyici ve/veya bireysel işlemler yapmaya yetkili kılınmış mercilerdir.

A. Genel İdari Kolluk Makamları

Genel idari kolluk makamları; Bakanlar Kurulu, İçişleri Bakanı, valiler, kaymakamlar ve bucak müdürleridir.

Bakanlar Kurulu, Anayasamızın 115. Maddesine göre tüzük çıkarmaya yetkilidir. Kolluk faaliyetleriyle ilgili bir kanun uygulaması göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere tüzük çıkarabilir.

İçişleri Bakanı, kolluk faaliyetleriyle ilgili kanunlar ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere yönetmelik çıkarabilir, bireysel işlemler tesis edebilir.

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 1. Maddesine göre, ülkenin genel güvenlik ve asayişinden İçişleri Bakanı sorumludur.

5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11. Maddesi, vali il sınırları içinde bulunan genel ve özel bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir." demektir. Aynı maddede, valinin kolluk yetkileri sıralanmaktadır. Vali, genel emirler çıkarmaya yetkilidir.

Kaymakam, ilçe sınırları içinde bulunan genel ve özel kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir (İl İdaresi Kanunu Madde 32). İl İdaresi Kanunu'nun 32. Maddesi kaymakam kolluk makamı olarak yetkilerini düzenler. Kaymakamın genel emirler çıkarmaya yetkisi yoktur. Ancak kolluk alanında düzenleyici işlemler yapabilirler.

Bucak müdürünün kolluk faaliyetleri ile ilgili yetki ve görevleri ise yine İl İdaresi Kanunu'nun 43. ve 44. Maddelerinde düzenlemiştir.

- Yukarıda geleneksel olarak sayılan kolluk makamlarına ek olarak Anayasamızın 8. Maddesinde belirten Yürütme yetkisi ve görevi Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu'na aittir. Ayrıca Anayasamızın 104. Maddesine göre Cumhurbaşkanı devletin başıdır. Bu sıfatla Türkiye Cumhuriyetini ve

Türk milletinin birliğini temsil eder; Anayasanın uygulamasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını yönetir. O halde, Cumhurbaşkanı da kolluk makamlarından birisi olarak görülebilir. Ayrıca Cumhurbaşkanı'nın yine 104. Maddede sayılan yürütme ile ilgili görevlerinden birisi de başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu kararıyla sıkıyönetim veya olağanüstü hal ilan etmek yetkisi kolluk faaliyetleri ile doğrudan ilgilidir.

Bazı idare hukukçuları yerel yönetim kolluklarını özel idari kolluk olarak ele almaktadırlar. Ancak yerel yönetimler belirli bir coğrafi alanda genel yetkili kamu tüzel kişilerdir. Ayrıca Belediyeler Kanunu'nda belediye ve köy kolluklarına verilen görev ve yetkiler belirli bir faaliyetle sınırlı değildir. Ancak yine de yerel yönetim kolluk makamları, merkezi yönetim kolluğundan farklılık göstermektedir.

- İl Özel İdarelerinin kolluk makamı, il genel meclisi, İl encümeni ve validir. (Vali hem il özel yönetiminin hem de il genel yönetiminin başıdır.) Uygulamada il özel idareleri kolluk personeli istihdam etmemektedir.
- Belediye kolluk makamı, belediye meclisi ve belediye encümenidir.
- Köylerin kolluk makamı, muhtar ve ihtiyar meclisidir. Mahalle muhtarlarının bir kolluk makamı olmadığı dolayısıyla kolluk yetkilerinin de olmadığına dikkat edilmelidir.
- Kolluk amirleri, kolluk personeli üzerinde hiyerarşi yetkisine sahip kişilerdir. Çoğunlukla da makamları kolluk teşkilatının başı ve kolluk personelinin hiyerarşik amiridir. Ülkemizde İçişleri Bakanı, valiler, kaymakamlar ve bucak müdürleri hem kolluk makamı hem de kolluk amiridirler.
- İl özel idaresinin kolluk amiri vali, belediyenin kolluk amiri belediye başkanı ve köyün amiri muhtardır.

B. Özel İdari Kolluk Makamları

Özel idari kolluk sadece belirli alanlarda kolluk faaliyetleri yürüttüklerinden özel kolluk makamları, söz konusu kamu hizmetlerini yürütmekle görevli bakanlıklardır. Kolluk amiri de faaliyeti yürütmekle görevli olan bakanlık teşkilatının başı olan bakandır.

Kemal Gözler, *İdare Hukuku*, Bursa, Ekin, 2. B., 2009, c.II, s.504-512

V. KOLLUK MAKAM, AMİR VE PERSONELİ

Kolluk Makamı-Kolluk Amiri-Kolluk Personeli Ayrımı.- Öncelikle “kolluk makamı (*autorité de police*)” ve “kolluk personeli (*personel de police*)” arasında ayırım yapmak gerekir:

Kolluk makamı, kolluk alanında bireysel ve düzenleyici işlemler yapma yetkisine sahip kişidir⁸².

Kolluk personeli ise, kolluk alanında işlem yapmaya yetkili olmayan, sadece kolluk makamlarının yapmış olduğu işlemleri uygulamakla yükümlü olan kamu görevlileridir⁸³.

82. Rivero, *op. cit.*, s.388.

83. Rivero, *op. cit.*, s.388; Günday, *op. cit.*, s.254.

Kolluk amirleri ise kolluk personeli üzerinde hiyerarşi yetkisine sahip kişilerdir.

(...)

A. GENEL İDARÎ KOLLUK MAKAM, AMİR VE PERSONELİ

Yukarıda gördüğümüz gibi, genel idarî kolluk her tür faaliyet konusunda yetkili olan kolluktur. Yine yukarıda açıkladığımız gibi genel idarî kolluk, “merkezî idare kolluğu (devlet kolluğu)” ve “mahallî idare kollukları” olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Biz de bu ayrıma paralel olarak kolluk makam, amir ve memurlarını görelim.

1. Merkezî İdare Kolluk Makam, Amir ve Personeli (...)

a) Merkezî İdare Kolluk Makamları

Türkiye’de genel idarî kolluk alanında, kolluk makamları Bakanlar Kurulu, İçişleri Bakanı, valiler, kaymakamlar ve bucak müdürleridir. Bakanlar Kurulu ve İçişleri Bakanı merkezî idarenin başkent teşkilâtında; valiler, kaymakamlar ve bucak müdürleri ise merkezî idarenin taşra teşkilâtındaki kolluk makamlarıdır. Bu şu anlama gelir ki, bunlar görevli ve yetkili oldukları coğrafi alanda kolluk işlemleri yapabilirler.

aa) *Bakanlar Kurulu*.- Bakanlar Kurulu, merkezî idare teşkilât içinde, ülke düzeyinde en yüksek idarî kolluk makamıdır. Gerek düzenleyici, gerekse bireysel kolluk işlemleri yapabilir. Düzenleyici kolluk işlemlerini tüzük veya yönetmelik şeklinde yapar. Bakanlar Kurulu bireysel kolluk işlemleri de yapabilir. (...)

bb) *İçişleri Bakanı*.- Türkiye’de ülke düzeyinde yetkili olan ikinci idarî kolluk makamı İçişleri Bakanıdır. Zira 4 Haziran 1937 tarih ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanununun 1’inci maddesine göre “memleketin umumî emniyet ve asayiş işlerinden Dahiliye Vekili mesuldür”. (...)

cc) *Valiler*.- Merkezî idarenin taşra teşkilâtı olan il düzeyinde en yüksek genel idarî kolluk makamı “vali”dir. 10 Haziran 1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11’inci maddesinin A bendine göre vali il sınırları içinde “suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için *gereken tedbirleri alır*”. Aynı maddenin C bendine göre de “il sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi valinin ödev ve görevlerindedir. Bunları sağlamak için vali *gereken karar ve tedbirleri alır*”. Görüldüğü gibi 10 Haziran 1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11’inci maddesinin A ve C bentleri valiye kamu düzenini sağlamak, yani suç işlenmesini önlemek, huzur ve güvenliği korumak, kamu esenliğini temin etmek için gerekli karar ve tedbirleri alma yetkisini tanımıştır. Dolayısıyla vali, hem bireysel kolluk işlemleri, hem de düzenleyici kolluk işlemleri yapabilir. Vali düzenleyici kolluk işlemlerini, İl İdaresi Kanununun 9’uncu maddesinin Ç bendinde öngörülmüş olan “*genel emir*” biçiminde yapar. Genel emir valinin çıkardığı bir nevi yönetmelik biçimindeki bir düzenleyici işlemdir.

dd) *Kaymakamlar*.- Merkezî idarenin taşra teşkilâtının ikinci birimi olan ilçe düzeyinde kolluk makamı, kaymakamdır. Zira 10 Haziran 1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 32’nci maddesinin B bendine göre kaymakam ilçe sınırları içinde “suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için *gereken tedbirleri alır*”. Aynı maddenin Ç bendine göre de “ilçe sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının tasarrufa müteallik emniyetin, kamu esenliğinin sağlanması ve önleyici kolluk yetkisi kaymakamın ödev ve görevlerindedir. Bunla-

rı sağlamak için kaymakam *gereken karar ve tedbirleri* alır”. Görüldüğü gibi 10 Haziran 1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 32’nci maddesinin B ve Ç bentleri kaymakama ilçe sınırları içinde kamu düzenini korumak (suç işlenmesini önlemek, huzur ve güvenliği, kamu esenliğini sağlamak) için gerekli karar ve tedbirleri alma yetkisini tanımıştır. Görüldüğü gibi kanunda kaymakama kollukla ilgili “*gereken karar ve tedbirleri*” alma görev ve yetkisi verilmiştir. Bu nedenle, kaymakamın bireysel nitelikte kolluk işlemleri yapabileceği gibi *düzenleyici* nitelikte kolluk işlemleri yapabileceği de düşünülebilir. Ancak 10 Haziran 1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununda kaymakamlara düzenleyici işlem yapma yetkisi tanınmamıştır. Bu Kanunun 9’uncu maddesinin Ç bendinde öngörölmüş olan “*genel emir*” çıkarma yetkisi, kaymakamlara değil; münhasıran valilere aittir. (...)

ee) Bucak Müdürleri.- Merkezî idarenin taşra teşkilâtının üçüncü ve en küçük birimi olan bucak düzeyinde kolluk makamı “bucak müdürü”dür. Zira 10 Haziran 1949 tarih ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 43’üncü maddesine göre (...)

b) Merkezî İdare Kolluk Amirleri

Kolluk amiri, kolluk personeli üzerinde hiyerarşi yetkisine sahip kişilerdir. (...)

aa) İçişleri Bakanı.- (...)

bb) Valiler.- (...)

cc) Kaymakamlar.- (...)

dd) Bucak Müdürleri.- (...)

(...)

2. Mahallî İdare Kolluk Makam, Amir ve Personeli

Türkiye’de mahallî idareler il özel idaresi, belediyeler ve köylerdir. Bunlardaki özel kolluğu tek tek görelim.

a) İl Özel İdaresi Kolluğu (...)

aa) Kolluk Makamları: İl Genel Meclisi, İl Encümeni ve Vali.- (...)

bb) Kolluk Amiri: Vali.- (...)

b) Belediye Kolluğu

aa) Kolluk Makamı: Belediye Meclisi ve Encümeni (...)

cc) Kolluk Amiri: Belediye Başkanı (...)

c) Köy Kolluğu (...)

bb) Kolluk Amiri: Muhtar (...)

cc) Kolluk Makamı: Muhtar (...)

B. Özel İdarî Kolluk Makam, Amir ve Personeli

Yukarıda gördüğümüz gibi, genel idarî kolluğun yanında bir de özel idarî kolluklar vardır. Özel idarî kolluk, bütün faaliyetler konusunda değil, sadece belirli bir tür faaliyet konusunda yetkili ve görevli olan kolluktur. Özel idarî kolluk alanında kolluk makamları, kolluk amirleri ve kolluk personeli bu kolluğu düzenleyen özel kanunlarla belirlenmiştir. O nedenle özel kolluk alanında kolluk makam, amir ve personeli için bu kanunlara bakmak gerekir. (...)

ÖRNEK 13

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.450:*
(Nohutçu, *Kanunname..., op. cit., 2013, s.680:*

Tablo 17: Kolluk Türleri, Makamları, Amirleri ve Personeli¹⁴⁵

	KOLLUK TÜRLERİ				
	MERKEZİ İDARE KOLLUĞU	GENEL KOLLUK			ÖZEL KOLLUK
		YEREL YÖNETİM (MAHALLİ İDARE) KOLLUĞU			
		İl Özel İdaresi Kolluğu	Belediye Kolluğu	Köy Kolluğu	
Kolluk Makamları	Bakanlar Kurulu İçişleri Bakanı Vali Kaymakam Bucak Müdürü	İl Genel Meclisi İl Encümeni Vali	Belediye Meclisi Belediye Encümeni	İhtiyar Meclisi (İhtiyar heyeti) Muhtar	Özel kolluk ihdas eden kanunda belirtilen kolluk makamı
Kolluk Amirleri	İçişleri Bakanı Vali Kaymakam Bucak Müdürü	Vali	Belediye Başkanı	Muhtar	Özel kolluk ihdas eden kanunda belirtilen kolluk amiri
Kolluk Personeli	Polis Jandarma Bekçi (Günümüzde kalmamıştır) Silahlı Kuvvetler	Yok	Zabıta	Köy Korucusu	Özel kolluk ihdas eden kanunda belirtilen kolluk personeli

¹⁴⁵ Gözler, **a.g.e.**, s.570'teki Tablo 10-1'den yararlanılmıştır.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.589:*

Tablo 10.1: Kolluk Makam, Amir ve Personeli

	GENEL KOLLUK				ÖZEL KOLLUK
	Merkezi İdare (Devlet) Kolluğu	Mahalli İdare Kollukları			
		İl Özel İdaresi K.	Belediye Kolluğu	Köy Kolluğu	
Kolluk Makamları	-Bakanlar Kurulu -İçişleri Bakanı -Valiler -Kaymakamlar -Bucak Müdürleri	-İl Genel Meclisi -İl Daimî Encümeni -Vali	-Belediye Meclisi -Belediye Encümeni	Muhtar	İlgili kanunda belirtilmiştir. (Örneğin Tarım Bakanı, Orman G.Müdürü vs.)
Kolluk Amirleri	-Bakanlar Kurulu -İçişleri Bakanı -Valiler -Kaymakamlar -Bucak Müdürleri	Vali	Belediye Başkanı	Muhtar	İlgili kanunda belirtilmiştir. (Örneğin Tarım Bakanı, Orman G.Müdürü vs.)
Kolluk Personeli	-Polis -Jandarma -Mahalle ve Çarşı Bekçileri -Köy Muhtarları -Özel Güvenlik Teşkilâtı Personeli -Silahlı Kuvvetler	Yok, ama K.Keşkilatı Kurulabilir	Belediye Zabıtası	Köy Korucusu	İlgili kanunda belirtilmiştir. (Örneğin veteriner, orman bekçisi vs.)

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu'nun yukarıdaki tablosu benim tablomdan alınmıştır. Bu husus tablonun altında 145 nolu dipnotta **“Gözler, a.g.e., s.570'teki Tablo 10-1'den yararlanmışır”** denerek de belirtilmiştir. Bir kere ortada “yararlanma” yok, benim tablomun aynen, biçimsel unsurlarıyla dahi olduğu gibi alınması vardır. Tablonun sadece içeriği değil, grafik olarak kendisi ve dahi tabloda kullanılan yazı stilleri dahi benim tablomdan kopya edilmiştir. Benim siyah harflerle verdiğim sütun ve satırlar, Ahmet Nohutçu tarafından da siyah harflerle verilmiştir.

Kaynağı gösterilse bile bu şekilde bir alıntı yapılamaz. Böyle bir alıntı FSEK, m.35/1, b.1'de öngörülen iktibasın “bazı cümle ve fıkralar” ile sınırlı olması şartına aykırılık teşkil eder. Bir kitabımın metninde bulunan şekil, tablo ve grafikler, kaynak gösterilerek dahi, sahibinden izin alınmaksızın kullanılamaz.

* * *

Yukarıda “Kolluk” bölümünden şimdiye kadar 10 adet örnek verildi. Daha önce de vurguladığımız gibi bu örnekler, Ahmet Nohutçu kitabının orasından burasından alınmış örnekler değil, “Kolluk” başlıklı Sekizinci Bölümünün ilk 11 sayfasını oluşturmaktadır (s.439-450). Bütün örnekler, aşağı yukarı bir sayfa oluşturmakta ve sayfa sırasıyla gitmektedir. Bu usûlsüz alıntılarının benim kitabımdaki kaynağı olan sayfalar da birbiriyle ardışık bir şekilde sıralanmaktadır. Keza bütün örneklerdeki konu başlıkları aynen benim kitabımda vardır ve aynen benim kitabımdaki sırayla sıralanmaktadır. Hatta bir başlığın altındaki alt başlıklar da benim kitabımdaki sırayla verilmektedir.

Ben “Kolluk Makamları” konusundan sonra **“KOLLUK YETKİLERİNİN ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI”** başlığımı atıyorum (s.591). Ne büyük rastlantı: Ahmet Nohutçu da “Kolluk Makamları” başlığından sonra **“KOLLUK YETKİLERİNİN ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI”** başlığını atmaktadır (s.450). Benzerlik bununla da bitmiyor. Bu başlığın kendi içinde ben hangi alt başlıkları atmışsam; Ahmet Nohutçu da aynı başlıkları atıyor: Ben *“Merkezî İdare Kolluk Makamları Arasında Çatışma ve Yarışma”* başlığını atıyorum (s.591); ne büyük rastlantı Ahmet Nohutçu da *“Merkezî İdare Kolluk Makamları Arasındaki Çatışma ve Yarışma”* başlığını atıyor (s.450). Ben izleyen alt başlıkta *“Merkezî İdare Kolluğu ile Mahallî İdare Kolluklarının Çatışması ve Yarışması”* diyorum (s.592), Ahmet Nohutçu da *“Merkezî İdare Kolluk Makamları ile Yerel Yönetim Kolluk Makamları Arasındaki Çatışma ve Yarışma”* diyor (s.451). Ben izleyen başlıkta *“Mahallî İdare Kolluklarının Kendi İçinde Çatışması ve Yarışması”* diyorum (s.592), Ahmet Nohutçu da *“Yerel Yönetim Kollukları Arasındaki Çatışma ve Yarışma”* diyor (s.451). Ben izleyen başlıkta *“Genel Kolluk Yetkileri ile Özel Kolluk Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması”* diyorum (s.593), ne büyük rastlantı Ahmet Nohutçu da *“Genel Kolluk Makamlarının Yetkileri ile Özel Kolluk Makamlarının Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması”* diyor (s.593). Nihayet

ben “Kolluk Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması” konusunda son başlık olarak “*Özel Kolluk Yetkilerinin Kendi Arasında Çatışması ve Yarışması*” başlığını atıyorum (s.494); Ahmet Nohutçu da son başlık olarak “*Özel Kolluk Yetkilerinin Kendi Arasında Çatışması*” başlığı atıyor (s.592). Bunca benzerlik bir rastlantı olabilir mi? Dahası sadece başlıklar arasında değil, başlıkların altında yapılan açıklamalar ve verilen örnekler bakımından da çok büyük bir benzerlik var. Ama Ahmet Nohutçu, “Kolluk Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması” konusunu benden aktarıyor olmasına bu konuda bana tek bir atıf yapmıyor. Şimdi bu başlıklardaki açıklamaların nasıl benim kitabımdan paragraf paragraf alındığını görelim:

ÖRNEK 14

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.450:

(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.680-681):

V. KOLLUK YETKİLERİNİN ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI

A. Genel Kolluk Makamları Arasındaki Çatışma ve Yarışma

1. Merkezi İdare Kolluk Makamları Arasındaki Çatışma ve Yarışma

Genel kolluk makamlarının işlemleri arasında bir çatışma olması durumunda bu sorun hiyerarşik ilişki yoluyla çözümlenir. Ast kolluk makamları hiyerarşik olarak üst kolluk makamlarına tâbi olduklarından, idari hiyerarşideki ast kolluk makamı, üst kolluk makamının işlemine aykırı bir işlem yapamaz. Örneğin; vali İçişleri Bakanının ve Bakanlar Kurulunun, kaymakam valinin, bucak müdürü de kaymakamın işlemlerine aykırı işlem tesis edemez. Ayrıca üst makamın yasakladığı bir faaliyeti alt makam serbest bırakamaz.

Alt kolluk makamı, üst kolluk makamının işlemine nazaran daha sınırlayıcı işlem tesis edebilir.

Örneğin; İçişleri Bakanı, tatil yörelerindeki eğlence yerlerin gece 24.00'den sonra halkın huzurunu bozacak şekilde gürültülü müzik yayını yapılmasını yasaklayabilir. Bir vali, bu karara karşı gece yayını yasağını kendi ilinde 01.00'den sonra olmasına karar veremez. Ancak yörenin durumuna göre bu yasağı erkene alınmasına karar verebilir.

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.591:**VI. KOLLUK YETKİLERİNİN ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI (...)****A. MERKEZİ İDARE KOLLUK MAKAMLARI ARASINDA ÇATIŞMA VE YARIŞMA**

Aynı konuda yapılan Bakanlar Kurulunun bir kolluk işlemi ile bir ilin valisinin kolluk işlemi; bir ilin valisinin kolluk işlemiyle bu ile bağlı bir ilçenin kaymakamının kolluk işlemi çatışabilir ve yarışabilir. Bu durumda çatışma ve yarışma nasıl çözülür? Bu konudaki kurallarımız şunlardır:

1. Kural Olarak Alt Kolluk Makamı, Üst Kolluk Makamının İşlemine Aykırı İşlem Yapamaz⁸⁷.- İdarî hiyerarşide, alt düzeyde yer alan kolluk makamı üst düzeyde yer alan kolluk makamının işlemine aykırı işlem yapamaz⁸⁸. Diğer bir ifadeyle daha dar coğrafi alanda yetkili olan kolluk makamı daha geniş coğrafi alanda yetkili olan kolluk makamının işlemine aykırı kolluk işlemi tesis edemez⁸⁹. Örneğin vali, Bakanlar Kurulunun veya İçişleri Bakanının; kaymakam vali, İçişleri Bakanı ve Bakanlar Kurulunun; bucak müdürü de kaymakam, vali, İçişleri Bakanı ve Bakanlar Kurulunun kolluk işlemlerine aykırı kolluk işlemi yapamaz. Mesela bir yiyeceğin satılması Bakanlar Kurulu kararıyla yasaklanmış ise, vali o yiyeceğin kendi ilinde satılmasını serbest bırakamaz. Aynı şekilde bir yiyeceğin satılmasını vali il sınırları içinde yasaklamış ise, o ilin içinde yer alan bir ilçenin kaymakamı o ilçe içinde o yiyeceğin satılmasına izin veremez. Dolayısıyla üst kolluk makamlarının yaptığı işlemler ile alt kolluk makamlarının yaptığı işlemler çatışırsa, üst kolluk makamlarının yaptığı işlemler galip gelir.

2. Ancak Alt Kolluk Makamı Üst Makamın İşlemine Nazaran Daha Sınırlandırıcı Kolluk İşlemi Yapabilir.- Alt kolluk makamı (daha dar coğrafi alanda yetkili olan makam), daha izin verici değil, üst kolluk makamına (daha geniş coğrafi alanda yetkili olan makamın) işlemine nazaran “daha sıkı”, yani “özgürlükleri daha sınırlandırıcı” kolluk işlemi yapabilir⁹⁰. Ancak bunun için yerel koşulların bunu gerektirmesi gerekir⁹¹. Örneğin İçişleri Bakanı şehir ve kasabalarda gerek mesken içinde ve gerek dışında saat 23’ten sonra her ne suretle olursa olsun civar halkının rahat ve huzurunu bozacak surette gürültü yapmayı yasaklamış ise⁹², bir vali kendi ilinde, saat 24’e kadar gürültü yapılmasına izin veremez; ama saat 22’den sonra gürültü yapılmasını yasaklayabilir⁹³.

87. Bu ilke, bir yandan “hiyerarşi ilkesi”nin ve diğer yandan da “üst kanun alt kanunları ilga eder (*lex superior derogat legi inferiori*)” ilkesinin kolluk yetkileri alanına uygulanmasından başka bir şey değildir.

88. De Forges, *op. cit.*, s.194.

89. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.692.

90. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.717; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.692; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.858; De Forges, *op. cit.*, s.194;

91. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.692.

92. 4 Temmuz 1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanununun 14’üncü maddesi “şehir ve kasabalarda gerek mesken içinde ve gerek dışında saat 24’ten sonra her ne suretle olursa olsun civar halkının rahat ve huzurunu bozacak surette gürültü yapanlar polisçe menolunur” demektedir.

93. Duran, *op. cit.*, s.293-294.

ÖRNEK 15

Nohutçu, *İdare Hukuku*, op. cit., 2012, s.451:
(Nohutçu, *Kanunname...*, op. cit., 2013, s.681):

2. Merkezi İdare Kolluk Makamları ile Yerel Yönetim Kolluk Makamları Arasındaki Çatışma ve Yarışma

Bazı durumlarda merkezi idare kolluk makamları ile yerel yönetim kolluk makamlarının yetkileri iç içe geçebilir. Bu gibi durumlarda kural olarak:

- Yerel yönetim kolluk makamı, merkezi idare kolluk makamının işlemine aykırı işlem tesis edemez.

- Ancak yerel yönetim kolluk makamı, merkezi idare kolluk makamının işlemine nazaran daha sınırlayıcı işlem tesis edebilir.

Örneğin; Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, tüm ülkede ekmeğin ambalajda satılması gerektiği kuralını getirebilir. Yerel yönetim birimi olan belediye, belediye sınırları içerisinde ekmeğin ambalajsız satılmasına karar veremez. Ancak ambalajın özelliklerini, ebadını, hangi maddeden yapılması gerektiğini, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı'na nazaran daha da sınırlayıcı kararlar alabilir.

3. Yerel Yönetim Kollukları Arasındaki Çatışma ve Yarışma

Yerel yönetim kolluk makamları arasında da çatışma olabilmektedir. Belediye kolluğu ile köy kolluğu arasında çatışma olamaz. Çünkü coğrafi olarak köy sınırları ile belediye sınırları birbirinden ayırdır. Ancak İl Özel İdaresi Kolluğu çatışabilir. Aralarında hiyerarşik bir ilişki olmadığından aralarındaki bu çatışma coğrafi olarak daha geniş alanda yetkili olan kolluk makamının işlemlerinin geçerli olması gerektiği görüşü savunulabilir. Yine daha dar bir alanda yetkili yerel yönetim kolluğu daha geniş alanda yetkili yerel yönetim kolluğuna aykırı işlem tesis etmemeli ancak daha sınırlayıcı işlem tesis edebilmelidir.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, op. cit., 2010, s.592:

B. MERKEZÎ İDARE KOLLUĞU İLE MAHALLÎ İDARE KOLLUKLARININ ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI

Merkezî idare kolluğu ile mahallî idare kollukları iç içe geçebilir. Zira, mahallî idarelerin yetkili oldukları coğrafi alanlarda (il, belde ve köy) aynı zamanda merkezî idare kolluğu da yetkilidir. Örneğin genel sağlığın korunması amacıyla yiyecek ve içecek maddelerinin denetlenmesi konusunda hem merkezî idare makamları, hem de belediyeler yetkilidir. Merkezî idare kolluğu ile mahallî idare kollukları çatışırsa, bu çatışma nasıl çözümlenir? Bu konuda yukarıdaki kurallar geçerlidir. Şöyle ki:

1. Kural Olarak Mahallî İdare Kolluğu, Merkezî İdare Kolluğuna Aykırı İşlem Yapamaz.- Mahallî idare kollukları, kural olarak, merkezî idare kolluğuna aykırı işlem yapamaz. Örneğin Bakanlar Kurulunun veya Tarım ve Köy işleri Bakanlığının satılmasını yasakladığı bir yiyeceğin satılmasına belediye meclisi izin veremez.

2. Ancak Mahallî İdare Kolluğu, Merkezî İdare Kolluğunun İşlemine Nazaran Daha Sınırlandırıcı Kolluk İşlemi Yapabilir.- Mahallî kolluk makamı, merkezî idare kolluk makamının işlemine nazaran “daha sıkı”, yani “özgürlükleri daha sınırlandırıcı” kolluk işlemi yapabilir⁹⁴. Ancak bunun için daha sınırlandırıcı tedbirin alınmasını yerel koşulların gerektirmesi gerekir⁹⁵. Örneğin bir margarin şirketi Tarım ve Köyişleri Bakanlığından kapalı kağıt ambalajda margarin satma izni almış ise, bir belediye yerel koşulların (örneğin bu şehirdeki aşırı sıcaklık) gerektirmesi durumunda, kendi beldesinde kağıt ambalajda margarin satılmasını yasaklayabilir, margarinlerin plastik ambalajda veya cam kavanozda satılmasını öngören düzenleyici kolluk işlemleri yapabilir.

C. MAHALLÎ İDARE KOLLUKLARININ KENDİ İÇİNDE ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI

Birden fazla mahallî idare kolluğu olduğuna göre, bunların arasında da çatışma olma ihtimali vardır. Ancak hemen belirtelim ki, köy kolluğu ile belediye kolluğu arasında çatışma olmaz. Çünkü köy sınırları ile belde sınırları iç içe geçmiş değildir. Coğrafi alan itibarıyla köy ve belde iki farklı yer olduğu için, belediye ve kolluk yetkilerinin iç içe girmesi mümkün değildir. Ancak il özel idaresi kolluğu ile bir yandan belediye kolluğu, diğer yandan köy kolluğu iç içe geçebilir. Zira beldeler ve köyler de il özel idarelerinin yer itibarıyla yetki sahasını oluşturan il içinde bulunurlar.

İl özel idaresi kolluğu ile belediye kolluğu veya köy kolluğunun iç içe geçmesi durumunda kanımızca, yukarıdaki prensiplerden hareket etmeli, daha dar coğrafi alanda yetkili olan kolluk makamının (yani belediye ve köy kolluklarının), daha geniş alanda yetkili olan kolluk makamına (yani il özel idaresi kolluğuna) nazaran daha izin verici değil, ama daha sınırlandırıcı kolluk işlemleri yapabileceği kabul edilmelidir.

94. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.717; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.692; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.858; De Forges, *op. cit.*, s.194.

95. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.692. Conseil d'État, 18 Nisan 1902, *Commune de Nérès -les-Bains*, RDCE, 1902, s.275 (Bu kararın metni ve incelemesi Long *et al.*, *op. cit.*, s.61-65'te bulunmaktadır).

ÖRNEK 16**Nohutçu, İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.451:****(Nohutçu, Kanunname..., op. cit., 2013, s.681-682):****B. Genel Kolluk Makamlarının Yetkileri ile Özel Kolluk Makamlarının Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması**

Bazı durumlarda genel kolluk makamlarının yetkileri ile özel kolluk makamlarının yetkileri aynı faaliyet konusunda iç içe geçmiş olabilir. Bu gibi durumlarda kural olarak:

- Özel kolluk yetkisi, genel kolluk yetkisini saf dışı eder. Yani bir alanda özel kolluk ihdas edilmişse söz konusu faaliyet alanında genel idari kolluk yetkisiz duruma düşer.

Kanun koyucu eğer belirli bir konuda özel idari kolluk ihdas ederken genel idari kolluğu bertaraf etmek istememişse özel idari kolluğun yanında genel kolluk da yetkilidir. Bu gibi durumlarda genel idari kolluk, özel idari kolluğa nazaran daha sınırlayıcı işlemler tesis edebilir.

Özel kolluğun yetkili olduğu bir alanda, özel idari kolluğun alması gereken önlemleri almamış olduğu durumda kamu düzeninin bozulmaması için derhal müdahale gerekiyorsa genel idari kolluk makamı müdahale edebilir.

C. Özel Kolluk Makamlarının Yetkilerinin Kendi Aralarında Çatışması

Her özel kolluk kendi alanında yetkili olduğundan özel kolluk yetkilerinin birbiriyle çatışması pek mümkün değildir. Aynı alanda birden fazla özel kolluk yetkili olamaz. Buna rağmen bir sorun ortaya çıkarsa, bu sorun her özel kolluğun kendi faaliyet alanında işlem yapmasıyla çözümlenmelidir.

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.593-594:**D. GENEL KOLLUK YETKİLERİ İLE ÖZEL KOLLUK YETKİLERİNİN ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI**

Genel kolluk yetkileri ile özel kolluk yetkileri iç içe geçebilir. Yani aynı faaliyet, hem genel idarî kolluğun, hem de özel idarî kolluğun yetki sahasına girebilir. Örneğin otel gibi yerler üzeninde bir taraftan belediyelerin genel kolluk yetkisi, diğer tarafından Turizm Bakanlığının özel kolluk yetkisi vardır. Acaba, bu iki tür kolluk yetkisi birlikte kullanılabilir mi? Yoksa böyle bir durumda sadece özel kolluk yetkisi mi geçerlidir⁹⁶?

1. Bazı Durumlarda Özel Kolluk Yetkisi Genel Kolluk Yetkisini Saf Dışı Bırakır.- Bazı durumlarda özel kolluk yetkisinin ihdası genel kolluk yetkisini saf dışı bırakabilir. Burada kanun koyucunun niyetine bakmak gerekir. Kanun

96. Duran, op. cit., s.295.

koyucu bazı faaliyetler için özel kolluk ihdas ederek, o faaliyetler hakkında artık genel kolluğu yetkisiz hâle getirmek istemiş olabilir. Eğer böyle bir durum varsa, genel kolluk ile özel kolluk arasında çatışma olduğu durumda, genel kolluk değil, özel kolluk yetkilidir⁹⁷. Bu duruma “özel kollukların inhisarlığı (*exclusivité des polices spéciales*)” durumu denir⁹⁸.

2. Bazı Durumlarda Özel Kolluk Yetkisi Yanında Genel Kolluk Yetkisi de Kullanılabilir.- Ancak belirli bir faaliyet alanında bir özel kolluğun ihdas edilmesi, her zaman o alanda genel kolluğun dışlandığı anlamına gelmez. Özel kolluk yetkisine tâbi bir faaliyetin bazı bakımlardan genel kolluk yetkisine de tâbi olabileceği, yani aynı faaliyet konusunda özel kolluk yetkisi ile genel kolluk yetkisinin yarışabileceği kabul edilmektedir. Ancak bu yarışma durumunda, genel kolluk makamlarının yaptığı kolluk işlemlerinin, özel kolluk makamlarının işlemlerine nazaran daha izin verici değil, daha sınırlandırıcı olması gerekir. Keza genel kolluk makamlarının bu işlemleri yerel koşullar açısından gerekli olmalıdır⁹⁹.

3. Genel Kolluk, Bazı Durumlarda Özel Kolluğun Yerine Geçebilir.- Bir alanda normalde özel kolluk yetkisi varsa, ama o alanda gereken kolluk tedbiri özel kolluk makamı tarafından alınmamış ise, bu alanda gerekli tedbiri genel kolluk makamı alabilir¹⁰⁰. Fransız Danıştay kamu düzeninin tehdit edildiği ve gecikmesinde sakınca olan durumlarda genel kolluk yetkisinin özel kolluk yetkisinin yerine ikame edilebileceğine karar vermiştir¹⁰¹. Ortaya çıkan tehlikenin bastırılması için derhal müdahale gerekiyorsa, genel kolluk makamı, özel kolluk makamının yetkili olduğu alanda derhal müdahale edebilir.

4. Bazen Bir Makam Aynı Zamanda Genel Kolluk ve Özel Kolluk Yetkilerine Sahip Olabilir.- (...)

E. ÖZEL KOLLUK YETKİLERİNİN KENDİ ARASINDA ÇATIŞMASI VE YARIŞMASI

Özel kolluk yetkilerinin yarışması, iç içe geçmesi söz konusu olamaz. Zira, her özel kolluk sadece ve sadece kendi alanında yetkilidir¹⁰². Aynı alanda birden fazla özel kolluk olamaz. Özel kolluk alanında bir yetki çatışması ortaya çıkarsa, bu çatışma, şu şekilde çözümlenir: Her özel kolluk kendi özel alanında yetkilidir¹⁰³. Özel kolluk makamlarından birinin diğerinin alanına karışmasına müsaade edilmemesi gerekir¹⁰⁴. Bunun dışında özel kolluk yetkilerinin yarışması konusunda kabul görmüş bir kural yoktur¹⁰⁵.

97. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.693; Chapus, *op. cit.*, c.I, s.721; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.858.

98. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.858.

99. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.722; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.693.

100. Vlachos, *op. cit.*, s.183.

101. Conseil d'État, 16 Ocak 1986, *Société Pec-Engineering*, RDCE, 1986, s.635 (Nakleden: Chapus, *op. cit.*, c.I, s.722; Vlachos, *op. cit.*, s.183).

102. De Forges, *op. cit.*, s.194.

103. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.722; Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.694.

104. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.722.

105. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.695.

ÖRNEK 17

Nohutçu, İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.452:
(Nohutçu, Kanunname..., op. cit., 2013, s.682):

A. Kolluk Usulleri

Kamu düzeninin korunması için kolluk makamları bazı faaliyetlerin yapılabilmesi için çeşitli usuller öngörmüştür. Bu usullere “Kolluk Usulleri” adı verilmektedir.

- **Serbestlik Usulü:** Bu usulde bireyler hürriyetlerini kanuni sınırlar içerisinde önceden bildirimde bulunmadan ve izin olmadan kullanabilmektedir.
- **Bildirim Usulü:** Bildirim usulünde bireyler bazı faaliyetlerini kolluk makamlarına bildirmek zorundadırlar. Burada amaç kamu düzeninin bozulma ihtimalinin doğmaması için idarenin önceden önlem almasını sağlamaktır.
- **İzin Usulü:** Bu usulde kamu düzeni bozulabilecek bazı faaliyetlerin yapılabilmesi için kolluk makamlarının izninin alınması gereklidir. İzine tâbi faaliyetler önceden izin alınmadan yapılmaya kalkılırsa hukuka aykırılık teşkil edeceğinden idarenin yaptırımıyla karşılaşır. Örneğin; Polis Vazife Selahiyet Kanunu'nun 7. Maddesine göre umuma açık istirahat ve eğlence yerleri faaliyette bulunabilmeleri için izin almaları gerekir. İzin almadan açılan umuma açık istirahat ve eğlence yerleri kapatılır.

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.594-595:

VII. KOLLUK USÛLLERİ

Toplum içinde isteyen herkesin, istediği her şeyi, istediği şekilde yapması kamu düzeni bakımından bazı tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle bazı faaliyetlerin yapılabilmesi için birtakım düzenlemeler yapılmış, birtakım usûller öngörülmüştür. İşte kamu düzenini korumak amacıyla öngörülmüş olan bu usûllere “kolluk usûlleri (*procédés de police*)” ismi verilir. Başlıca üç kolluk usûlü vardır:

A. SERBESTLİK USÛLÜ (DÜZELTİCİ SİSTEM)¹⁰⁶

(...) Serbestlik usûlünün geçerli olduğu bir faaliyet alanında, bireylerin bir faaliyette bulunmadan önce kolluk makamlarından bir izin almak veya kolluk makamlarına bir bildirimde bulunmak zorunlulukları yoktur (...).

B. İZİN USÛLÜ (ÖNLEYİCİ SİSTEM)¹⁰⁷

İzin usûlüne “önleyici sistem (*régime préventif*)”de denir. Bu usûlde,

106. Ömer Anayurt, *Türk Anayasa Hukukunda Toplanma Hürriyeti*, İstanbul, Kazancı Yay., , 1998, s.88-90; Münci Kapani, *Kamu Hürriyetleri*, Ankara, AÜHF Yayınları, 6. Baskı, 1981, s.236; Yves Madiot, *Droits de l'homme*, Paris, Masson, 1991, s.165-169; Jacques Robert, *Libertés publiques et droits de l'homme*, Paris, Monchrestien, 1988, s.96-97; Gözler, *Anayasa Hukukuna Giriş, op. cit.*, s.154.
107. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.714; Chapus, *op. cit.*, c.I, s.726; Onar, *op. cit.*, c.III, s.1496-1497; Duran, *op. cit.*, s.227-228; Özay, *op. cit.*, s.582-583; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.612; Kapani, *op. cit.*, s.236-238; Madiot, *op. cit.*, s.170-171; Robert, *op. cit.*, s.97-99.

kamu düzeni açısından tehlikeli görülen bazı faaliyetlerin yapılabilmesi için önceden kolluk makamlarından “izin (*autorisation*)” alınması gerekir. Gerek Türk, gerekse Fransız hukuklarında kamu düzeni bakımından telafisi imkânsız zararlar doğuracak birçok faaliyet “izin usûlü”ne tâbi tutulmuştur. Örneğin bina inşa etmek için “inşaat ruhsatı”, otomobil sürmek için “sürücü belgesi” almak lazımdır. 4 Temmuz 1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, çeşitli faaliyetleri yine izne tâbi tutmuştur. Örnekler: “Otel, gazino, kahve, işçi yerleri, bar, tiyatro, sinema, hamam ve plaj gibi umuma mahsus istirahat ve eğlence yerlerinin açılması önce polislin tahkiki üzerine o yerin en büyük mülkiye amirinin vereceği izne bağlıdır” (m.7). (...)

C. BİLDİRİM USÛLÜ¹⁰⁸

“Bildirim (*déclaration préalable*)” usûlünde bir faaliyetin yapılabilmesi için önceden izin almaya gerek yoktur; sadece faaliyetin yapılacağı yetkili kolluk makamına bildirilir. Bundaki amaç, kamu düzeni bakımından tehlikeli olabilecek bir faaliyetin yapılacağı konusunda idarenin önceden haberdar olması ve bunun için gerekli tedbirleri almasıdır. (...)

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu’nun “Kolluk Usûlleri” başlıklı kısmı, benim aynı başlıklı kısmına çok benzemektedir. İyi niyetli okuyucular kolluk usulleri konusunda benzer ayırımın pek çok kitapta bulunduğunu, böyle bir ayırımın idare hukukunda “umumleşmiş bir bilgi” olduğunu düşünebilirler. Belki bu bilgi bir umumleşmiş bilgidir. Ancak umumleşmiş bir bilgiyi dahi her yazar, bir başka yazardan almadan kendi cümleleriyle ifade etmelidir. Söz konusu bilgi umumleşmiş bir bilgi olsa bile, bir yazar bir başka yazarın cümlelerinden yararlanıyorsa, o cümlelere benzer cümleler kuruyorsa, o yazar atf yapmalıdır. Örneğin ben (s.596)

“Bildirim (*déclaration préalable*)” usûlünde (...) faaliyetin yapılacağı yetkili kolluk makamına bildirilir. Bundaki amaç, kamu düzeni bakımından tehlikeli olabilecek bir faaliyetin yapılacağı konusunda idarenin önceden haberdar olması ve bunun için gerekli tedbirleri almasıdır

diyorum, Ahmet Nohutçu da (s.452)

Bildirim usulünde bireyler bazı faaliyetlerini kolluk makamlarına bildirmek zorundadırlar. Burada amaç kamu düzeninin bozulma ihtimalinin doğmaması için idarenin önceden önlem almasını sağlamaktır.

diyör. Ahmet Nohutçu’nun bu iki cümleyi benim yukarıdaki iki cümleden yararlanmadan yazmış olması mümkün müdür?

108. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.714; Chapus, *op. cit.*, c.I, s.726; Onar, *op. cit.*, c.III, s.1495-1495; Duran, *op. cit.*, s.227-228; Özay, *op. cit.*, s.582-583; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.613; Kapani, *op. cit.*, s.236-238; Madiot, *op. cit.*, s.170-171; Robert, *op. cit.*, s.97-99.

Dahası böyle bir durumda alıntının öncesine ve sonrasına bakmak gerekir. Bir yazardan alındığı iddia edilen başlıklardan önceki başlıklar ve sonraki başlıklar da aynı sırayla diğer yazarda da bulunuyor ise, ortada bu derece rastlantı olamayacağına göre, o yazarın söz konusu başlıkları diğer yazardan aldığı sonucu ortaya çıkar. Bu açıdan belirtmek isterim ki, Ahmet Nohutçu'nun kitabında “*Kolluk Usûlleri*” başlığından önce, aynen benim kitabımda (s.591-594) olduğu gibi “*Kolluk Yetkilerinin Çatışması ve Yarışması*” başlığı (s.450-452) bulunmaktadır. Keza Ahmet Nohutçu'nun kitabındaki “*Kolluk Usûlleri*” başlığından sonra, benim kitabımda olduğu gibi (s.596-598) “*Kolluk İşlemleri*” başlığı bulunmaktadır.

ÖRNEK 18

Nohutçu, *İdare Hukuku*, op. cit., 2012, s.453:
(Nohutçu, *Kanunname...*, op. cit., 2013, s.683):

B. Kolluk İşlemleri

Kolluk makamları bazı işlem ve eylemler de yapmaktadır. Bunları şöyle özetleyebiliriz:

1) Düzenleyici İşlemler

Düzenleyici işlemler, genel, kişilik dışı ve tek yanlı işlemlerdir. Düzenleyici kolluk işlemleri ise kolluk makamlarının kamu düzeni sağlamak veya düzenin sürdürülmesini sağlamak amacıyla yaptıkları genel, kişilik dışı ve tek yanlı idari işlemlerdir.

Düzenleyici kolluk işlemi yapmaya yetkili olanlar “kolluk makamları”dır. Kolluk amirleri ve kolluk personeli düzenleyici işlem yapamazlar. Merkezi idare adına **Bakanlar Kurulu, İçişleri Bakanı, valiler, kaymakamlar ve bucak müdürleri kolluk makamları** olarak düzenleyici işlem yapabilirler. Ayrıca yerel yönetimler kolluk makamları ve özel kolluk makamları da düzenleyici işlem yapabilirler.

2) Bireysel Kolluk İşlemleri:

Bireysel idari işlemler, belirli kişilere ya da durumlara ilişkin yapılan idari işlemdir. Bireysel kolluk işlemi de kamu düzeninin sağlanması veya düzenin sürdürülmesini sağlamak amacıyla açıkça belirlenmiş kişilere ya da belirli durumlara ilişkin olarak yapılmış idari işlemdir.

Bireysel kolluk işlemleri, hem kolluk makamları hem de kolluk amirleri tarafından yapılabilmektedir.

Başlıca bireysel kolluk işlemleri çeşitleri:

- ❖ İzin verme ya da vermeme
- ❖ Emir ya da ihtar
- ❖ Erteleme kararı
- ❖ Kapatma kararı
- ❖ Yasaklama (faaliyetten men etme) kararı
- ❖ Alındı belgesi verme
- ❖ **Kolluk Eylemleri:** Kolluk kuvvetlerinin kolluk amaçlarını gerçekleştirmek için yaptıkları hareketlere “kolluk eylemleri” denilmektedir. Örneğin; polisin kimlik kontrolü, hız kontrolü yapması polisin yetkileri dahilinde silah kullanması kolluk eylemlerine örnektir.

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.596-598:**VIII. KOLLUK TEDBİRLERİ (KOLLUK EYLEM VE İŞLEMLERİ)****Kolluk Tedbiri-Müeyyide Farkı.- (...)**

Kolluk Tedbiri Çeşitleri.- Kamu düzeni hangi tür tedbirlerle sağlanır? “Kolluk tedbirleri (*mesures de police*)”¹⁰⁹, “düzenleyici kolluk işlemleri”, “bireysel kolluk işlemleri” ve “kolluk eylemleri” olmak üzere üçe ayrılır. (...)

A. DÜZENLEYİCİ KOLLUK İŞLEMLERİ

Kolluk tedbirleri, öncelikle, “düzenleyici işlem (*acte réglementaire*)” biçiminde olabilir”. Düzenleyici işlemleri yukarıda yedinci bölümde gördük. Orada açıkladığımız gibi düzenleyici işlemler, genel ve kişilik-dışı nitelikte olan tek yanlı idarî işlemler olarak tanımlanmaktadır (*supra*, s.397). *Düzenleyici kolluk işlemleri, kolluk makamlarının, kamu düzenini sağlama ve koruma amacıyla yaptıkları, genel ve kişilik-dışı tek yanlı idarî işlemler olarak tanımlayabiliriz.* Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere düzenleyici kolluk işlemlerinin şu dört özelliği vardır: **(1)** Düzenleyici kolluk işlemleri yapma yetkisine, kolluk personeli veya kolluk amirleri değil, sadece “kolluk makamları” sahiptir. Dolayısıyla kolluk makamı olmayan kişilerin düzenleyici kolluk işlemi yapma yetkisi yoktur. Örneğin belediye başkanları düzenleyici kolluk işlemi yapamaz. (Kolluk makamı, amiri ve personelinin nasıl tanımlandığı ve bunların kimler olduğu konusunda yukarıda s.569’a bakınız). **(2)** Düzenleyici kolluk işlemleri, kamu düzenini sağlama ve koruma amacına yöneliktir. **(3)** Bunlar “genel nitelikte”dir. **(4)** Bunlar “kişilik-dışı nitelikte”dir. Kişilik-dışı olma özelliği bakımından önemli olan şey, işlemin muhataplarının sayısı değil, bunların ismen belirlenmemiş olmasıdır. Düzenleyici kolluk işlemleri çıktığı kolluk makamına göre çok değişik şekiller alabilir. Şöyle ki:

1. Merkezî İdare Kolluk Makamlarının Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - a) Bakanlar Kurulunun Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - b) Bakanların Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - c) Valilerin Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - d) Kaymakamların Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - e) Bucak Müdürlerinin Düzenleyici Kolluk İşlemleri
2. Mahallî İdare Kolluk Makamlarının Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - a) İl Özel İdaresi Kolluk Makamlarının Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - b) Belediye Kolluk Makamlarının Düzenleyici Kolluk İşlemleri
 - c) Köy Kolluk Makamlarının Düzenleyici Kolluk İşlemleri
3. Özel Kolluk Makamlarının Düzenleyici Kolluk İşlemleri
Bunların açıklaması için *İdare Hukuku* isimli inceleme kitabımıza bakınız (c.II, s.587-494).

109. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.712.

B. BİREYSEL KOLLUK İŞLEMLERİ

Kolluk tedbirleri bireysel idarî işlem niteliğinde olabilir. Yukarıda 6. bölümde gördüğümüz gibi, “bireysel idarî işlem” veya “idarî karar”, ismen belirlenmiş bir kişi veya belli bir duruma ilişkin olan idarî işlemlerdir. O hâlde bireysel kolluk işlemlerini, kamu düzenini sağlamak amacıyla ismen belirlenmiş bir kişi veya belli bir duruma ilişkin olan idarî işlemler olarak tanımlayabiliriz. Sürücü belgesinin geri alınması, bir gösteri yürüyüşünün yasaklanması, bir derginin bir sayısına el konulması, gazino, kahvehane, bar gibi yerlerin açılmasına izin verilmesi, gibi işlemler birer bireysel kolluk işlemidir. Bireysel kolluk işlemleri, hem kolluk makamları tarafından hem de kolluk amirleri tarafından yapılabilir.

Bireysel kolluk işlemlerinin kanuna dayanması zorunludur. Çünkü, bireysel kolluk işlemlerinin yapılması bireylerin temel hak ve hürriyetlerinin sınırlandırılması anlamına gelir ki, bu Anayasamızın 13’üncü maddesine göre ancak kanunla mümkündür.

Ancak bazı olağanüstü ve acil durumlarda, kamu düzeninin korunması amacı gerektiriyorsa, gerektirdiği ölçüde kanuna dayanmaksızın bireysel kolluk işlemlerinin yapılabileceğinin kabulü gerekir¹¹⁰.

Bireysel Kolluk İşlemleri Çeşitleri.- Bireysel kolluk işlemleri o kadar çok çeşitlidir ki, bunları tasnif etmek hemen hemen imkânsızdır. Biz de aşağıda bunları büyük ölçüde tasnif etmeksizin sıralayarak veriyoruz.

1. Emir veya İhtar
2. Yasaklama (Faaliyetten Men Etme) Kararları
3. Erteleme Kararı
4. Kapatma Kararı
5. İzin Verme veya Vermeme Kararları
6. Alındı Belgesi Verme

Bunların her birinin açıklaması için bkz.: Gözler, *İdare Hukuku, op. cit.*, s.496-499.

C. KOLLUK EYLEMLERİ

Kolluk sadece düzenleyici veya bireysel işlemler yaparak faaliyette bulunmaz. Kolluk aynı zamanda ve çoğunlukla “eylemler (*actes matériels*)” yoluyla da harekette bulunur. Bunlara “kolluk eylemleri” veya “kolluk operasyonları (*opérations de police*)” denir¹¹¹. Örneğin polisin yolda kimlik kontrolü yapması, yolda devriye gezmesi, yol üzerinde hız kontrolü yapması, toplantı ve gösteri yürüyüşü yapanların etrafında halka oluşturmaları, kanun dışı toplantı hâline dönüşen gösteri yürüyüşünü dağıtması, yanlış yere park eden ve trafiği aksatan arabanın çektilerilerek polis otoparkına götürülmesi, polisin silah kullanması, vs. kolluk eylemi niteliğinde olan faaliyetlerdir.

110. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.716.

111. Chapus, *op. cit.*, c.I, s.699.

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu “Kolluk İşlemleri” konusunu gerek içerik, gerek plân olarak benim kitabımdan özetleyerek aktarmaktadır. Ama bana yapılmış bir atıf yoktur. Söz konusu kısmın benden alınmış olduğunun ispatı oldukça kolaydır. Ben

Düzenleyici kolluk işlemleri, kolluk makamlarının, kamu düzenini sağlama ve koruma amacıyla yaptıkları, genel ve kişilik-dışı, tek yanlı idarî işlemler olarak tanımlayabiliriz.

diyorum (s.597), Ahmet Nohutçu da

Düzenleyici kolluk işlemleri ise kolluk makamlarının kamu düzeni sağlamak veya düzenin sürdürülmesini sağlamak amacıyla yaptıkları genel, kişilik dışı ve tek yanlı idari işlemlerdir.

diyorm (s.453). Dikkat edileceği üzere **Ahmet Nohutçu’nun kurduğu 23 kelimelik cümlenin 18 kelimesi aynen benim cümlemde ve benim kullandığım sırayla geçmektedir.** Ahmet Nohutçu’nun benim cümlemi görmeden benim kullandığım 23 kelimedenden 18 kelimeyi aynen benim kullandığım sırayla kullanma ihtimali, lotodan 49 üzerinden 6 tutturma ihtimalinden daha düşük bir ihtimaldir. Dahası ben izleyen cümlemde (s.597)

“Düzenleyici kolluk işlemleri yapma yetkisine, kolluk personeli veya kolluk amirleri değil, sadece “kolluk makamları” sahiptir

diyorm, Ahmet Nohutçu da (s.453)

Düzenleyici kolluk işlemi yapmaya yetkili olanlar “kolluk makamları”dır. Kolluk amirleri ve kolluk personeli düzenleyici işlem yapamazlar.

diyorm. Ben izleyen paragrafta

“(B)ireysel idarî işlem” veya “idarî karar”, ismen belirlenmiş bir kişi veya belli bir duruma ilişkin olan idarî işlemlerdir. O hâlde bireysel kolluk işlemlerini, kamu düzenini sağlamak amacıyla ismen belirlenmiş bir kişi veya belli bir duruma ilişkin olan idarî işlemler olarak tanımlayabiliriz

diyorm (s.597), Ahmet Nohutçu da

Bireysel idari işlemler, belirli kişilere ya da durumlara ilişkin yapılan idari işlemdir. Bireysel kolluk işlemi de kamu düzeninin sağlanması veya düzenin sürdürülmesini sağlamak amacıyla açıkça belirlenmiş kişilere ya da belirli durumlara ilişkin olarak yapılmış idari işlemdir.

diyorm (s.453). Ben aynı paragrafın son cümlesinde

Bireysel kolluk işlemleri, hem kolluk makamları tarafından hem de kolluk amirleri tarafından yapılabilir.

diyorum (s.597), Ahmet Nohutçu da izleyen paragrafta

Bireysel kolluk işlemleri, hem kolluk makamları hem de kolluk amirleri tarafından yapılabilir.

diyor (s.453). Ben bireysel kolluk işlemlerinin çeşitleri şunlardır diyorum:

1. Emir veya İhtar
2. Yasaklama (Faaliyetten Men Etme) Kararları
3. Erteleme Kararı
4. Kapatma Kararı
5. İzin Verme veya Vermeme Kararları
6. Alındı Belgesi Verme

Ahmet Nohutçu da başlıca kolluk işlemleri çeşitleri şunlardır diyor (s.453):

- ❖ İzin verme ya da vermeme
- ❖ Emir ya da ihtar
- ❖ Erteleme kararı
- ❖ Kapatma kararı
- ❖ Yasaklama (faaliyetten men etme) kararı
- ❖ Alındı belgesi verme

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu'nun verdiği liste benim listemin aynısıdır. Yaptığı şey benim listemdeki 5'nci sırada verdiğim tür ile ikinci sırada verdiğim türün yerini değiştirmekten ibarettir.

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu bütün bir konuyu cümle cümle benden aktarmaktadır. Aktardığı cümleler sadece anlam olarak benden alınma değil, bu cümlelerin ifade edildiği kelimeler dahi benden alınmadır. Dahası Ahmet Nohutçu bu cümleleri dahi benim kitabımda benim verdiğim sırayla vermektedir. Tüm bunları yaparken ise bana tek bir atıf yapmamaktadır. Kaynaksız alıntı FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan "kaynak göstermeksizin iktibasla bulunma" durumuna vücut verir.

Ben kolluk işlemleri konusunu işledikten sonra "KOLLUK EYLEM VE İŞLEMLERİNİN HUKUKA UYGUNLUĞUNUN ŞARTLARI (**Kolluk Yetkisinin Sınırları**)" başlığını atıyorum: Ahmet Nohutçu da "KOLLUK YETKİSİNİN SINIRLARI VE HUKUKA UYGUNLUĞU" başlığını atıyor. Şimdi bu başlık altındaki benzerlikleri görelim:

ÖRNEK 19

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.454:

(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.683-684):

VII. KOLLUK YETKİSİNİN SINIRLARI VE HUKUKA UYGUNLUĞU

Konunun başında da belirtildiği gibi kolluk faaliyetleri temel hak ve hürriyetleri kısıtlayıcı niteliktedir. Ancak idare kamu düzenini sağlama görevini yerine getirirken Anayasaya ve hukuka uygun hareket etmelidir.

A. Anayasal Sınırlar

Anayasamızın temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması başlıklı 13. Maddesi: “Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlanmalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.” Bu maddeden hareketle kolluk işlem ve eylemlerinin Anayasaya uygun olması için şu asgari şartların gerçekleşmesi gerekmektedir:

- Kolluk işlem ve eylemi Anayasanın ilgili maddesinde belirtilen sebeplere dayanmalıdır.
- Kolluk işlem ve eylemi kanuna dayanmalıdır.
- Kolluk işlem ve eylemi Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olmalıdır.
- Kolluk işlem ve eylemi temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunmamalıdır.
- Kolluk işlem ve eylemleri demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine aykırı olmamalıdır.
- Kolluk işlem ve eylemleri ölçülülük ilkesine aykırı olmamalıdır.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, *op. cit.*, 2010, s.598-599:

IX. KOLLUK EYLEM VE İŞLEMLERİNİN HUKUKA UYGUNLUĞUNUN ŞARTLARI (Kolluk Yetkisinin Sınırları)

Bireylerin faaliyetleri hakkında kolluk makamlarının birtakım tedbirler alması, yani eylem ve işlemler yapması, bireylerin temel hak ve hürriyetlerinin sınırlanması anlamına gelir. Yani kolluk yetkisinin kullanılması temel hak ve hürriyetlere getirilen bir sınırlandırma niteliğindedir. Örneğin belediye makamlarının sağlığa zararlı bir yiyecek ve içeceğin satılmasını yasaklamaları, Anayasamızın 48’inci maddesinde güvence altına alınan çalışma ve sözleşme hürriyetine bir müdahale teşkil eder. İşte bu nedenle, kolluk eylem ve işlemlerinin hukuka uygun olabilmesi için, Anayasada öngörülen temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması şartlarına uygun olması gerekmektedir. O hâlde Anayasamıza göre temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması şartlarını burada görmemiz uygun olacaktır.

Türkiye’de temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılması sistemi ve şartları Anayasamızın 13’üncü maddesiyle belirlenmiştir. Bu maddenin 3 Ekim 2001 tarih ve 4709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunla değişik şekli şöyledir:

“Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

(...) O hâlde şart şart söylersek, bir kolluk eylem ve işleminin Anayasaya uygun olması için şu şartları gerçekleştirilmesi gerektiğini söyleyebiliriz. (...)

1. Kolluk eylem ve işlemleri kanuna dayanmalıdır.
2. Kolluk eylem ve işlemleri Anayasanın ilgili maddesinde belirtilen sebeplere dayanmalıdır.
3. Kolluk eylem ve işlemleri Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olmalıdır.
4. Kolluk eylem ve işlemleri temel hak ve hürriyetlerin özlerine dokunmamalıdır.
5. Kolluk eylem ve işlemleri “demokratik toplum düzeninin gerekleri”ne aykırı olmamalıdır.
6. Kolluk eylem ve işlemleri “lâik Cumhuriyetin gerekleri”ne aykırı olmamalıdır.
7. Kolluk eylem ve işlemleri “ölçülülük ilkesi”ne aykırı olmamalıdır.

ÖRNEK 20

Nohutçu, *İdare Hukuku*, *op. cit.*, 2012, s.455:

(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.684):

- **Amaç Bakımından:** Kolluk yetkilerinin amacı kamu düzeninin sağlanması ve bu düzenin korunmasıdır. Bu amacın dışında bir amaç güden kolluk işlemleri amaç unsuru bakımından hukuka aykırılık teşkil eder. “Yetki saptırması” söz konusu olur.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, *op. cit.*, 2010, s.601:

Kolluk Eylem ve İşlemi Öngörüldüğü Amaç Dışında Kullanılmamalıdır.- (...) bir kolluk yetkisinin öngörüldüğü amaç dışında kullanılması “yetki saptırması (*détournement du pouvoir*)” oluşturur; bu ise kolluk işlemini hukuka aykırı hâlde getirir¹¹². Buna göre bir kolluk işleminin kamu düzeni (kamu güvenliği, huzuru, sağlığı) dışında bir amaçla yapılması o işlemi hukuka aykırı kılar. (...)

112. De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.859; Vlachos, *op. cit.*, s.179.

ÖRNEK 21**Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2012, s.455:****(Nohutçu, *Kanunname..., op. cit.*, 2013, s.685):**

- **Yer ve Zaman Bakımından:** Kolluk makamları kural olarak kamuya açık yerlerde (umuma açık yerlerde) kolluk işlemleri yapmaya yetkilidirler. Ancak bazen kişilerin başkalarının ilgilendirmeyen özel faaliyetleri kamu düzenini bozucu nitelikteyse kolluk makamları gerekli işlem ve eylemi yapmaya yetkilidirler.

Kolluk makamlarının yetkileri zaman bakımından da farklılık gösterebilmektedir. Günün saatlerine göre kolluğun yetkileri genişleyip daralacağı gibi savaş, olağanüstü hal ve sıkıyönetim gibi olağanüstü hukuk rejimlerinin uygulanması gerektiren durumlarda da kolluk yetkileri genişleyip daralabilir.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit.*, 2010, s.600:

a) *Yer*¹¹³.- Kamu düzeni bir “dış düzen” olduğuna göre, kolluk makamları kural olarak yol, park, alışveriş merkezi, kahvehane, sinema, okul gibi “kamuya açık yerler (*lieux ouverts au public*)”de kolluk işlemi yapmaya yetkilidirler. Dolayısıyla kolluk makamları kural olarak, kişilerin başkalarını ilgilendirmeyen özel faaliyetlerine müdahale edemezler. Ancak kişinin kendi evindeki bazı faaliyetleri (örneğin yüksek sesle şarkı söylemesi, birtakım müzik aletlerini çalması) kamu düzenini bozuyorsa, bu faaliyetler hakkında kolluk makamları gerekli tedbirleri almaya yetkilidirler.

b) *Zaman*¹¹⁴.- Kolluk tedbirinin ölçülülük ilkesine uygunluğunun değerlendirilmesinde zamanın da önemi vardır. Örneğin geceleyin kamu huzurunu sağlamak için daha sıkı kolluk tedbirleri alınabilir. Ancak aynı tedbirlerin gündüzleyin uygulanması ölçülülük ilkesine aykırı görülebilir. Örneğin (...)

Benim kitabımda “KOLLUK EYLEM VE İŞLEMLERİNİN HUKUKA UYGUNLUĞUNUN ŞARTLARI (**Kolluk Yetkisinin Sınırları**)” başlığından sonra “KOLLUK YETKİSİNİN GENİŞLEMESİ” başlığına geçiyor. Ahmet Nohutçu’un kitabında da “KOLLUK YETKİSİNİN SINIRLARI VE HUKUKA UYGUNLUĞU” başlığından sonra “KOLLUK YETKİLERİNİN GENİŞLEMESİ” başlığına geçiyor. Ahmet Nohutçu bu başlığı da gerek içerik, gerekse plân olarak benden alıyor. Ama bu başlıkta bana zadece iki adet atıfta buluyor (s.456, dipnot 147; s.457, dipnot 148). Ne diyeyim? Allaha şükür ki, iki sayfalık bir alıntı için Ahmet Nohutçu hiç olmazsa iki adet atıf yapıyor.

113. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.705-706; De Laubadère, Venezia ve Gaudemet, *op. cit.*, c.I, s.860-861; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.641; Giritli, Bilgen ve Akgüner, *op. cit.*, s.759; Özay, *op. cit.*, s.586.

114. Vedel ve Delvolvé, *op. cit.*, c.II, s.706; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.641.

Ahmet Nohutçu'nun “Kolluk Hizmetleri” Başlıklı Sekizinci Bölümü Hakkında Bir Genel Değerlendirme

Ahmet Nohutçu'nun *İdare Hukuku* isimli kitabının 439-459'uncu sayfaları arasında yer alan 20 sayfalık “Kolluk Hizmetleri” başlıklı *Sekizinci Bölüm* yukarıda açıklandığı üzere, gerek plân olarak gerek içerik olarak benim kitabımın 577 ilâ 612'nci sayfaları arasında yer alan “Kolluk” başlıklı “Onuncu Bölüm”den aktarılmıştır. **Ahmet Nohutçu, benim kitabımdan 20 sayfa uzunluğunda bir alıntı yaparken benim kitabıma sadece 4 (dört) adet atıfta bulunmuştur** (s.450, dipnot 145; s.454, dipnot 146, s.147, dipnot 584; s.457, dipnot 586). Bunlar da genel atıflar değil, dipnotun bağlı olduğu paragrafın benden alındığını gösteren atıflardır.

Dört atıfla 20 (yirmi) sayfa alınamaz. Kaç tane alıntı var ise o kadar atıf olmalıdır. Bir düşünce veya bir bilgi bir yazardan aktarılıyorsa ortada bir alıntı vardır. Bazen tek bir cümle bir alıntıdır ve sırf tek bir cümle için atıf yapılmalıdır. Nihayetinde her paragraf, yazarın orijinal paragrafı değil ise, bir alıntıdır ve dolayısıyla en azından her paragrafın sonunda bir atıf olmalıdır. Ahmet Nohutçu'nun “Kolluk Hizmetleri” başlıklı Sekizinci Bölümünde 133 paragraf vardır. Ben bu 133 paragraftan en az 120'sinin benim kitabımdan alıntılındığını iddia ediyorum. *Bu bölümde bana en az 120 adet atıf olmalıydı. Oysa bu bölümde bana topu topu 4 adet atıf vardır.* Atıf olmayan paragraflar bakımından ortada FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan “kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma” durumu vardır.

Ayrıca belirtelim ki, bir ihtimal Ahmet Nohutçu bu 20 sayfalık bölümde bana 120 tane atıf yapmış olsaydı dahi yine ortada hukuka aykırı bir alıntı olurdu. Çünkü FSEK, m.35/1, b.1'e göre alıntı “bazı cümle ve fıkralar” ile sınırlı olmalıdır ve FSEK, m.35/1, b.3'e göre de alıntı, “maksadın haklı göstereceği nispet dahilinde ve münderacatını aydınlatmak maksadıyla” yapılması şarttır. Oysa yukarıda verilen örneklerde görüldüğü gibi:

(1) Ahmet Nohutçu'nun yirmi sayfalık “Kolluk Hizmetleri” konusunda izlediği plân, benim plânımdır. Benim başlıklarım aynı ifadelerle ve aynı sırayla Ahmet Nohutçu'da vardır. Sadece ana başlıklar değil, bu başlıkların alt başlıkları dahi benim kitabımdaki aynı ifadelerle ve aynı sırayla verilmektedir.

(2) Ahmet Nohuçtu'nun "Kolluk Hizmetleri" bölümünde yazdığı her şey, benim kitabımdan alınmadır. Ahmet Nohuçtu'nun kolluk konusunda yazdığı ve benim kitabımda bulunmayan bir kısım yoktur. Ahmet Nohuçtu'nun "Kolluk Hizmetleri" bölümünden benim kitabımdan yaptığı alıntılarını çıkarınız; bu bölümde 20 adet boş sayfa kalır. Alıntı, "içerik oluşturma yöntemi" değil, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun ifadesiyle "münderacatı aydınlatma" aracıdır. Aydınlatılan "münderacat" ise alıntıyı yapan yazarın kendisi tarafından oluşturulmalıdır. "Kolluk Hizmetleri" başlıklı yirmi sayfalık bölümde Ahmet Nohuçtu'nun kendisinin oluşturduğu bir "münderacat" yoktur. Diğer bir ifadeyle, alıntı, özgün olmayan yazarlara kitap yazma imkânını sağlamak için keşfedilmiş bir yöntem değildir.

Özetle Ahmet Nohuçtu'nun kitabının "Kolluk Hizmetleri" başlıklı yirmi sayfalık bölümü bütünüyle hukuka aykırı alıntılarla yazılmış bir bölümdür.

* * *

Ahmet Nohuçtu'nun Kitabının "Kamu Malları" Başlıklı Onuncu Bölümündeki Usûlsüz Alıntılar

Ahmet Nohuçtu'nun kitabının "Kolluk Hizmetleri" başlıklı Sekizinci Bölümünden sonra şimdi "Kamu Malları" başlıklı Onuncu Bölümü'nün nasıl benim kitabımdan aktarıldığını gösterelim. Ama önce bir iki genel gözlemde bulunalım. Ahmet Nohuçtu'nun kitabının 485 ilâ 495'nci sayfaları arasında bulunan 10 sayfalık "Kamu Malları" bölümü sadece içerik olarak değil, plân olarak dahi benim kitabımdan aktarılmıştır. Önce bölümlerin planlarını vermekle işe başlayalım. Görüldüğü gibi Ahmet Nohuçtu'nun plânı ile benim plânım arasında rastlantıyla açıklanamayacak derecede bir benzerlik vardır.

ÖRNEK 22

Nohutçu, İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.XXXIV:
(Nohutçu, Kanunname..., op. cit., 2013, s.XXXVIII-XXXIX):

ONUNCU BÖLÜM
KAMU MALLARI

I. MAL KAVRAMI	485
II. KAVRAM OLARAK KAMU MALLARI	485
A. Kamu Malları	485
B. Kamusal Mallar	486
C. İdarenin Özel Malları	487
III. KAMU MALI TÜRLERİ	487
A. Kullanma Açısından	487
1. Sahipsiz Mallar	487
2. Orta Malları	488
3. Hizmet Malları	488
B. Kökenleri Açısından	489
1. Doğal Kamu Malları	489
2. Yapay Kamu Malları	489
C. Kamu Malı Niteliğini Kazanma Açısından	489
1. Niteliği Gereği Kamu Malı Sayılanlar	489
2. Geleneksel Kamu Malları	489
3. Tahsis Yoluyla Kamu Malı Olanlar:	489
D. Taşınıp Taşınamamasına Göre Kamu Malları	489
1. Taşınmaz Kamu Malları	489
2. Taşınır Kamu Malları	489
IV. KAMU MALLARININ HUKUKİ REJİMİ	489
A. Kamu Malları Devir ve Ferağ Edilemez	490
B. Kamu Malları Haczedilemez	490
C. Kamu Malları Kazandırıcı Zamanaşımıyla Kazanılmaz	491
D. Taşınmaz Kamu Mallarının Tapuya Tescil Zorunluluğu Yoktur	491
E. Taşınmaz Kamu Malları Kamulaştırılmaz	491
F. Kamu Malları Vergi, Harç, Resim ve Benzeri Mali Yükümlülüklerle Tabi Değildir	491
G. Kamu Malları Özel Korunmaya Tâbidir	491
V. KAMU MALLARININ KULLANIMI	492
A. Genel Kullanım	492
1. Serbestlik İlkesi	492
2. Eşitlik İlkesi	492
3. Bedavalık (Bedelsizlik, Meccanilik) İlkesi	492
B. Özel Kullanım	493
1. İzne Bağlılık İlkesi	493
2. Ücretlilik İlkesi	493
3. Geçicilik İlkesi	493
VI. İDARENİN ÖZEL MALLARI	494

Gözler, İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.XXIII-XXIV:**Bölüm 12****KAMU MALLARI**

I. Mal Kavramı ve Çeşitleri	675
II. Kamu Malı Kavramı ve Tanımı (Bir Malın Kamu Malı Sayılabilmesi İçin Gerekli Şartlar).....	679
A. Kamu Mülkiyeti Şartı	679
B. Tahsis Şartı	680
III. Kamu Mallarının Tasnifi.....	682
A. Tahsis Amaçlarına Göre Kamu Malları	683
1. Sahipsiz Mallar	683
2. Orta Mallar	684
3. Hizmet Malları.....	684
B. Maddî İçeriklerine Göre Kamu Malları (Kara, Deniz, Su ve Hava Kamu Malları)	685
C. Oluşum Tarzlarına Göre Kamu Malları	686
1. Tabiî Kamu Malları.....	686
2. Sun'î Kamu Malları	686
D. Taşınabilir Olup Olmamasına Göre Kamu Malları	686
1. Taşınmaz Kamu Malları.....	686
2. Taşınır Kamu Malları	686
(...)	
VIII. Kamu Mallarının Korunması Rejimi.....	692
A. Kamu Mallarının Devredilmezliği İlkesi ve Bu İlkedeki Kaynaklanan Diğer İlkeler	693
1. Kamu Mallarının Devredilmezliği İlkesi	693
2. Kamu Mallarının Devredilmezliği İlkesinde Kaynaklanan Diğer İlkeler	695
a) Kamu Malları Kamulaştırılamaz	797
b) Kamu Malları Haczedilemez	799
c) Kamu Malları Zamanaşımıyla Kazanılamaz.....	807
d) Kamu Malları Üzerinde Sınırlı Aynî Haklar Tesis Edilemez	809
e) Kamu Mallarının Tapuya Tescil Zorunluluğu Yoktur	812
B. Kamu Mallarının Koruma Kolluğu	699
IX. Kamu Mallarının Kullanılması	699
A. Kamu Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Kamu Mallarının Kullanımı	700
B. Kamunun Doğrudan Kullanımına Tahsis Edilmiş Kamu Mallarının Kullanımı	700
1. Kolektif Kullanımlar.....	701
a) Serbestlik İlkesi	701
b) Eşitlik İlkesi.....	701
c) Bedavalık İlkesi	701
2. Özel Kullanımlar	702
aa) İzne Bağlılık İlkesi	702
bb) Ücretlilik İlkesi.....	704
cc) Geçicilik İlkesi	704
X. Kamu Tüzel Kişilerinin Özel Malları	705

ÖRNEK 23

Nohutçu, *İdare Hukuku*, op. cit., 2012, s.485:
(Nohutçu, *Kanunname...*, op. cit., 2013, s.715):

Ahmet Nohutçu'nun kitabının "Kamu Malları" bölümünün ilk paragrafı şudur:

İdare kamu hizmetlerini yerine getirirken düzenli bir teşkilata (kamu bürokrasisi ve örgütleri) ve personele (memurlar ve kamu personeli) duyduğu ihtiyaç kadar kendisine ait ve hizmetlerine yerine getirirken yararlanacağı kamu veya özel mallara da o kadar ihtiyaç duyar. Örneğin bir bakanlık bir görevini yerine getirirken mal varlığı olarak kendine ait binaya içinde gerekli araç ve gereçlere sahip olması gerekir.

Benim kitabımın "Kamu Malları" bölümünün ilk paragrafı da şudur:

İdare üstlendiği kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için *personele* ihtiyaç duyduğu gibi, *eşyaya*, yani taşınır ve taşınmaz *mallara* da ihtiyaç duyar. Taşınır ve taşınmaz mallara sahip olmadan idarenin üstlendiği kamu hizmetlerini yerine getirebilmesi imkansızdır. İşte bu nedenle idare hukukunun incelediği konulardan biri de "kamu malları (*domaine public*)"dır.

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu'nun takdim paragrafı ile benim takdim paragrafımın kurgusu aynıdır. Başka bir yazarda kamu malları konusuna böyle bir paragrafla girilmemektedir. Takdim paragrafı benden alınmadır. Ama bana atıf yoktur.

Ben yukarıdaki takdim paragrafımdan sonra "mal kavramı"nın tanımını yapıp "maddî mallar" ve "gayri maddî mallar" ayrımını yapıyorum (s.676), Ahmet Nohutçu da aynı şeyi yapıyor (s.485).

ÖRNEK 24

Nohutçu, *İdare Hukuku*, op. cit., 2012, s.487:
(Nohutçu, *Kanunname...*, op. cit., 2013, s.716):

İdarenin özel malları da kamu tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan ama kamu yararına tahsis edilmemiş olan mallardır. Bu mallara kamu hukuku değil, özel hukuk uygulanır ve bundan kaynaklanan uyuşmazlıklar da adli yargıda çözümlenir.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri*, op. cit., 2010, s.678:

"Özel mallar (*domaine privé*)" veya daha uzun bir ifadeyle "kamu tüzel kişilerinin özel malları", kamu tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan ama kamu yararına tahsis edilmemiş olan mallardır. Bunlara kamu hukuku değil, özel hukuk uygulanır ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar adli yargıda karara bağlanır.

Ahmet Nohuçtu'nun yukarıdaki paragrafı benim paragrafımdan alıntı yapmadan yazmış olması mümkün müdür?

Görüldüğü gibi Ahmet Nohuçtu'nun yukarıdaki paragrafı benim paragrafımdan alınmıştır. Ben

kamu tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan ama kamu yararına tahsis edilmemiş olan mallardır

diyorum (s.678), Ahmet Nohuçtu da

kamu tüzel kişilerinin mülkiyetinde bulunan ama kamu yararına tahsis edilmemiş olan mallardır.

diyorm (s.487). 12 kelimelik bu ifadeyi Ahmet Nohuçtu'nun benim bir ifadeyi görmeden kurmuş olma ihtimali, geceleyin benimle aynı rüyayı görme ihtimalinden daha düşük bir ihtimaldir¹¹⁵. Ben bu cümleden sonra

Bunlara kamu hukuku değil, özel hukuk uygulanır ve bunlardan kaynaklanan uyuşmazlıklar adli yargıda karara bağlanır.

diyorum (s.678), Ahmet Nohuçtu da

Bu mallara kamu hukuku değil, özel hukuk uygulanır ve bundan kaynaklanan uyuşmazlıklar da adli yargıda çözümlenir.

diyorm (s.487). Ne büyük rastlantı!

Görüldüğü gibi alıntı benden; ama bana atıf yok. Kaynaksız alıntı FSEK, m.71/1, b.3'te hükme bağlanan "kaynak göstermeksizin iktibasta bulunma" durumunu oluşturur.

ÖRNEK 25

Nohuçtu, *İdare Hukuku*, op. cit., 2012, s.487:
(Nohuçtu, *Kanunname...*, op. cit., 2013, s.717):

Aslında bu mallar üzerinde mülkiyet kurulmaya elverişlidir ama şimdiye kadar mülkiyet kurulmamıştır. Bu tür mallar herkes tarafından doğrudan kullanılır ve herkes tarafından yararlanır. Örneğin dağlar, tepeler, kayalıklar, sular, deniz kıyıları, göller...

115. Rüya metaforunu Meltem Dikmen Caniklioğlu'ndan duydum.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.683:*

“Sahipsiz mallar (*arazi-i mevat, res nullius*)” üzerinde mülkiyet kurulmaya elverişli olan, ama şimdiye kadar üzerlerinde bir özel mülkiyet kurulmamış mallardır¹¹⁶. Bu tür mallar, herkesin doğrudan kullanımına ve yararlanmasına açıktır¹¹⁷. Örneğin özel mülkiyet altında bulunmayan kayalar, tepeler, dağlar, sular, deniz kıyıları sahipsiz mallardır.

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu’nun paragrafı ile benim paragrafım arasında çok büyük ölçüde bir benzerlik vardır. Ama Ahmet Nohutçu, bu paragrafı için bana atıf yapmamaktadır. Gerçi bu paragrafı izleyen paragrafta bana yapılmış bir atıf vardır. Ama herhalde izleyen paragraftaki atıfın bu paragraf içinde geçerli olduğunu kimse iddia etmeyecektir. Zira kaç alıntı var ise o kadar atıf olmalıdır. İki alıntının bulunduğu yerde tek atıf var ise ortada FSEK, m.71/1, b.5’te hükme bağlanan “yetersiz kaynak gösterme” durumu ortaya çıkar.

ÖRNEK 26

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit., 2012, s.487:*
(Nohutçu, *Kanunname..., op. cit., 2013, s.717*):

Bu malları herkes doğrudan kullanabilir. Örneğin isteyen herkes kimseden izin almadan dağlarda ve deniz kıyısında yürüyebilir, dağlarda kamp kurabilir, denizde yüzebilir...

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit., 2010, s.683:*

Bu gibi yerlerden herkes doğrudan doğruya yararlanabilir. Mesela isteyen herkes dağlarda gezebilir; kamp kurup konaklayabilir; keza isteyen herkes deniz kıyısındaki sahillerde istediği kadar yürüyebilir; kumlarda güneşleyebilir; istediği yerden denize girebilir. İsteyen herkes bir nehrin istediği her yerinde yüzebilir; kano kullanabilir.

İfadelerdeki ve örneklerdeki benzerlik bir rastlantı olabilir mi?

ÖRNEK 27

Ahmet Nohutçu’un kitabında “Kamu Mallarının Kullanımı” başlığı (s.492-493) gerek plân, gerekse içerik olarak benim kitabımın aynı başlığından (s.699-704) özetlenerek alınmıştır. “Özel Kullanım” başlığının nasıl benim kitabımdan aktarıldığını görelim:

116. Öztan, *op. cit., s.595.*

117. Giritli, Bilgen ve Akgüner, *op. cit., s.647*; Gözübüyük ve Tan, *op. cit., c.I, s.859-860.*

Nohutçu, *İdare Hukuku, op. cit.*, 2012, s.487:
(Nohutçu, *Kanunname...*, *op. cit.*, 2013, s.722):

B. Özel Kullanım

Bazı durumlarda kamu malları kişiler tarafından özel olarak kullanılır. Bazen belirli kişiler idareyle anlaşarak kamu malını diğer kişilerin kullanımını engelleyecek şekilde kullanmalarına özel kullanım denir. Kamu mallarının özel kullanımında kullanım şartları önceden düzenlenmiştir. Bu düzenleme genelde izin yöntemiyle olur. Verilen izin sürekli olmayıp geçicidir. Bazen de idari sözleşmelerle yapılır. Örneğin kaldırım üzerine ekmek ya da gazete satış büfesi yapmak, kahvehane önüne masa ve sandalye koymak, pazarda yer tahsisi yapmak... Kamu mallarının özel kullanımına ait üç ilke vardır.

1. İzne Bağlılık İlkesi

Bir kamu malından özel olarak yararlanabilmek için öncelikle idareden izin alınması gerekir. Eğer idare izin vermezse kamusal maldan özel olarak yararlanılamaz. İdare, kamu malının özel kullanımına izin verirken imtiyaz ya da sözleşme gibi işlemleri kullanır. “Genelde kamu malının toprak altına etki etmeyen özel kullanımlar için gerekli izinle “ruhsat” usulüyle, buna karşılık kamu malının toprak altına etki eden özel kullanımlar için ise tek yanlı bir işlemle izin verilebileceği gibi, sözleşme veya imtiyaz usulleriyle de izin verilir.”¹⁹⁰ Örneğin kahvehanenin yola masa çıkarılmasına tek yanlı bir işlemle izin verilir. Taşınmaz kamu malına bina inşa etmek, iki yanlı bir işlemle (sözleşme) yapılır.

2. Ücretlilik İlkesi

Kamu mallarının genel kullanımı ücretsizken, buna karşılık kamu mallarının özel kullanımı ücretlidir. Söz konusu kamu malının özel kullanımına izin veren idare, kullanmanın karşılığı ücreti tahsil eder. Ancak bu eşitlik ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz. Örneğin işlek bir caddede büfe açan kişiden oradan yüksek oranda kar elde ederse idare yüksek ücret alabilir.

3. Geçicilik İlkesi

Kamu mallarını özel olarak kullanmak için izin alan kişi, söz konusu malı geçici olarak kullanır. İdare isterse verdiği izini kamu yararını düşünerek izin süresi dolmadan kaldırabilir. Ya da izini tekrar yenileyebilir. Burada ilgililerin kazanılmış hakından bahsedilemez. Buradaki amaç kamu mallarının korunmasıdır.

¹⁹⁰ Gözler, a.g.e., s. 683.

Gözler, *İdare Hukuku Dersleri, op. cit.*, 2010, s.683:

2. Özel Kullanımlar

“Özel kullanım (*utilisation privative*)”, bir kamu malının bireysel olarak teşhis edilebilen bir veya birkaç kişi tarafından, başkalarının o kamu malını

kullanmasını engelleyecek şekilde kullanılmalıdır¹¹⁸. Bu kullanımlar genellikle bir kamu malının bir kısmının bir özel kişi tarafından işgal (*occupation*) edilmesi şeklinde ortaya çıkar¹¹⁹. O nedenle bu tür özel kullanımlara “özel işgaller (*occupations privatives*)” de denir¹²⁰. Örneğin bir kafeteryanın önündeki yola masa ve sandalye çıkarması, yol üstünde gazete satış kulübesi kurulması, parkta bir büfe kurulması, plaja soyunma kabinleri kurulması halkın doğrudan kullanımına tahsis edilmiş malların özel kullanımına örnektir¹²¹. İdare bu kamu mallarının özel kullanımına sadece bu kullanımlar kamu malının tahsis cihetiyle bağdaştığı ölçüde izin verebilir. Kamu malının tahsis gayesine uygun olarak kullanılmasına kesin olarak engel teşkil eden özel kullanımlara idarenin izin vermesi hukuka aykırılık teşkil eder¹²².

Kamu mallarının özel kullanımı onların kolektif kullanımına göre tamamıyla farklı bir hukukî rejime tâbidir¹²³. Kamu mallarının özel kullanımına üç temel ilke hakimdir: (a) Özel kullanımlar serbest değildir; mutlaka idarenin izni gerekir. (b) Özel kullanımlar bedava değil, ücretlidir. (c) Özel kullanımlar geçicidir. Şimdi bu üç ilkeyi sırasıyla görelim:

a) *İzne Bağlılık İlkesi*¹²⁴.- Kimse bir kamu malını yetkili idarî makamlardan “izin (*autorisation*)” almaksızın özel amaçlarla kullanamaz, onu işgal edemez¹²⁵. İzin alma zorunluluğu konusunda şu kurallar geçerlidir: (...)

İzin vermeye yetkili makamın, söz konusu özel kullanımın kamu malının toprak altına etkide bulunup bulunmamasına göre değiştiği kabul edilmektedir. Kamu malının toprak altına etkilemeyen özel kullanımları için izinlerin, kolluk makamları tarafından tek yanlı kolluk işlemleriyle verilebileceği kabul edilmektedir¹²⁶. Örneğin kahvehanenin önündeki yola masa ve sandalye çıkarmasına, seyyar satıcının yol üstünde tezgah açmasına bu şekilde izin verilir. Buna karşılık kamu malının toprak altına etkide bulunacak kullanımlarına izin verme yetkisi, kolluk makamlarına değil, bu malların sahibi olan kamu tüzel kişinin yetkili makamlarına ait olduğu kabul edilmektedir¹²⁷. Örneğin kamu malı üzerinde bina yapma iznini ancak bu malın sahibi olan kamu tüzel kişisi verebilir.

Yetkili makam, kamu malının özel kullanımına genelde “ruhsat (*permis*)” ismi verilen tek yanlı bir işlemle veya “imtiyaz (*concession*)” veya “sözleşme (*contrat*)” ismi verilen iki taraflı bir işlemle izin verir¹²⁸. Genelde

118. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.491; Peiser, *op. cit.*, s.41, 44, Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.896.

119. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.491.

120. De Laubadère, *op. cit.*, c.II, s.197. 91. *Ibid.*

122. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.494.

123. Peiser, *op. cit.*, s.44.

124. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.495-506; De Laubadère, *op. cit.*, c.II, s.197; Peiser, *op. cit.*, s.45

125. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.495.

126. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.497; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.898.

127. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.497; Gözübüyük ve Tan, *op. cit.*, c.I, s.898.

128. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.497; Peiser, *op. cit.*, s.45; De Laubadère, *op. cit.*, c.II, s.197.

kamu malının toprak altına etki etmeyen özel kullanımlar için gerekli izinler “ruhsat” usûlüyle, buna karşılık kamu malının toprak altına etki eden özel kullanımlar için ise tek yanlı bir işlemle izin verilebileceği gibi, sözleşme veya imtiyaz usûlleriyle de izin verilebilmektedir. Örneğin bir lokantanın yola masa çıkarmasına veya bir seyyar satıcının yolda pazar yerinde tezgah açmasına tek yanlı bir işlemle (ruhsat) izin verilir. Buna karşılık, bir kamu malının üzerinde bina inşa edilmesine iki yanlı bir işlemle (sözleşme, imtiyaz) izin verilmektedir. Fransa’da tek yanlı işlemle verilen izinlere genellikle “işgal ruhsatı (*permis de stationnement*)”¹²⁹; iki yanlı işlemlere verilen izinlere de “yol imtiyazı (*concession de voirie*)” denmektedir¹³⁰. (...)

b) *Ücretlilik İlkesi*¹³¹.- Yukarıda gördüğümüz gibi kamu mallarının kolektif kullanımı bedavadır. Oysa kamu mallarının özel kullanımı daima ücretlidir¹³². Ücretin tespitinde özel kişinin kullanımına izin verilen kamu malı parçasının kira değeri değil, bunun sağladığı “her nitelikteki avantajlar” dikkate alınır. İşlek bir caddedeki birkaç metrelik bir alanı işgal edip orada büfe kuran bir kişi, bu caddenin sağladığı avantaj sayesinde yüksek oranda kâr elde edebilir. Böyle bir büfenin kira bedeli, bu büfenin kaç metre kare olduğuna bakılarak değil, bu büfenin sağladığı iş hacmine ve kâra bakılarak saptanır. Kamu mallarının özel kullanımı karşılığı idarenin aldığı paranın, “vergi” veya “vergi benzeri bir gelir” değil, “ücret” niteliğinde bir para olduğu kabul edilmektedir¹³³.

c) *Geçicilik İlkesi*¹³⁴.- Kamu mallarının özel amaçlarla kullanılmasına ancak geçici olarak izin verilir. “Geçicilik (*précarité*)”¹³⁵ ilkesi”nin nedeni, kamu mallarının korunması düşüncesidir. Bu şu anlama gelir ki, idare, verdiği izni, süresi dolunca yenilemeyebilir. Keza idare, kamu yararının gerektirdiği durumlarda verdiği izni süresi daha dolmadan geri alabilir. Keza idare, kamu malının öngörülen şekilde kullanmayan özel kullanıcıyı cezalandırmak amacıyla da verdiği izni geri çekebilir¹³⁶. Kamu mallarının özel kullanılması için izin alınması, izin sahibi lehine kazanılmış hak yaratmaz. (...)

Görüldüğü gibi Ahmet Nohutçu bir sayfa süren bir alıntıda sayfanın orta yerinde benden yaptığı “aynen alıntı” şeklinde bir cümlede atıf yapmaktadır. Oysa yukarıda görüldüğü gibi sadece bu cümle değil, “Özel Kullanım” başlıklı bu kısmın bütün cümleleri benim kitabımdan alınmıştır. Oysa diğer cümleler için bana yapılmış bir atıf yoktur.

129. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.497.

130. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.497; Peiser, *op. cit.*, s.45; De Laubadère, *op. cit.*, c.II, s.197.

131. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.506-509; Peiser, *op. cit.*, s.45; De Laubadère, *op. cit.*, c.II, s.200-201.

132. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.506.

133. *Ibid.*, s.507.

134. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.509-512; Peiser, *op. cit.*, s.45-46; De Laubadère, *op. cit.*, c.II, s.199-200; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.548-549.

135. Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.548.

136. Chapus, *op. cit.*, c.II, s.509; Rougevin-Baville, Denoix de Saint Marc ve Labetoulle, *op. cit.*, s.549.

AHMET NOHUTÇU HAKKINDA SON GÖZLEMLER

Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölüm Başkanı Doç. Dr. Ahmet Nohutçu'nun hukuk fakültesi mezunu olmadığını ve keza yüksek lisans ve doktorasını hukuk alanında yapmadığını yukarıda gösterdik (s.173-174). Dahası doktora unvanı konusunda bazı soru işaretlerinin bulunduğu işaret ettik (bkz. s.175-179). Ahmet Nohutçu'nun doçentliğinin hangi alanda olduğunu tespit edemedik. Ama idare hukuku alanında olmadığını tahmin ettiğimizi söyledik. Yine yukarıda verdiğim *forum.memurlar.net*¹³⁷ isimli forumdaki yazılanlar doğru ise Ahmet Nohutçu, hafta sonları dâhil, Cuma günleri dışında, bütün günleri çeşitli dersanelerde ders vererek geçmektedir (bkz. yukarıda s.193-194).

Yine yukarıda (s.198-199) gösterdiğimiz gibi Ahmet Nohutçu, anayasa hukuku, idare hukuku, idarî yargı, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, insan hakları, polis mesleki eğitimi gibi çok değişik alanlarda binlerce sayfalık kitapların yazarıdır.

Hukuk Fakültesi mezunu dahi olmayan ve bu yoğunlukta iş yükü olan bir kişinin yazdığı idare hukuku kitabında bir takım problemlerin olması aslında şaşırtıcı bir şey değildir. Gerçekte şaşırtıcı olan, böyle bir kişinin bir hukuk fakültemizin kamu hukuku bölüm başkanı olması ve bu fakültemizde lisans ve yüksek lisans düzeyinde idare hukuku ve idarî yargı dersleri veriyor olmasıdır.

Diğer şaşırtıcı bir şey, bu kişinin yazdığı kitapların piyasada olağanüstü bir başarıya ulaşmış olmasıdır. Örneğin idare hukuku kitabı beş yılda on baskı yapmıştır¹³⁸. Daha da şaşırtıcı olan hukuk fakültesi mezunlarının Ahmet Nohutçu'nun kitaplarından çalışarak hâkimlik sınavlarına hazırlanıyor olmalarıdır. Ahmet Nohutçu'nun gerek akademik kariyer alanında ve gerekse yazarlık alanında gösterdiği olağanüstü başarı, beni ülkemizin geleceği açısından üzüyor ve korkutuyor. ■

137. <http://forum.memurlar.net/konu/1269604/2.sayfa> (15 Eylül 2013).

138. http://www.savaskitap.com/idare-Hukuku-Altin-Seri-Ahmet-Nohutcu-8-baski-Ekim-2012_14.html#0